Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Tove, Karlo, Mary, Niels – og de andre. Slægtshistorier primært fra Ommel og Marstal

John Rasmussen

Kolofon:

John Rasmussen
Kirkevej 7, 4872 Idestrup
jora@webspeed.dk

Udgivelsen er støttet af VELUX FONDEN

Tryk:

Mark & Storm Grafisk A/S
Telefon 62 62 22 77
www.mark-storm.dk
stefan@mark-storm.dk

Forsiden: Niels Gas og Fisker Tine's (Morfars forældre) guldbryllup 19.2. 1934 i Marstal

Næstsidste side og bagsiden: Slægtstavler

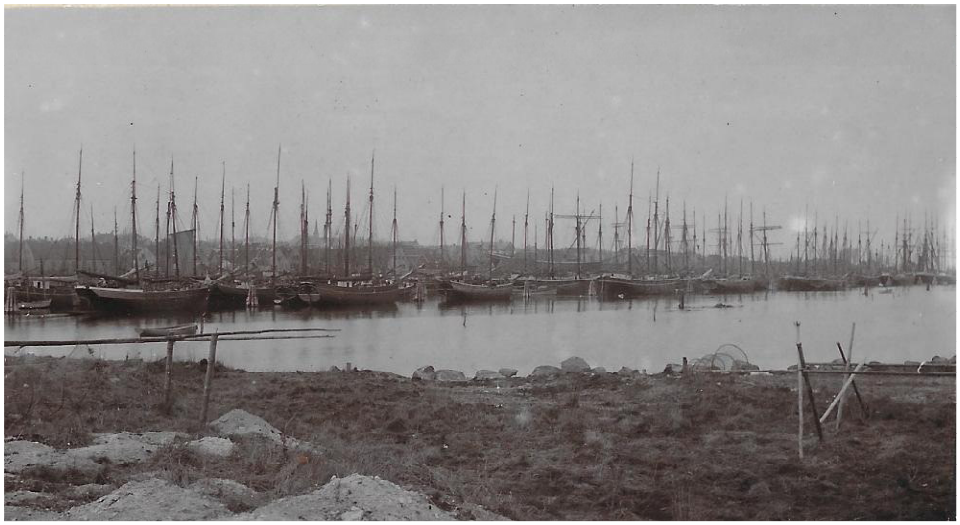

Udgivet i foråret 2026
Redaktion: John Rasmussen
Forlag: joraki7 - 975981

ISBN 978-87-975981-2-2

Indhold

Forord 2
Interview med far Karlo Ivan Rasmussen 3
Fars forældre og søskende 17
Harcke`rne i Ommel 18
Ommel 1772 20
Agley'erne i Ommel 21
Boelsmanden i Ommel 22
Friis'erne i Marstal 24
Professoren fra Sølvgade 25
Mormor og morfar fortæller – Mary og Niels Chr. Hansen 28
En familie fra PM gang 5 i Marstal – 31
Kalkbrænderen Rasmus Boye Christensen 38
Mormors forældre 40
Emigranten til USA 42
Var han med i slaget ved Eckernförde 1849? 46
Den gamle Dreymann 47
Boye-familien – dem med regnskabsbøgerne 52
Forpagteren på Voderup 55
Præster og degne på Falster 59
Kilder 64

Maleri A. Riise, Marstal havn

Tove og Karlo Rasmussens

— Bryllup —

Søndag den 14. April 1946.

Melodi: Til pinse når skoven bli'r rigtig grøn

Velkommen i dag til vor bryllupsfest
Velkommen vi byder enhver som gæst
Til tops vil vi sende det danske flag
På brudeparrets den stolte dag
Tra – la-la-la osv

Med sæbe TOVE hun handlede før
Men det ej længere nu hun gør
Thi nu er hun sømandens unge brud
Og nydelig ser jo TOVE ud

Se han er en gut som vi alle kan li'´
Og han på skolen har lært med flid
Med damperen «Phønix» sejlede han
Og bragte køer til fremmed land

Nu er han styrmand som alle ved
Om sømandskunst ved han god besked
Og står han på dækket, ja så er han
En pryd for den danske sømandsstand

Men når han på havene styred frem
Han sendte ofte et telegram hjem
Til TOVE: "Min kære du rejse må"
For nu i havnen vi snart vil gå

I dag vil vi sige er til dem
Glem aldrig jert trofaste barndomshjem
De minder derhjemme hos far eller mor
Bestandigt i hjerterne frodigt gror

Og så vil vi tømme en ærlig skål
Til lykke I unge med eders mål
Vi håber at skuden vil lystre ror
Så at I kan melde "Alt vel ombord!

Ja, lad os da ønske at I kære må
Af sollyse dage en mængde få
Og lad os så gi' dem et flot hurra
Så hele Marstal skal ryste deraf

Forord

Jeg startede med interessen for min slægt, da jeg var i begyndelse af 20'erne, hvorfor kan jeg ikke rigtig huske, sikkert noget med at kunne sætte "kød" på fortiden og historien, ved at relatere de historiske begivenheder til min egen familie. Et håb om, at familien har været midt i de historiske brændpunkter.

I staten af 80'erne besøgte jeg Marstal Søfartsmuseums lokalarkiv, dengang det hed Jens Hansens Søfartsmuseum, og med hjælp af Ove Pedersen, fik jeg gennemset de relevante kartotekskort med personbeskrivelser, som gennem tiden var udarbejdet på museet. Så jeg gik glad fra museet, fik sat navn på oldeforældre og tipoldeforældre, som jeg for de flestes vedkommende ikke kendte navnene på, da de alle var personer jeg aldrig havde set i levende live. Familiearven var ikke noget der blev talt om i familien.
Og dog, da jeg først fik min mormor og morfar i tale, startede mit første interview om deres barndom og ungdom. Mormor og morfar havde også masser af minder i form af familiebilleder af deres forfædre, især mormors. I dag har jeg arvet disse billeder, der er dog mange af personerne jeg ikke kender.

Med denne bog vil jeg tage udgangspunkt i fortællingerne fra min far og fra min mormor og morfar. Jeg har valgt, at supplere med nogle historier, som har relation til min slægt og som jeg synes er spændende. Denne bog er altså ikke en slavisk gennemgang af min slægt men uddrag af fortællinger, som jeg finder interessante og spændende.

Og så lige en tilståelse, jeg er født i en sømandsslægt, men har aldrig nogensinde haft den tanke, at jeg skulle leve et liv på søen. Sådan var det også med mine skolekammerater. På mine årgange er der meget få marstallere og ommelsboere, der valgte søvejen. Hvorfor? Vi havde vel set savnet af, da vores fædre var væk fra hjemmet i lange perioder. Min mor fortalte mig, at jeg skulle sikre mig et fast et fast arbejde i en bank, hvor jeg skulle have en livsstilling med en sikker basis for et godt familieliv. Sådan blev det ikke, allerede fra min tid i Nørremark skole havde jeg en drøm om at blive lærer. Jeg var lidt imponeret over, at lærer Bager og lærer Petersen kunne formidle deres viden for os interesserede elever, sådan blev det. Jeg blev uddannet som lærer fra Skårup Seminarium i 1981.

Jeg tog studentereksamen fra Nyborg Gymnasium i 1976 og det efterfølgende år arbejdede jeg som købmand hos Iver Lunds skibsproviantering i Prinsensgade i Marstal, førhen Jens Hansens købmandshandel (der hvor Marstal Søfartsmuseum i dag har hovedindgang). Som lærer har jeg aldrig nået at undervise i folkeskolen, jeg ville gerne have med større elever at gøre og har haft et udviklende og spændende arbejdsliv på teknisk skole i Nykøbing Falster. Selv om jeg drog bort fra Marstal har jeg har altid vedstået, at jeg er marstaller (og ommelsbo) og kommer fra en sømandsslægt. Ja folk bliver nogle gang lidt irriterede, over at høre, at jeg skal relatere alt til Ærø.
Jeg skal starte min historie et sted. Min far, Karlo Ivan Rasmussen, var sømand hele hans aktive arbejdsliv. I 1985 fik jeg den geniale ide at optage et interview (som jeg selv foretog) på kassettebånd. Dette interview har så i mange år ligget godt gemt i en skuffe. For et par år siden fandt jeg det frem og hørte det og tænkte ved mig selv, at det skulle jeg få transskriberet. Far har nemlig oplevet mange ting, som fortæller om hans liv fra fødsel i 1920 til arbejdslivet til søs ophørte med overfald af pirater ved udsejlingen fra Singapore i 1983. (Bare rolig – han overlevede og fik en lykkelig pensionisttilværelse i Marstal sammen med mor indtil hans død i 2003). Fars interview er sammen med et andet interview med min mormor og morfar grundlaget for bogen her. Når jeg nu var i gang synes jeg, at disse to interviews skulle relateres til nogle historier om personer i min slægt, som ligger længere tilbage i tiden.

Vestergade 60, Marstal – mit barndomshjem

Lidt om mig selv:

Jeg er født i 1956 på Ommelsvejen i Marstal, som den tredje af en søskendeflok på fire. I 1958 byggede min

mor og far hus på adressen Vestergade 60 i Marstal, det er her jeg er vokset op. En lykkelig barndom startende med besøg på Bülovs bondegård i Ellenet, masser af fodbold og leg på havnen.
Efter realeksamen gik jeg 3 år på Nyborg Gymnasium, 1976/77 et år som købmand hos Marstal Skibsproviantering. I 1977 startede jeg på Skårup Statsseminarium hvor jeg afsluttede lærereksamen i sommeren 1981. Allerede i januar 1981 havde jeg fået job som lærer på Kassebølle Friskole på Langeland og der blev jeg til sommeren 1982. Her fik jeg job på Industri- og Håndværkerskolen i Nykøbing Falster (Teknisk skole), trods forskellige navneskift forblev jeg på denne arbejdsplads indtil jeg lod mig pensionere i sommeren 2019. Jeg er lykkelig gift med en langelænder, Jytte og vi har tilsammen to dejlige børn.

Men nu til interviewet med min far:

Interview med far Karlo Ivan Rasmussen[1]

Karlo var født i Ommel og var den yngste af en søskendeflok på 8. Karlo havde en søster, Ellen, som døde da han var omkring 1 år. Søsteren var da omring 3 år. Karlo siger, at han har fået at vide at søsteren ikke voksede, man sagde at hun var forhekset. Da Ellen var død fandt man i sengen, hvor hun lå, en kam fyldt med hendes hår (Ellen havde et kraftigt sort hår). Man sagde, at Ellen var forhekset af en gammel kone, Anne-Marie, der boede tæt på hans forældre i Ommel. Anne-Marie boede i Strandbyen, hvor Ellen var født. Forældrene har boet i bedsteforældrenes hus (Strandbyvejen 4). Før Karlo blev født flyttede forældrene op i huset på Hovedgaden 10 i Ommel, som de havde ladet bygge. Karlo kan ikke huske sine bedsteforældre, de er døde før han blev født. Anne-Marie var generationer tilbage i familie med Karlo. Hun døde på Lyø, hvorfra hun blev ført til Marstal og begravet der.

Strandbyen i Omme- Danmark set fra luften 1959

Hans Tollesen f. 18.12.1909 i Ommel

Og så var der jo historien med Hans Tollesen. Han var et par år ældre end Karlo. Karlo havde aldrig set ham, han var ikke ret stor og gik ikke i skole. Han havde et stort hoved. Han kom aldrig ud og ville ikke vise sig nogen steder. Da Anne-Marie var død blev hun ført til Kleven havn i Ommel. Ligfølget gik igennem Ommel og da de gik forbi hvor Hans Tollesen boede, oppe ved Børsen, ville han pludselig ud. Efter den tid voksede han og blev helt almindelig og lever den dag i dag. – sådan er den historie, siger Karlo (1985).

Anne Marie Rasmussen f. 26.6.1847 i Ommel, død 19.5.1930 på Lyø. Gift med Erik Rasmussen (1843 – 1926). I et skriv af parrets barnebarn som også hedder Erik Rasmussen (Erik "Sommerhår" f. 1.1.1903 i Ommel) fortæller Erik; "Min farfar var søn af en rig gårdmand Per Rasmussen som havde en gård nedenfor Pers Bro i Ommel. Han fik hverken gård eller skib som de øvrige brødre fordi han giftede sig langt under sin stand med den fattige matros Claus Stryn's datter Anne Marie. Farmor klarede sig alt på sin rolige, myndige og kloge facon. Selvfølgelig kunne dette ikke lade sig gøre for et almindeligt kvindfolk ovenikøbet meget fattigt, derfor måtte hun være en heks og det var hun da også blevet kaldt. Det vidste jeg ikke noget om før jeg blev voksen. Jeg blev såmænd helt stolt da jeg hørte det – det var næsten som at have blåt blod i årene. Jeg kunne måske have fået hende til at hekse med at få min mor til at lade være med at banke mig. Nu ved jeg ikke om min farmor var født heks men jeg tror det ikke. Men farmor var klog så hun kunne godt selv have studeret til det. Men når jeg skal være ærlig så tror jeg at var svigerfaderen Per Rasmussen der gav hende titlen for at hævne sig. Han var jo en stor gårdmand så hans ord var der vægt i"

[1] Interview med far Karlo Rasmussen foretaget 16.8.1985

”Hvad vi så ligger i det ved jeg ikke, men det hed sig at det var Anna-Marie der havde forhekset ham, da hun døde blev forhekselsen ophævet. Der var mange trolde i Ommel”, siger Karlo.

Der var også en der forheksede brugsmandens børn, så de alle kom til at halte. Ham, der havde forhekset brugsbørnene var i familie med dem ovre på Halmø, Karlo kan ikke huske hvad han hed. Engang de skulle tærske, gik tærskeværket på Halmø i stå. Det var igen ham der havde forhekset brugsbørnene, der havde været på spil. Så sendte halmøboerne bud efter Lene, da hun ankom kunne tærskeværket køre igen. Lene ”kunne gøre godt”, hun boede lige overfor Karlo’s mor i et lille stråtækket hus på Hovedgaden i Ommel.

Som barn gik drengene ned i Strandbyen og drillede en gammel mand. Man sagde, at han kunne fange trolde. Han var flyttet derned fra Ærøskøbing og boede i en gammel faldefærdig gård

Til venstre ses Laus Krulls gård og til højre den delvis nedrevne gård som har tilhørt min familie gennem mange generationer. Taget af Ba`Dulles bageri kan ses i forgrunden. Danmark set fra luften 1955. – nedenfor et andet billede af gården i Strandbyen

I den gård boede tidligere en bror til bageren nede i Strandbyen. Bageren blev kaldt ”Ba’dulle”. Til gården i Strandbyen var der meget jord og der var dyr og der

blev dyrket grøntsager. Det var ikke alle og enhver der kunne købe grøntsagerne, han var lidt mærkelig. Han blev også uvenner med købmændene i byen. I Strandbyen lå en kulplads men der ville han heller ikke handle, så han gik med trillebør til Marstal for at handle og købe kul. Han sov aldrig om natten, der gik han og fangede trolde og puttede dem så ned i en kiste, han havde stående. Som stor dreng gik Karlo og andre drenge ned og drillede ham. Der var nogen, der meldte drilleriet til politiet og Karlo fik en bøde på 10 kr.

Af andre drengestreger fortæller Karlo, at de fangede gråspurve (hvilket der var lovgivning for). De kunne få penge (4 øre pr. gråspurv) ved at aflevere dem hos sognefogeden. De bandt gråspurvene sammen i benene. Sognefogeden smed gråspurvene ud på møddingen og når han var gået ind, gik Karlo og de andre drenge ud og hentede dem igen og solgte dem igen næste dag. Sådan fortsatte det indtil fuglene var rådne, det var jo meget sjovt. Ellers gik tiden i barndommen med at gå ned i Strandbyen for at lege. Dem, der boede tættest på Kleven gik derned, der var ikke uvenskab mellem børnene i de to havne. Der var ikke så meget uvenskab mens Karlo var barn, men han har fået fortalt, at før hans tid sloges ommelsboerne tit med marstallerne. Som barn tog de meget ud at sejle med joller, Karlo havde ingen

Pris: 35 Øre.

MØNSTRINGSKONTORET

HELSINGØR

Søfartsbog

for

Karlo Ivan Rasmussen

født den 18 Maj 1920

i Marstal Landsogn Sogn.

Udstedt den 2 Februar 1935.

jolle men tog med de andre. De kunne ro næsten før de kunne gå. De kunne også vrikke og sejle med sejl. Da Karlo var lidt større røg han engang gennem isen. De havde en "pekab", som det hed, og så stejlede de sig frem og kørte på isen, helt over forbi Halmø hvor nogle gik og stangede ål. Karlo kørte forbi en gammel fisker og ville drille ham og havde ikke set at, der var en våge (hul i isen). Karlo faldt i og stod i vand til næsen, hver gang han forsøgte at komme op knækkede isen. Karlo fik da både sig selv og sin slæde og "pekab" op. Fiskeren sagde, at Karlo havde godt af det og var ligeglad med om Karlo var druknet. Da Karlo kom ind til Strandbyen var hans tøj stiv frosset og han kunne dårligt gå. Da Karlo kom hjem blev han puttet direkte i seng og fik heldigvis ingen men.

Karlo's søstre var noget ældre. Karlo havde en bror Ejnar, der var 5 år ældre end ham. Karlo's far døde da Karlo var 8 år. Hans mor måtte gå ud at vaske, sy for folk og samle kartofler. Der var ingen hjælpe at få dengang, så det var nødvendigt, at hun måtte gå ud at tjene for at kunne forsørge familien. Hun hjalp også til ved gilder. Det var, hvor der var brug for hende, både i Ommel og i Marstal. Som barn kom hun ud at tjene i Ærøskøbing. Hun gik derud hver dag tur/retur langs stranden ved Kleven, det var en god spadseretur. Når Karlo's mor var ude på arbejde gik Karlo for det meste alene hjemme. Da Karlo var barn, boede broderen Ejner hjemme indtil han kom ud at tjene som mejerist.

Karlo blev konfirmeret i oktober 1934. Herefter var han ude at tjene hos en bonde i to måneder. Det var oppe hos Ejnar Eriksen i Ommel (gården blev senere overtaget af Sigurd Eriksen). Karlo hjalp til med roer og andet arbejde. Efter arbejdet på gården lavede Karlo ikke noget indtil han kom ud at sejle i foråret 1935. Skibene lå typisk i havn i Marstal vinteren over. Dette var også tilfældet med Christensens dampere, han havde 7 af disse. De havde været oplagt i et par år under krisen i 30'erne. Karlo mener, at det var den sidste af disse, at han kom med. Den hed "N.J. Olsen". Den var Karlo med i 1 ½ år og sejlede som messedreng. Hyren var 28 kr. om måneden. Karlo stod op kl 3.30 om natten og lavede kaffe til vagtskiftet. Så kunne Karlo gå i seng igen og stod op igen ved 6-tiden og var klar til dagens arbejde. Arbejdet fortsatte til sent om aftenen, hvor han skulle vaske op efter dagens måltid så den blev 19.30/20 inden han var færdig, hvorefter han gik i seng. Som

6

S.F.K.N.E.
KØBENHAVN

28. MAJ 1935

Bogejerens Signalement,

anført af vedkommende Mønstringsbestyrer ved første Udmønstring.

Mønstringskontrolassistent

Marstal

brune.

lille

Særlige Kendemærker: to små ar på venstre Pege-finger.

Bogejerens **egenhændige Underskrift.**

Karlo J Rasmussen

messedreng gik arbejdet ud på at hjælpe kokken med at skrælle kartofler, pudse messing og gøre rent i kamrene.

Da Karlo havde sejlet i tre måneder var de i England og han søgte 1. styrmanden (Christian Rasmussen også fra Ommel, en bror til Tykke Niels) om at få 2 schilling til at købe tobak for. Det var ikke nødvendigt sagde styrmanden, han gav Karlo en pakke tobak med 100 gram og noget cigaretpapir, som Karlo måtte klare sig med. Samtidig blev Karlo spurgt om han ikke skulle sende nogle penge hjem, han sendte 75 kr, så han havde 9 kr. tilbage til sig selv. Karlo brugte ingen penge, men det var også lange rejser. De tog op i Hvidehavet til Arkhangelsk, hvor de lastede træ til Frankrig og England. Oppe i Arkhangelsk kunne han ikke bruge penge.

Livet ombord gik med at sove, spise og arbejde. Folkene ombord var flinke ved Karlo. Han husker den første jul, som var i England, hvor de jo ikke holder juleaften. Karlo fik dog julegave, han fik en kasket "en sixpence" af hovmesteren. Af officererne fik Karlo en sweater og af de tre fyrbødere fik han et sæt

arbejdstøj, et ”donkey-sæt”. Karlo fik ingen gave af skipperen og af matroserne. Skipperen var Lauritsen (nede fra Batterierne i Marstal, kaldt for ”Proppen”). Folk havde mange øgenavne dengang, Karlo blev kaldt for ”Dalle”, men ved ikke hvor navnet kommer fra og hvad det betyder. 2. styrmanden var Christen ”Solid”. Så var der en matros, det var Christen ”Mettes” far, han hed Hansen men Karlo kan ikke huske fornavnet. Så var der også en matros, Aksel. De fleste i besætningen var fra Ærø. Donkeymanden var Alf Karlsen. Efter 11 måneders sejlads var Karlo hjemme i Ommel et par dage, da skibet lå i dansk havn. Det var også i den forbindelse at Karlo afmønstrede fra messedreng til jungmand.

Efter ”N.J. Olsen” kom Karlo ud at sejle med ”Maja”, et jernskib. Nej, Karlo var nok med ”Energi” først – han kan ikke rigtig huske det, men var ude i 1 ½ år.

Der var Karlo sammen med Hans ”Luna”. Einar Boutrup var skipper og Christen Stegmann var styrmand. Karlo siger: ”Nej jeg må have været med Maja først”, det var i 1938. ”Maja” var Mølleborg-Hansens. ”Energi” var også fra Marstal og tilhørte Stegmann. Karlo kan huske engang de kom til Gdynia med gammelt jern. Der blev arbejdet i døgndrift og Karlo og den øvrige besætning var i lasten for at losse. ”Vi gik nede i lasten i halvandet døgn og derefter sejlede vi et par timer til Danzig, hvor vi med det samme begyndte at laste kul. Det blev ikke til meget søvn i tre dage. Så sejlede vi og jeg passede vagten sammen med skipperen” sagde Karlo. Skipperen sagde, at Karlo kunne hvile sig lidt og han faldt straks i søvn i styrehuset. Karlo var ikke til at vække og skipperen måtte selv passe roret i et par timer.
En anden gang, hvor skibet havde lastet kul i Danzig skulle de sejle det til Sønderborg. Skibet blev efterlyst i radioen, da ingen havde hørt fra skibet i 5-6 dage og folk derfor var blevet ængstelige. Skibet havde fået motorskade og måtte sejle med sejl. Det var jo ikke et sejlskib og der var modvind, så det gik meget langsomt fremad. Mølleborg-Hansen var rasende over at skibet i medierne var blevet efterlyst. Han spurgte Karlo om han nogensinde havde været i Ærøskøbing, det havde Karlo. Så sagde Mølleborg-Hansen: ”Så skal du ikke tage derud mere, du kan let blive efterlyst”. Der gik 11 dage inden skibet nåede Sønderborg. De havde ingen radio så de kunne sende besked, de kunne kun lytte og hørte her at de var efterlyst. En søster til Mølleborg-Hansens kone, Hansine, tog hen til Karlo’s mor for at trøste hende. Karlo’s mor havde ikke hørt om efterlysningen, så hun blev først forskrækket, da Hansine kom hen til hende.

Efter ”Maja” kom Karlo med ”Energi” – ”Men den har vi snakket om”. Siger Karlo.

Så kom Karlo ud at sejle med ”Najaden” som letmatros, hvor han sejlede kul til Finland og papir tilbage til England. Karlo sejlede med ”Najaden” i 9 måneder i 1939 og var med den da 2. verdenskrig brød ud. Derefter afmønstrede Karlo og gik hjemme et stykke tid og rejste så til Helsingør, hvor han mønstrede en af Torms skibe der hed ”Alice”. De skulle have sejlet 9. april 1940, men kom ikke afsted, da Danmark blev besat af tyskerne den dag. Karlo måtte rejse hjem igen. Karlo blev så sendt på dagleje af sømændenes forbund. Han blev sendt op på Holmegård i Dunkærmark, han skulle hjælpe i høsten til en dagløn på 6 kr. Det var en lang arbejdsdag men Karlo blev i en måned. Første dag blev han sat op på kornlæsset for at sætte kornet i stakke. Landmanden

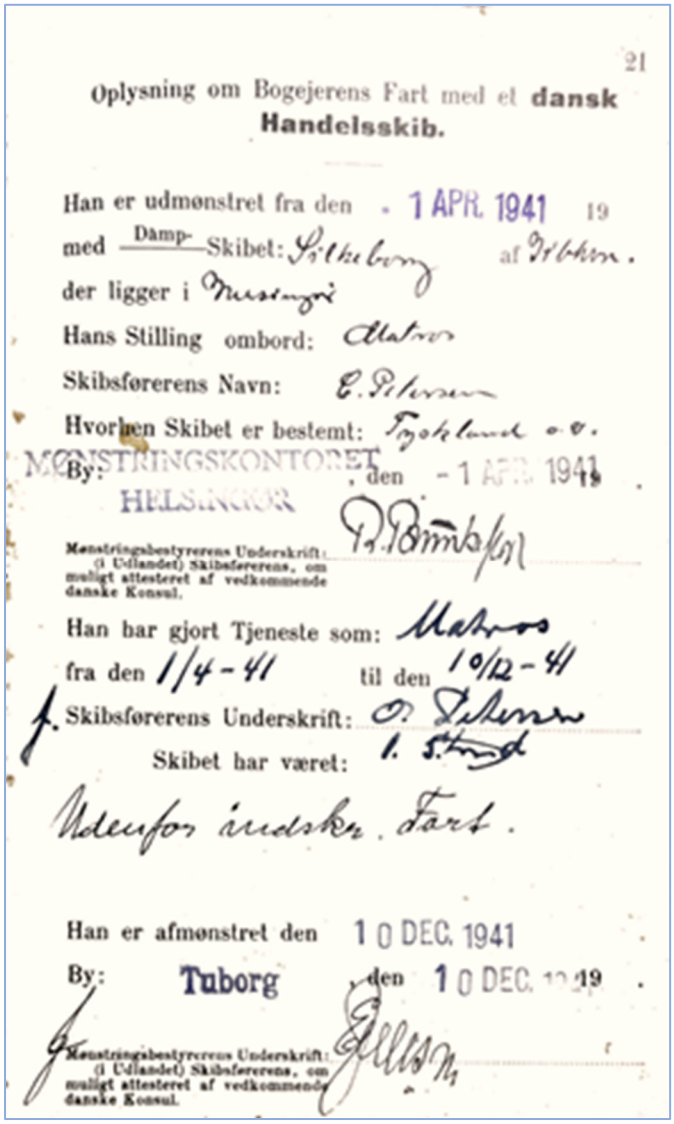

21

Oplysning om Bogejerens Fart med et **dansk Handelsskib.**

Han er udmønstret fra den 1 APR. 1941 19
med Damp-Skibet: Silkeborg af Ribe.
der ligger i Helsingør
Hans Stilling ombord: Matros
Skibsførerens Navn: C. Petersen
Hvorhen Skibet er bestemt: Fjordland o.v.
By: HELSINGØR den 1 APR. 1941 19
Mønstringsbestyrerens Underskrift: (i Udlandet) Skibsførerens, om muligt attesteret af vedkommende danske Konsul.
Han har gjort Tjeneste som: Matros
fra den 1/4-41 til den 10/12-41
Skibsførerens Underskrift: C. Petersen
Skibet har været: i 1. Stand
Udenfor årdsken Fart.

Han er afmønstret den 10 DEC. 1941
By: Tuborg den 10 DEC. 1941
Mønstringsbestyrerens Underskrift: (i Udlandet) Skibsførerens, om muligt attesteret af vedkommende danske Konsul.

var forbavset over, at Karlo kunne håndtere en fork når han kom fra sømændenes forbund. Karlo fortalte at han kom fra landet (Ommel) og at det ikke var første gang han havde fat i en fork. Efter arbejdet med korn arbejdede Karlo med gulerødder og skulle harve med en 3 hestes spand, Karlo turde ikke gå bag hestene og "hægte" dem ud, så det måtte de andre gøre. Som matros tjente Karlo 200 kr. om måneden og samme beløb blev han tilbudt af landmanden, hvis han ville blive der i 6 måneder.

Men det ville Karlo ikke, han ville ud at sejle igen og kom så med "Silkeborg" med reder C.K. Hansen. Det var under krigen og de lå og sejlede i konvoj til Antwerpen, Rotterdam og Bremen bl.a. Der var gerne 8 skibe i konvojen med 3-4 små tyske trawlere til at passe på skibene. For det meste sejlede de med kul, som de sejlede til Danmark. Engelske bombefly angreb ofte. Henne agter, hvor besætningen boede, var der fyldt op med sandsække til beskyttelse. Når der var luftangreb skulle de søge land og gå i beskyttelsesrum, men det gjorde de aldrig. Det var tit, at bomberne var tæt på, det lød fælt når flyverne kom. Engang da de sad og spillede kort henne agter, faldt der en bombe så tæt på, at kortene fløj omkring. Der skete aldrig noget. En anden gang lå de i Århus. Hen mod mørkningen kom der en flyver, som begyndte at kaste bomber rundt omkring i Århus havn. Det var meget tæt på. Der lå en tysk "sværdbrækker", minestryger, som blev ramt og hele siden var fyldt med huller som resultat af granaterne. 7 mand blev dræbt på den tyske minestryger. Karlo sejlede 9 måneder med "Silkeborg". Engang i dårligt vejr på vej til Rotterdam kunne skibet ikke følge med de andre, så de blev liggende med tyske både til at passe på dem. 3 engelske flyvere angreb dem, Karlo stod på bakken forude og holdt udkig, og han så en torpedo med retning mod skibet. Karlo kravlede ind under bakken og ventede på braget, men der skete ikke noget, torpedoen må have været gået under skibet. Det var dårligt vejr og skibet har ligget og gynget, Karlo hørte heller ikke noget brag.

De øvrige 7 skibe i konvojen blev alle ramt af de engelske bomber. Der blev ikke taget hensyn til danske skibe, når de sejlede under tysk beskyttelse. Skibene blev samlet i konvoj, når de var kommet gennem Kielerkanalen. Til sidst havde skibene en spærreballon på, så flyverne ikke kunne komme lige henover dem.

Dengang var det sådan, at man skulle have sejlet 9 måneder med sejlskib før man kunne komme på navigationsskole. Karlo mønstrede derfor "Maja" som bedstemand/matros i 9 måneder efter "Silkeborg".

Karlo kom hjem til Marstal i julen 1942 for at begynde på navigationsskole i Marstal i 1943. Ikke længe efter hjemkomsten mødte Karlo Tove til fastelavnsfest på hotel Danmark. "Hun havde maske på", siger han drillende. Karlo var færdiguddannet på navigationsskolen i januar 1945 (skibsførereksamen). Han havde ikke lige lyst til at tage ud at sejle på det tidspunkt, så han fortsatte på "telegrafisten" i et halvt år.

I sommeren 1945 kom Karlo med "Phønix", en kreaturbåd. Til at finansiere skolegang havde Karlo lånt penge, han havde også sparet lidt op. Han havde opsparet 2000 kr. og lånte 2000 kr. Han boede hjemme hos sin mor i Ommel så det kunne hænge sammen (Sparsommelig har han altid været, siger han med et smil). Tove og Karlo gik i biografen hver søndag og var til styrmandsbal engang imellem, som foregik om eftermiddagen.

Som barn gik Karlo i skole hver anden dag. Da han kom i det der skulle svare til 5. klasse var der ikke en 5. klasse, så Karlo gik 4 år i 4. klasse, det det samme pensum hvert år. Man skulle betale for at komme i mellemskole i Marstal, den ene lærer tilbød Karlo at kunne komme i mellemskolen gratis, han sagde det kun til Karlo og ikke til hans mor, men Karlo var ikke interesseret i mellemskolen. Karlo blev aldrig

overhørt fordi læreren mente at han kunne det hele. Karlo har altid været glad for regning og lærer Andersen kom og sagde til ham, at han ikke kunne lære ham mere. Nogle gange var Karlo ude at grave have og hugge brænde for skolelæreren (Andersen). Selv om Karlo ikke havde så meget skolebaggrund, gik det fint, da han startede på styrmandsskolen. Selv om Karlo aldrig havde stiftet bekendtskab med matematik og fysik, klarede han efter et halvt år oprykningen med bedste karakter.

I august 1945 kom Karlo ud at sejle med "Phønix" og kom hjem til Ærø igen i foråret 1946, hvor Karlo og Tove blev gift 14.april. Karlo var hjemme ca. 1 måned.

Efter "Phønix" kom Karlo med "Nordstjernen" i august/september 1947, hvor de sejlede til Thule i Grønland. En fin tur med stop forskellige steder på Grønland, og så retur til København. De sejlede med stykgods, træ og kul bl.a. Det var første gang, at Karlo sejlede med Kromanns skibe. "Nordstjernen" forliste 13.11.1948 ved Foula på Shetlandsøerne. En tidlig morgen, hvor Karlo lige var kommet på vagt kl 4, det regnede og var mørkt og diset. Skibet var lastet med træ fra Tyskland, som skulle til Færøerne. Alle sejlende var oppe, der var ikke så meget vind, man kunne ikke se noget og Karlo havde sendt en mand hen i stævnen for at kravle op i masten for at forsøge at se noget. Han kom farende tilbage og faldt ude på dækket. "Der er noget hvidt forude", råbte han, i det samme stod de på grund. Det sagde bang og maskinen gik i stå. Karlo siger: "Jeg gik ned til skipperen og sagde, at nu kan du godt stå op vi er løbet på grund". De blev enige om, at de ikke ville sætte nogle både ud, før det blev lyst så de kunne se, hvordan situationen var. De svingede bådene ud så de var klar og der blev lagt proviant i dem. Mens de ordnede dette skulle Karlo på WC, mens han sad der ramlede det hele ned om ørene på ham. WC'et var bare et lille hus agten for styrehuset, som det var dengang. Skibet stod og huggede så meget i grunden at det hele faldt sammen og Karlo måtte bare se at komme ud. Da det lysnede opdagede de, at de stod med bovsprydet ret op i klipperne. Klipperne foran var meget høje og det var de ligeledes på den ene side, så der kunne de ikke sætte en båd ud. På den anden side var der sten nedenunder, så det var godt at de ikke havde sat både ud, så havde de været i stykker begge to. Der stod en dønning ind hele tiden. Karlo rykkede agterenden et lille stykke agterud, så kunne de få båden ud og roede 3-4 timer før de fandt et sted at gå ind. "Der var ikke en kæft at se men vi fandt dog en lille bygd", siger Karlo. Besætningen havde en ide om, hvor de var. Da de kom op til bygden fik de banket nogen op, de lå og sov alle sammen. Der boede ca. 80 mennesker på den lille klippeø, de levede af fåreavl og fiskeri, de var ret fattige. "Men flinke, flinke mennesker". Besætningen boede der så i tre dage, før de kunne komme derfra. Der var en sender på øen men det varede en hel dag, inden de kunne få fyret op under den, så der gik noget tid inden de kunne sende besked til rederen (Kromann), at skibet var forlist.
Kromann gik op til Tove) og fortalte at besætningen var ankommet til Shetlandsøerne, men at de ikke havde fået skibet med. Tove var gravid med Dorit og Kromann var bange for, at hun skulle få et chok ved meddelelsen om forliset. Kromann tænkte derefter altid på Dorit, hun fik gave både til konfirmation og bryllup, det var der ingen af os andre børn der fik. Besætningen blev på øen i tre dage, der kom en fiskekutter og hentede dem og bragte dem over til fastlandet (Shetlandsøerne) hvor de fik et sæt tøj hver. Her kom de med en rutebåd til Aberdeen i Skotland. Her var der søforklaring, hvorefter de kom med tog til London, herfra videre til Esbjerg hvor der også var søforklaring. "Nordstjernen" blev for øvrigt tidligere brugt af Knud Rasmussen, til ekspeditioner til Grønland.

Nordstjernen på klipperne på Foula på Shetlandsøerne - foto taget af Karlo

En anden historie er, at ”Phønix” engang kom med ballast fra Sverige og var omkring Bornholm i Østersøen. Karlo havde vagt, og det var mørkt og regnede, da han hørte nogen råbe om hjælp. ”Hjælp, hjælp”, hørte Karlo og varskoede skipperen som standsede skibet og søgte rundt. De fik øje på en båd der lå med bunden i vejret, hvorpå der sad to mænd. Da de kom hen i nærheden af båden stod alle mand på ”Phønix”på dæk, de fik smidt en line ud til dem. Den ene fik fat i linen og slæbte i linen langs ”Phønix”. ”Phønix” var ikke helt stoppet, det sejlede ganske langsomt. Der var sat en lejder ned langs skibssiden, en matros gik ned ad lejderen, men han turde ikke gå helt ned, da vandet stod ind over og lejderen vippede ud. Karlo sagde, at matrosen skulle komme op, så han selv kunne gå derned. Karlo fik også fat i manden i vandet og der blev firet en line ned, som blev bundet om ham og han blev halet op. Der var tale om en 15-16- årig dreng, vist nok fra Nyborg. Den anden fik de aldrig fat i, han var forsvundet. Det var en skonnert de sejlede med. Der var 5 mand med skibet og de 4 var druknet. Det var bedstemanden, der sad på bunden af båden sammen med den unge dreng. Skipperen på skonnerten havde også været med på båden og havde vist brækket benet, men var forsvundet. Karlo mente at skipperen på ”Phønix” burde have stoppet skibet helt, i stedet for blot at stoppe skruen, så var de begge måske blevet reddet. ”Men det kommer jo an på forholdene”, siger Karlo. Karlo mente at bedstemanden på skonnerten måske første og fremmest ville redde drengen og på den måde ofrede sig selv. Karlo hørte ikke mere og var ikke med til søforklaring, han ved dog at der kom et takkebrev til skipperen fra drengens forældre.

Efter ”Nordstjernen” kom Karlo ud med ”Patria” som styrmand. ”Ja, dagen efter jeg kom hjem, sendte Kromann bud efter mig, at jeg skulle rejse”. Karlo havde ikke andet tøj end det han gik og stod i, så han skulle først ud at købe noget, det var svært at få dengang, da der var rationering, men jeg fik da en dyne og en pude og et sæt arbejdstøj henne ved I.C. Jensen. Jeg skulle have rationeringsmærker ved kommunen og kunne kun få til et sæt arbejdstøj, men så fik jeg et ekstra rationeringsmærke hos min bror Christen, så jeg kunne få to sæt arbejdstøj. Så kunne jeg senere købe mere i udlandet. Karlo kom med ”Patria” som afløser (Kromanns rederi). Han husker det som han var med den et par måneder. Efter det kom Karlo med ”Gunhild” som andenstyrmand (Torms rederi). Karlo kom hjem juleaften 1950 og havde i mellemtiden skrevet til Kromann, om han havde brug for en frisk mand, det havde han. Kromann kontaktede Karlo, at han kunne få hyre som skipper på ”Patria”. ”Det var en brat overgang fra andenstyrmand til skipper”. Karlo sejlede med ”Patria” som skipper fra februar 1951 til den blev solgt i december 1952. Mens Karlo var skipper på Patria fik de engang motorstop i Skagerrak på rejse fra Norge. De fik motoren i gang igen og fik lods og sejlede ind til Norge. Der lå de i lang tid fordi lodserne forlangte bjærgeløn, selv om Karlo havde aftalt med dem, at de kun skulle have 3.000 kr. Karlo mente at de forlangte 75.000 kr. i bjergeløn, så de måtte i retten. Et år efter var sagen ikke sluttet og Karlo og den gamle Kromann måtte igen til Norge til nyt søforhør og sagen endte med at rederiet måtte betale 5.000 kr., hvilket de betragtede som en sejr. Da de kom hjem spurgte Kromann om de skulle appellere, men det mente Karlo ikke at de skulle, og sådan blev det.

Efter ”Patria” kom Karlo i januar måned 1953 ud med ”Marie Boye”. Karlo sejlede med ”Hans Boye” som passager til Thorshavn, hvor han mønstrede ”Marie Boye” som styrmand, det var Bønnelykke der var skipper. Efter et par måneder blev Karlo skipper på ”Marie Boye” og Bønnelykke skiftede til ”Hans Boye”. Det var på ”Marie Boye” at Karlo i en storm sad i styrehuset og hørte olympiade, da han pludselig havde vand til halsen. Skibet tippede helt om på siden og lossebommen knækkede. Skibet blev drejet

om så det lå helt stille og da vinden ”flovede af" kunne de sejle i havn i København.

Efter ”Marie Boye” blev det ”Erik Boye”, hvor Karlo blandt andet sejlede med dynamit fra Hamburg til Peru og El Salvador. Herefter blev de chartret et halvt års tid og sejlede mellem Miami og Havanna på Cuba. Her fik de engang også maskinskade da de lå ude i en hurricane (vist nok kaldet Helga). Karlo fik forbindelse med Coast Garden i Amerika. De sendte en flyver ud, for at se hvor de var og fik sendt en slæbebåd ud til ”Erik Boye”. De blev slæbt ind til Miami. Der var fjernsyn på som filmede det hele. Motoren blev repareret og der blev holdt søforklaring. Der var mange danskere i Miami, der havde set episoden i fjernsynet, og mange kom ned og hilste på. Blandt andet en meget rig mand, som inviterede besætningen på hans meget fine restaurant som vist hed ”Flamingo” Der gik mange flamingoer rundt i haven, og han havde meget, meget andet. Rigmandens datter var også med og ”rigmanden”, sagde at besætningen bare skulle tale dansk med hende så hun kunne forstå det. Der kom også en anden dansker, han kom langvejs fra, var bagerog havde en kasse øl med, han kunne ikke rigtig tale dansk. Næste gang de kom til Miami hentede bageren besætningen og kørte dem ud til ham, hvor de fik en middag.

Det var også mens Karlo sejlede mellem Miami og Havanna at Fidel Castro kom til magten på Cuba. ”Erik Boye” lå i Santiago, da Castro og hans revolutionshær kom ned fra bjergene. Egentlig var de flinke alle sammen på Cuba, så Karlo registrerede ikke, om han var i kontakt med de regeringstro eller om det var de revolutionære. Dette var lige op mod jul i 1958. De hørte en masse skyderi. På et bestemt klokkeslæt hver dag hørte de skyderi, hvor en masse politiske fanger blev henrettet oppe i fængslet. I januar 1959 sejlede de til Houston og lastede kohuder til Rotterdam og lastede kul i Rotterdam, som blev sejlet til Esbjerg. Derfra tog de til Marstal.

Wikipedia:

Den cubanske revolution var et væbnet oprør udført af Fidel Castros 26. juli-bevægelse og dets allierede mod den cubanske diktator Fulgencio Batistas regime. Revolutionen begyndte i juli 1953 og sluttede med at Batista blev afsat 1. januar 1959, hvor hans regime blev erstattet af Castros diktatur. Castros regering blev reformeret i 1965 i henhold til den kommunistiske linje, og blev til det som i dag er Cubas Kommunistiske Parti

Karlo sejlede med ”Erik Boye” nogle år og overtog så ”Sine Boye”. ”Sine Boye” var et gammelt skib, som sprang læk engang imellem, ellers skete der ikke det store med den. Herefter købte Kromann ”Mary Jensen”, som blev omdøbt til ”Hans Boye”. Karlo rejste til Frederikshavn og overtog skibet. Med ”Hans Boye” var Karlo lige ved at forlise engang på rejse fra Holland til Egernsund i Norge. På vejen opdagede de at der var vand i lasten og de forsøgte at pumpe og lænse, men det kunne de ikke og alt i lasten var slået i stykker af vandet, der stod der. Det skvulpede dernede og al garnering og alle rør var smadrede. Det var juleaftensdag at det blev opdaget. Vejret var godt og Karlo varskoede rederiet og de fortsatte mod Norge. Efterhånden tog skibet mere og mere vand og fik slagside. Karlo sejlede skibet ind mod Flekkefjorden, hvortil de ankom sent om aftenen. Vejret var blevet træls og Karlo forsøgte at få fat i en lods, men det lykkedes ikke, så han fortsatte ad fjorden op mod Flekkefjord. Da de kom frem blev der kastet nogle stærke trosser og wirer og skibet blev

Elisabeth Boye. Billedet er malet i Spanien og foræret til Karlo af spansk maler

surret fast til kajen. Da dette var gjort, lagde skibet sig på siden,men wirerne holdt det fast. Brandvæsenet kom med nogle store pumper og de begyndte at pumpe. Vandet blev pumpet ud og næste morgen blev en dykker sendt ned for, at se hvad der var galt. Den ene slingrekøl var røget af og havde taget et stykke plade med. Skibet kom i dok og fik repareret bunden. Besætningen holdt nytår i Norge. Karlo sejlede en del år med "Hans Boye".
Herefter overtog Karlo "Erik Boye", et lille men dejligt skib, som han sejlede med i mange år. Mens Karlo var hjemme på ferie blev "Erik Boye" sejlet på land på Ibiza, og her ligger den endnu (1985)

Phønix

Så købte Kromann et skib "Åge Andresen". Karlo sejlede et halvt års tid med skibet med det navn. Det tog nogen tid inden den kunne skifte navn. Engang ringede Karlo hjem til rederiet over Blåvands radio. Radiomanden kendte Karlo's stemme og spurgte hvad han lavede på "Åge Andresen"?

Med "Elisabeth Boye" sejlede Karlo med clay fra England ned til Spanien og Frankrig, også Antwerpen. Så byggede Kromann et nyt skib i Ringkøbing, "Andreas Boye" som Karlo var oppe og overtage og sejlede med et stykke tid, han brød sig ikke om farten med den og var tilbage på "Elisabeth Boye". Der blev bygget endnu et nyt skib "Birte Boye" som Karlo også overtog og sejlede med.

Karlo stoppede med at sejle i 1983. Han var ude for en ubehagelig oplevelse med "Birte Boye" 9.6.1983. De havde ligget i Singapore en snes dage. Efter et par timers sejlads fra Singapore overlod Karlo broen til styrmanden og gik ned for at sove ved 2-tiden om natten. I løbet af natten vågnede Karlo ved at lyset blev tændt og der stod 5 banditter over ham med lange knive. De bandt Karlos hænder og ville have alt af værdi. Der var ikke de store sager, de tog nogle penge, et ur lidt tøj og en barbermaskine (hvad de end skulle bruge den til). De tog også Karlos skindjakke. De gennemrodede det hele for at finde værdier. De forsøgte at få Karlos ring af fingeren men det lykkedes ikke. Karlo var bange for, at de ville hugge fingeren over for at få ringen, men det gjorde de dog ikke. Da de var forsvundet turde Karlo ikke kontakte styrmanden eller andre, da han var bange for at de ville blive stukket ned, hvis de viste sig. Så Karlo ventede til det lysnede og kaldte op på broen (styrehuset) og spurgte om piraterne var væk. På broen blev de noget forbavsede, da de hverken havde set eller hørt noget. Styrmanden troede, at Karlo havde fået mareridt men han sagde at de måtte kom ned til hans kahyt og låse ham ud, da døren var låst. Da styrmanden og de andre kom ned, så de at Karlo lå bundet og hele kahytten var gennemrodet. De havde lagt nøglen udvendig ved siden af døren, så styrmanden kunne låse op. Det viste sig, at de var kommet i nogle hurtigbåde og var klatret op agten på skibet. Der hængte stadigvæk reb, som de havde firet sig op med. Sådan en hurtigbåd kan vel sejle 30 mil i timen, hvor "Birte Boye" sejler 10 mil i timen, så deres både kunne sagtens holde sig agten ude ved skibet. De indfødte som Karlo vurderer var malaysiere "kan jo kravle som abekatte". Der blev aldrig gjort noget ved

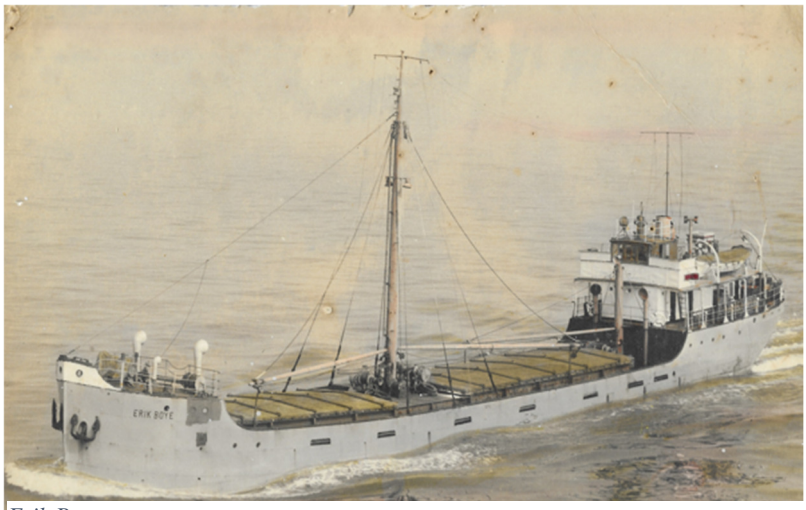

Erik Boye

sagen. Karlo bad Kromann om at underrette udenrigsministeriet, da der jo ikke er nogen mening i, at fredelige søfolk skal overfaldes på den måde. Der skete ikke andet. Da skibet kom op til Middelhavet rejste Karlo hjem, han skulle hjem på ferie. Siden dengang har Karlo stort set ikke været ude at sejle.

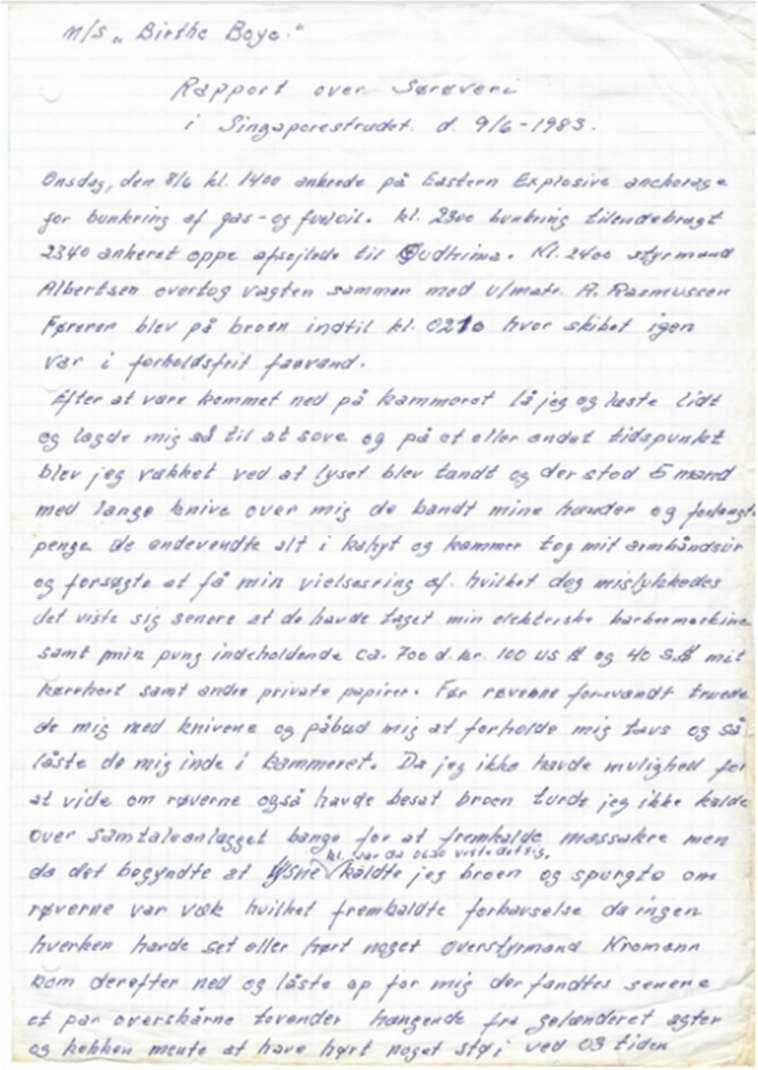

m/s „ Birthe Boye "

Rapport over Sørøveri i Singaporestrædet d. 9/6-1983.

Onsdag, den 8/6 kl. 1400 ankomde på Eastern Explosive ancherage for bunkring af gas- og ferskvit. kl. 2300 bunkring tilendebragt 2340 ankeret oppe afsejlede til Pedtrima. Kl. 2400 styrmand Albertsen overtog vagten sammen med v/mats. A. Rasmussen Føreren blev på broen indtil kl. 0210 hvor skibet igen var i farbeldsfrit farvand.

Efter at være kommet ned på kammeret lå jeg og læste lidt og lagde mig så til at sove og på et eller andet tidspunkt blev jeg vækket ved at lyset blev tændt og der stod 5 mænd med lange knive over mig de bandt mine hænder og fødder penge de endevendte alt i kahyt og kammer tog mit armbåndsur og forsøgte at få min vielsesring af. hvilket dog mislykkedes det viste sig senere at de havde taget min elektriske barbermaskine samt min pung indeholdende ca. 700 d. kr. 100 US $ og 40 S.$ mit kørekort samt andre private papirer. Før røverne forsvandt truede de mig med knivene og påbud mig at forholde mig taus og så låste de mig inde i kammeret. Da jeg ikke havde mulighed for at vide om røverne også havde besat broen turde jeg ikke kalde over samtaleanlægget bange for at fremkalde massakre men da det begyndte at lyse vågnede jeg broen og spurgte om røverne var væk hvilket fremkaldte forbavselse da ingen hverken havde set eller hørt noget overstyrmand Kromann kom derefter ned og låste op for mig der fandtes senere et par overskårne tøvender hængende fra gelænderet agter og kokken mente at have hørt noget støj ved 03 tiden

Far´s beretning om sørøveriet i Singaporstrædet 9.6.1983

Andet om Karlo

Og så lidt uddrag fra fars første søfartsbog:

27.5. 1935 – 26.4.1936, messedreng «N. J. Ohlsen»
27.4.1936 – 19.10.1936, ungmand «N.J. Ohlsen»
5.11.1936 – 28.8.1937, ungmand «Maja»
28.8.1937 – 18.12.1937, letmatros «Maja»
21.2.1938 – 5.12.1938, letmatros «Energi»
9.2.1939 – 16.10.1939, letmatros «Najaden»
8.4.1940 – 15.4.1940, matros «Alice» - ikke i fart
26.9.1940 – 22.10.1940, matros «Fuglen II»
1.4.1941 – 10.12.1941, matros «Silkeborg»
14.4.1942 – 17.12.1942, matros «Maja»
herefter navigationsskole i Marstal
11.9.1945 – 4.4.1946 2. styrmand «Phønix»
16.5.1946 – 21.11.1946, 2 styrmand «Phønix»
15.7.1947 – 15.9.1948, enestyrmand «Nordstjernen»
15.10.1948 – 13.11.1948, enestyrmand «Nordstjernen» - forlist ved Shetlandsøerne
15.2.1949 – 1.7.1950, telefonist o g 2. styrmand «Gunhild»
18.8.1950 – 27.12.1950, telefonist og 2. styrmand «Gunhild»
så er der et spring
16.1.1953 – 22.4.1953, enestyrmand «Marie Boye»

Besætningen fra "Nordstjerne" i Lerwick på Shetlandsøerne

Torvedag i Marstal

Jeg hørte i min barndom ofte mor sige at hun ønskede at far havde et job på landjorden så de kunne have et rigtig familjeliv. Jeg husker også at når far kom hjem på ferie blev der vendt op og ned på det hele og det var ikke os børn der kom i fokus. Mor og far skulle lige vænne sig til at være sammen. Ønsket om et rigtigt familjeliv illustreres tydelig gennem de utallige ansøgninger som jeg har fundet i de efterladte papirer. Far har søgt rigtig mange stillinger som lods, styrmand på færger og sågar assurandør ved Søassurancen Ærø. Jeg oplister her kort de ansøgninger som jeg har fundet (og som ikke har givet et job)

14.5.1949 Lods ved Albuen ved Nakskov fjord
18.6.1949 Københavns lodseri
26.12.1949 Styrmand på Odense havns bugserdamper
24.4.1950 Lods ved Albuen ved Nakskov fjord
2.9.1950 Kalundborg
3.9.1950 Havneassistent og styrmand ved Århus havns bugserbåde
8.10.1950 Københavns lodseri
14.11.1950 Styrmand i statsbanernes færger
29.1.1951 Havneassistent ved Ålborg havnevæsen
18.8.1952 Dragør lodseri
6.10.1952 Styrmand i Odenses bugserdamper og isbryder

4.9.1955 Havnefoged Kolding
10.1.1956 Isefjords lodseri
16.12.1956 Brofoged på Chr. X bro i Sønderborg
24.1.1955 Styrmand på færger i Sydfynske Dampskibsselskab
3.3.1955 Løgstør lodseri
2.4.1955 Havnefoged Bandholm havn
14.4.1955 Forretningsfører og besigtigelsesmand på Søassurencenforeningen "Ærø", Marstal

Lodshuset på Albuen i Nakskov fjord (Rudbjerg lokalhistoriske arkiv) - her kunne jeg ha` boet

Far var god til at digte og skrive vers og har efterladt sig mange af disse – både melankolske, kærlige og muntre.

Den første her er digtet i Port Talbot den 1.4.1963 – man skal ikke sige at de altid har kedet sig ombord på skibene. Forfattet af skibsfører K. Rasmussen ombord i m/s Sine Boye efter andenmester Knud Højens anvisninger:

I Polen, en dag i byen jeg gik
jeg siger ej, hvad det var jeg fik
det min egen lille hemmelighed skal være
tro mig, lille mor, hun var slet ikke af de svære
penge det kostede mig ikke, men et ur der gik
var ej ked af det, hun var en sød lille strik

Med kammerater, tilsammen, til bal jeg gik
i deres tegnebog, et gevaldigt indhug jeg fik
for da tjeneren med regningen kom
var med pigen jeg gået, til hendes rum
af svenske penge, de måtte betale en masse
mens jeg ved pigens bryster ku mig ligge og nasse

Mit sommerhus, jeg for sommeren, dem nu har lovet
det og mine to kusiner, de skal have for alt sjovet
Gratis de der nu skal være, så længe de nu vil
og med kusinerne spille kærlighedens spil
det jeg vil betale af min egen lomme
til alle tider, til mig, de blot kan komme

Alt dette er omtrent efter Knud Højens Jensens diktat og næsten ærlige mening, bevidnes hermed

Fører	Overstyrmand	Overskibsmaskinist
K. Rasmussen	Ellebæk	E. Strate

Det skal lige med at far er nævnt i bogen "Ærø besat 1940-1945" af John Kristensen. Far er s. 130 som værende en del af kommandocentralen i Marstal. Dette har han aldrig nævnt noget om – mor fortalte at far ikke ville være med til at finde "værnemagerne" da befrielsen kom.

Forliset med "Nordstjernen" er beskrevet mange steder – bl.a. af Henry Lovdall Kromann i "Et liv på godt og ondt"

Ombord på m/s Erik Boye har besætningen moret sig med at udgive ”Skibsposten”

Skibsposten M/S Erik Boye
Middagsplads den 17.3.195943,40 Bredde Nord og 20,10 vestlig længde. 27 dage i søen.

Fartøjsleder K. Rasmussen har overfor Skibspostens redaktion udtalt at der ikke vil blive tale om nogen indskrænkning af provianten da der er rigeligt af både fersk og saltet kød i lasten.

Vi har i den anledning talt med fartøjest proviantmester og madfordærver der udtaler følgende: ”Selvfølgelig er det muligt at koge en kraftig suppe på de huder som vi hr i lastrummetmen jeg vil dog fraråde fartøjslederen at vi begynder at koge suppe på dem, det må være vores absolutte sidste udvej selv om det selvfølgelig vil være en besparelse for rederiet”
Underskrevet Overfodermester O. Jensen, Kokkegade 1. Kælderen.

Overproviantmester O. Jensen vil starte en gymnastikforening. Gymnastikken tænkes starte hver morgen kl. 6 på storlugen, forventes at få stor tilslutning af vores sportsbegejstrede ungdom om bord.
Der er af Skibspostens redaktion udlovet en pakke cigaretter og årets mesterdiplom til den af vores medborgere som i et lille rim kan definere udtrykket ”fumlegængere”, Digtet skal være på mindst 10 sider og skal være indleveret på redaktionens kontor (Bestiklugaet) inden lørdag den 21 ds.
De herrer Christoffersen og Hans Hansen vil efter hvad Skibsposten erfarer indsende ansøgning som kanalstyrere enten i Kielerkanalen eller i Suezkanalen.
Letmatros og partileder for det lokale kommunistiske parti vil afholde et større møde på etterens luge. Mødets taler vil blive lederen selv, Hr. Jobling, der vil tale over emnet: ”Hvad gavn er vi arbejdende folk til, her om bord”?
De herrer dæksfolk har nu nået så langt i styringens ædle kunst at de nu kan skrive 8-taller i fartøjets kølvand. Fartøjsleder hr. K. Rasmussen meddeler at både den moralske og den sundhedsmæssige tilstand ombord er tilfredsstillende.

Til Tove på hendes sølvbryllupsdag 14.4.1971

Melodi: Dernede i dalen

Det var i firetitre, jeg dig fik øje på
for dine øjnes smut jeg ej længer kunne stå
den ottende i anden og det var fastelavn
da endelig jeg voved at spørge om dit navn

Jeg spurgte dig, vil du med mig i hånden gå
du sa`, det vil jeg gerne, det kan du nok forstå
på skolen jeg studered, jeg læste og jeg sled
men onsdag, lørdag, søndag til bys jeg drog afsted

Min eneste tanke, jeg Tove ville se
for som i eventyret, blev hun min gode fe
og mens at krigen rased, eksaminer jeg fik
til søs i femogfyrre, i hjertet gav et stik

April i seksogfyrre, til Marstal atter kom
den fjortende vi skrev da vi to blev brud og gom
Om noget var i vente man flittigt så sig om
men det blev februar før den lille Jane kom.

Men livet gik vid`re med kolorit og skik
december otteogfyrre – vi lille Dorit fik
og dage gik med solskin, med stille og med regn
i femtiseks forøgelse atter der var tegn

I maj du søde milde, og John til verden kom
foruden ham var hverdagen både kold og tom
det syntes søstre tvende- forkælede ham godt
at han var nok en pige, det ønskede de blot

I sekstien på stammen vi det sidste skud vi så
at det var vor den lille vi kunne ej fortå
han ligned ej de andre, dengang at han blev født
for han var fyldt med fregner og håret det var rødt

I dåben vi Karsten, den lille navnet skrev
vi troede bestemt at han sød og stille blev
men dog sin mors familie han slægter meget på
der er ej de spilopper, han ej kan finde på

Af børnebørn fik vi tre piger og en dreng
så sødt de alle sover hver i sin lille seng
og racen er forøget, vil ej til grunde gå
gid, verden held og lykke, dem fortsat byde må

Nu tak min egen Tove, for disse mange år
og som min livets dronning for mig du stadig står
i vores ægteskab, var der både stille-storm
og netop dette mønster, vort liv har givet form

Du har jo haft ansvar for både hjem og børn
du gjorde meget mere end blot at ta` din tørn
for hvad du mig har givet jeg siger tak dertil
min skat for hele livet, du altid være vil

Gid talrige glæder at du endnu må få
at stadig her i livet si to må sammen stå
min ELSKEDE, hav tak, at du holdt så længe ud
og tak fordi i dag at du er min SØLVERBRUD

Og et lidt tidligere:

Til Tove på vores 21- års bryllupsdag den 14. april 1967

April fjorten hvad mon du tænker
den dag du mig lagde i hymnens lænker
21 år, mindsanten der nu er gået
i den tid 4 børn, tilsammen vi har fået
med årene, min kærlighed større og større er blevet
i stjernerne jeg tror, det har stået skrevet

Min kære, kære ven, tak for tiden der er gået
som mit ideal, for mig, altid har du stået
tak for hver lykkelig stund, du har mig skænket
tak for alt, hvad du har os sammen lænket
tak fordi du hjemmet passer som et kongeslot
tak fordi børnene og jeg vi har det så godt

Og her nogle dybsindige tanker fra far

Når konen derhjemme på barnet skifter ble
manden ligger derude i storm, kulde og sne
sømandens romantiske liv ej mange forstår
i ungdommens øjne der af digterne puttes blår
trækspil og sang er ej det daglige liv
nej, sangen er en anden når kulingen den er stiv

På søen lurer hajer og meget mere
i havnene bliver hajerne flere og flere
sømanden er i fare hvor han går og står
dem derhjemme det ej forstår
nerverne tit lidt tyndslidte bliver
og afstives må med en lille stiver

Ofte på kone og børn den langfarer tænker
alt imens en lille en han skænker
efter et par år er tankerne hemmede
når han kommer hjem de for ham er fremmede
børnene sky bort sig fra ham vender
den fremmede mand de ej kender

Når kone og børn for ham atter er blevet
afsted igen i almanakken der står skrevet
atter på det gyngende dæk han går
om et par år måske han atter i hjemmet står
se det er hele sømandens romantik
derhen digterne må rette deres blik

Dorit, John,
Karsten og Jane

Og så et digt til min søster Jane

Den 19. februar 47, storken ind ad døren fløj
et fænomen det var for vinteren den var kold og streng
men i vort lille hjem, den solskin og varme bragte
det var Jane der kom og mor hun nynned nok så sagte
"Hvor er du sød, hvor er du kær, min egen lille pige"
far var stum, der var slet intet han dertil kunne sige

Jane voksed op, en rigtig lille gavstik hun skam blev
om hendes gavtyvstreger, far og mor fik så mangt et brev
gammel var hun ej da hun til far selv begyndte at skrive
i vores gemmer er brevene lagt og der de altid vil blive
med tiden Jane en søster og to brødre fik
knebet det har til tider at holde på dem alle skik.

En sommer, Jane og Dorit med far var ude at sejle
intet under at far hver dag til vejrguderne bejled
for søgang og rulning de ej ret kunne tåle
ved deres køje der stod tæt med spande og skåle
og far den stakkel måtte fare rundt og tørre op
for derefter til rælingen at flyve og det i fuld galop.

Så blev Jane konfirmeret og blev stor og flot
efter drenge et foragteligt blik hun kasted blot
i Sæbehuset hun sidenhen kom i lære, ja tænk
"Lille frue, prøv af denne parfume blot et lille stænk"
og læbestifter af alle nuancer hun skam sælger
"Kirsebærrød jeg anbefaler" den de fleste vælger.

Så højt fra nord en ungersvend kom og læste
til tider regnestykker og bøger et stykke han blæste
mere sjovt det var på indkøb i Sæbehuset at gå
og måske et smil i tilgift fra Jane at få
lang tid gik der ej før begges hjerter var i brand
Jane han lovet har, for hende at gå gennem ild og vand.

I Svendborg Regin og Niels Chr. engang tøj skulle købe
mere de fik, men hvad? Jeg ej her vil røbe
men så glade, oh så glade som de dog var
over stier, gennem haver, genvej hjem de skar
og fynsk de talte ja sådan i Svendborg det kan gå
ikke et eneste ord var det muligt at forstå

Om mor

Mor Tove Marie Hansen er født 11.4.1928 i P. M. Gang i Marstal som nummer to barn af retorhusarbejder (gasværksarbejder) Niels Chr. Hansen og hustru Mary født Nielsen

Som ung arbejdede hun som ung pige hos købmand Rewentlow i Kongensgade og senere i Sæbehuset i Kirkestræde.

Mor ved hendes bryllup 14. april 1946 - lige fyldt 18 år

Mor og far blev gift 14.4.1946 hvor mor tre dage før netop var fyldt 18 år.

En historie fra mor skal lige med – ved krigens afslutning 4. maj 1945 var mor og far forlovede og gik tur på halen ved Marstal – da de kom retur til Marstal fra spadsereturen kom en mand og råbte at tyskerne havde overgivet sig – mor fik helt tårer i øjnene da hun fortalte det for et par år siden (omkring 2022).

Efter at far døde i 2003 blev huset i Vestergade solgt og mor flyttede til sit drømmehus i Tordenskjoldsgade hvor hun boede til sin død i 2023. Det var altid en stor glæde for mor når vi kom på besøg. Hun var virkelig ked af at vi alle fire søskende forlod Ærø og bosatte os med vores familier udenøs.

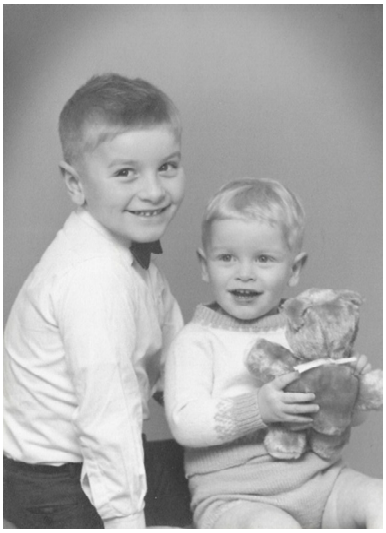

Købmand Rewentlov i Kongensgade hvor mor tjente som ung

Fars forældre og søskende

Farmor Inger Marie f. Friis

Karlos forældre er Klaus Rasmussen (1876 – 1928) og Inger Marie f. Friis (1880 – 1965)
Ingers forældre som boede i Strandbyen er Christen Henriksen Friis og Ellen Cathrine f. Clausen.
Ellen Frida Rasmussen (som er omtalt i begyndelsen)er født 23.9.1918 i Ommel, død 29.4.1921 i Ommel

Karlo Ivan Rasmussen er født 18.5.1920
Den ældste var Inger Alberte som giftede sig med en enkemand Peter Johansen i Svendborg som arbejdede på Svendborg skibsværft. Han havde 4 børn (Erik, Else og Jenny og en mere). Tilsammen fik de vel også 5 børn (Ove, Mary, Kaj, Inger og Lise (gift med musiklærer og på det tidspunkt bosiddende i Nykøbing F).

Inger Marie og Klaus` sølvbryllup 19.7. 1928 (Hovedgaden 10 i Ommel): I døren fra venstre: Klaus (Farfar), faster Gertrud "Arnen", Onkel Martin "Toldbodhus", Inger Marie- farmor) – ml. Martin og farmor er det måske Maren.
Midterste række fra venstre: faster Jørgine "Hekla", Elna, Faster Lise, Maren Storm og Alberta sikkert med Inger.
Nederste række: Faster Jørgines piger Ebba og Blanka, Ejner, Vagn H, Maren Storms piger Riborg og Karen samt far

Nummer to barn er Kristine som blev gift med Johan Simonsen og de fik tre børn Hans Christian, Inger og Kaj. Johan var styrmand, i en periode i Mestervig på Grønland og senest formand for et stilladsfirma.
Nr. tre i rækken er Maren som blev gift med gartner

Farfar Klaus Rasmussen

Martin (ved kirkegården i Marstal). De fik fem børn: Eva, Ruth, Niels, Ib og Inger.
Nr. fire er Christen (kaldt Britten) som blev gift med Anna. De fik seks børn: Mary, tvillingerne Jørgen (bor i Oban i Skotland) og Knud, Arne, Kirsten og Irene. Efter Christen kom Jørgen som arbejde på værftet i Helsingør. Jørgen blev gift med Ebba. Ebba havde en datter Yvonne og sammen adopterede de en søn Keld.

Øverst er det Ejner, Karlo og Jørgen.
Foran er det Alberte, Maren, Kristen og Kristine.
Moderen Inger Marie Friis' begravelse 1965

Næste i rækken er Einar som blev gift med Dorthea og boede i Nordjylland i Kaas ved Åbybro. De fik tre børn: Henny, Bjarne og Palle.

Inger Marie's far matros Christen Henriksen Friis, f. i Marstal den 18.april 1849.

Han er død ombord på skonnertbrig "Ino" den 18. april 1884 ved et ulykkestilfælde. Han er begravet i Shoreham by Sea på den engelske sydkyst 21. april samme år. Ifølge overleveringen faldt han ned fra masten (måske led han af epilepsi)

Harcke`rne i Ommel

Min farfars farmors far (min tip-tipoldefar) er **Jørgen Christoffer Harcke**.

Rigtig mange ommelsboere og for den sags skyld marstallere har relation til Harcke- familie i Ommel. Derfor en lille fortælling om dem.

Oplysningerne om Harckerne er for de flestes vedkommende givet mig af Klaus Kristian Henriksen, Odense

Jørgen Christoffer Harcke er født i Marstal, døbt 20.11. 1785 i Marstal, død 9.11.1850 Ommel.

Han besad flere offentlige erhverv, og er i den anledning omtalt flere gange i pastor Høy's bog "Træk af Marstals historie". Da den første skolekommision i Ommel i 1823 trådte i virksomhed blev Jørgen Christopher Harcke valgt som den ene af de to skoleforstandere. Sit andet erhverv- som vråger - medførte, at han blev indblandet i anderledes dramatiske begivenheder. Men lad os gi' ordet til pastor Høy, idet der her kun bringes hans beretning i uddrag:
Et af de største smuglerier på Ærø, og som i høj grad fik vidtrækkende følger, fandt sted i Ommel i oktober 1830. Det var natten mellem den 15.- og 16. oktober at en Ærøskøbing-jagt, der kom fra Lybeck, i mulm og mørke søgte ind til Strandbyen ved Ommel. Føreren var købingsmanden Johannes Fich, en kendt smugler. Lasten ombord var urtekramvarer, manufakturer, jernvarer og meget andet.
Smuglergodset bragtes ind i bådfører Peder Rasmussen Schmidts og halvboelsmand Rasmus Eriksen Petersens huse. Hovedmanden i Ommel var Kristen Jensen Baudrup, der som jysk soldat var kommet til øen først i århundredet……

Smugleriet var imidlertid blevet anmeldt for toldvæsenet….

Toldforvalteren havde ordrer med fra landefogeden i Ærøskøbing, Etatsråd Carstens, til sandemand Hans Rasmussen Eriksen og vrågeren (opsynsmand) Kristoffer Harcke i Ommel. Toldvæsenet var godt underrettet, og de to huse hvori smuglergodset var opbevaret, blev straks fundet. 6 vogne blev gjort i stand, som skulle bringe varerne til Marstal. Men langt den største del af godset blev tilbage til den næste dag.

Smuglerbrønden i Ommel

Husene blev forseglet og Eriksens karle blev sat som vagt.

Imidlertid var smuglerne ikke til sinds at give så let tabt. De forsøgte et angreb på vognene under kørsel til Marstal, og ikke så snart var toldvæsenet borte fra Ommel, før vrede og ophidselse sådan bemægtigede sig sindene, at adskillige, inden man vidste af det, var på vej ned mod Strandbyen En af de fremmed råbte til vagterne: "Hvis I ikke forsvinder, skal vi flække skallerne på jer". Det var naturligvis mere end nok til at få Eriksens karle til at forsvinde.

Nu begyndte en regulær plyndring af husene…… En mand havde forsynet sig med en sæk kaffe, men orkede ikke at bære den længere end til sandemandens have……. En tjenestekarl måtte gøre den opdagelse, at den pakke, som han havde reddet for sin del, bestod af lutter "tophøller" (Tophatte). Der blev siden sagt at aldrig havde flæsket været så godt i Ommel, som den vinter. Det kom af, at grisene blev fodret med ris. Hestene fik kaffebønner i hakkelsen. Smådrenge gik rundt og pralede med deres blanke Lybecker-knapper. Adskillige tønder rom skal være havnet i brøndene- herfra udtrykket "Ommeler-grog".

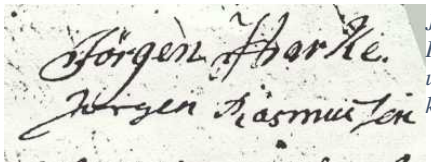

Jørgen Christopher Harckes egenhændige underskrift (fra kirkebogen)

Næste morgen den 17.oktober kom toldvæsenet igen for at afhente resten - men det var allerede besørget. Sagen blev straks overgivet rettens hånd. Men undersøgelsen, der blev ledet af landefogeden, blev foretaget på en lidet energisk måde og endte uden resultat.
Et års tid efter blev sagen igen taget op til undersøgelse …. Og da der nu blev krævet edsaflæggelse, kom sandheden for dagen….. 2 fik hver 3 års tugthusstraf, mens 29 andre fik henholdsvis vand og brød, bøder eller irettesættelser. Således endte denne smuglersag, der endnu er i frisk erindring i Ommel.
Under krigen med England blev der foretaget et bombardement af Marstal den 9. april 1808 under et forsøg på at erobre Marstal skibe. Vel for at forhindre nye forsøg blev der samme år dannet en kystmilits af mænd mellem 20 og 50 år. Jørgen Christopher blev udskrevet hertil og han blev yderligere underbefalingsmand for gruppen for Marstal Landsogn.

Senere træffer vi også Jørgen Christopher som skibsejer. I tidsrummet 1819-34 er han medejer af jagten "Den unge Diderik", der er på ca. 4 kommercelæster og bygget i Norge 1811. Desuden er han fra 1828 til 1835 eneejer af jagten "Falken" på 5,5 kommercelæster og bygget på Drejø 1798.

Han er trolovet 20.2. 1810: Den 20. februar mødte den unge karl af Ommel Jørgen Harcke med Begjæring at blive uden foregående Tillysning fra Prædikestolen, hjemme i huset, viet til sin forlovede Karen Pedersdatter ibidem. – Ægteskabet blev fuldbyrdet den 23. februar 1810.

Jørgen Christoffers far er **Johan Gottfried Harcke**

Johan Gottfried er født i Braunschweig og døbt 27.12.1752 og er død i Ommel 10.2.1829.
Johan Gottfried tid på Ærø starter i Tranderup hvor han også giftes og rykker derefter til Marstal hvor han fungerer som feltskær (barber og kirurg) i perioden 1781/83-1801. I perioden 1801-1829 er han boelsmand i Ommel.

Johan Gottfried Harckes beskæftigelse mens han bor i Voderup, er ikke kendt, men han tituleres i kirkebogen Monsieur. I Marstal benævnes han feltskær eller kirurg og endvidere arbejder han som barber. I 1789 anlægger lederen af øens lægevæsen fysikus C.A. Møller i Ærøskøbing sag imod Hans Minor i Marstal fordi han har søgt kvaksalver til sin søn, der havde skudt sig i hånden. Det fremgår af sagen, at fysikus selv har foretaget den første behandling, hvorefter Harcke skulle fortsætte behandlingen efter fysikus' anvisning.

Kort efter sin ankomst til Marstal køber Harcke hus af møller Tedens. Her bor han, indtil han i 1801 køber et halvbol i Ommel.

I 1811 ser han endnu engang sin hjemstavn, idet han sammen med den yngste datter foretager en rejse til Hannover: måske har rejsen forbindelse med, at han arver sin ældste bror.

Arveforlig mellem børnene af afdøde halvboelsmand Johan Gottfried Harcke

Actum Ærøskøbing, den 3.3.1836

Det af afdøde Johan Gottfried Harcke og hans nu afdøde hustru Cathrine Harcke den 4.4.1817 oprettede testamente bestemmer:

at efter deres død skal deres halve boel, den hele besætning og alt indbo tilfalde datteren Anne Cathrine, gift med bådfører Rasmus Hansen Stærke i Ommel, således at hun det hverken må bortsælge eller pantsætte, men skal konferere det frit for al gæld for hendes ældste søn, eller hvis hun ingen sønner efterlader sig, for den ældste datter.
at sønnen Jørgen Christopher Harcke skal have af boet 640 Rdl
at derimod den ugifte datter Kirstine Harcke skal have frit ophold på det halve boel indtil sin død

Herefter følger den Kgl. Slesvigske overrets bevilling på tysk. Den ældste og ugifte datter Kirstine Harcke…… anser sig fuldstændig affundet og tilfredsstillet i henseende til arv efter sine forældre……
Sønnen, bemeldte Jørgen Christopher Harcke erklærer, at han ikke alene er blevet udbetalt de 640 Rdl. , men desuden 64 Rdl., hvilke han i rede lånte penge havde tilgode i boet, at han således fuldstændig er tilfredsstillet for arv efter sine forældre.
Det halve boel blev nu i en årrække et af samlingsstederne for det åndelige liv i Ommel. Herom har pastor Høy følgende at fortælle:
I trediverne og fyrrene af sidste århundrede stod det kristne lægfolk ofte i skarp modsætning til præstestanden. Det var forfølgelsestider både fra den verdslige og gejstlige øvrigheds side. Også på Ærø var de opvakte få. Hovedsædet var Ommel i Marstal sogn. Her havde de et godt tilholdssted hos den ansete sandemand Hans Rasmussen Eriksen (se under 66). Denne mand stod sig godt med landefogeden i Ærøskøbing, hvorfor der ingen hindring blev lagt i vejen for den verdslige øvrigheds side. Til kredsen hørte Rasmus Stærke, hvis hustru Anne Cathrine tidligere havde været en hård modstander og endda truet med at ville kaste kogende vand over de hellige.
I halvtredserne begyndte Grunnets frimenighed at vinde indpas i Marstal sogn. Gennem Marstalskipperen Schultz, der har sat sig et varigt minde ved at stifte et bibellegat for Marstal ungdom, kom Grunnet til Ommel og vandt snart en begejstret tilhænger i Anne Cathrine, Rasmus Stærkes hustru. Stærkegården blev nu udgangspunktet for bevægelsen. En ung bondekarl fra Langeland Jørgen Pedersen virkede en tid for Grunnets menighed, men da han blev brystsyg og døde, sygnede bevægelsen hen.
Johan Gottfried Harcke er viet 16.11. 1780 i Tranderup (hvortil var kongelig bevilling) til Cathrine Ditlevsdatter

Ommel 1772

En beskrivelse af Ommels gårde i 1772. Betegnelsen for gårdejere er boelsmænd (de ejer et boel)

Mange af disse er personer er mine forfædre

1. Christen Madsen
2. Erik Hansen Senior
3. Hans Hansen Bager
4. Rasmus Petersen Hjort
5. Rasmus Rasmussen Agerled
6. Erik Rasmussen
7. Hans Christensen Nielsen
8. Rasmus Rasmussen Skolemester
9. Isaak Rasmussen
10. Jeppe Lauritsen
11. Niels Rasmussen
12. Albert Hansen Kræmer
13. Albert Hansen
14. Alexander Albrecht
15. Peter Hansen Henriksen
16. Peter Hansen Forvalter
17. Claus Rasmussen
18. Hans Pedersen Christensen
19. Mads Hansen Nørre
20. Rasmus Rasmussen Schrøder
21. Rasmus Rasmussen Østen

Ved udskiftningen i 1776 flytter numrene 1,4,8 og 14 ud til hhv. Vesterskov og Ommelshoved

Kodnere og inderster – (Kodner har hus med lidt jord og inderster har hus uden jord og arbejder hos gårdmændene)

22. Hans Ageled
23. Peter Petersen Moysen
24. Peter rasmussen
25. Morten Jørgensen
26. Jørgen Rasmussen
30. Jørgen Jørgensen
33. Rasmus Christensen
34. Mads Rasmussen
36. Hans Rasmussen Smed

    M – Kodjord tilhørende 15 kodnere i Marstal flække

Kod og inderste hvor beliggenhed ikke er angivet på kortet:

27. Christen Thomsen
28. Rasmus Ølands enker
29. Jens Madsen
31. Jørgen Frandsen
32. Christian Hansens enke
35. Rasmus Jørgensen

Ovennævnte Johan Gottfried Harcke har boel nr. 13 (Matrikel 1b) i perioden 1801-1829. Køber dette boel på auktion. Efter hans død sidder enken Cathrine på boelet indtil svigersønnen Rasmus Hansen Stærke (gift med datter Anne Cathrine) overtager i 1836.

Jørgen Christoffer Harcke overtager boel nr. 16 (matrikel 15y) i Strandbyen efter svigerfaderen Peder Hansen Forvalter i 1810 og har det indtil 1838 hvor det overgår til svigersønnen Mads Christensen Boye. Denne mageskifter i 1861 med Laurits Hansen Jørgensen (min fars farmors far). Laurtis gar gården indtil 1899.

Agley'erne i Ommel

Min lige mandlige slægtsline stammer fra Agley'erne (Age(r)led) og er således:

Karlo Ivan Rasmussen	18.05.1920
Klaus Rasmussen	15.11.1876
Jørgen Kristoffer Rasmussen	07.11.1853
Claus Rasmussen (Ageled)	20.01.1818
Rasmus Rasmussen Ageled	05.04.1779
Rasmus Rasmussen Ageled	14.03.1751

Rasmus Hansen Ageled
Er død 15.5.1769 (skifte 27.6.1770)

Skifte:
Anno 1770: 27 juni var på rettens vegne den kongelige Justice Raad og amtsforvalter hr. Ambders fuldmægtig Hansen som skifteforvalter, indmødt udi Rasmus Hansen Ageleds stervbo udi Ommel, tilligemed tingskriveren Jens Groth i Marstal og de 4 sandemænd navnlig: Christen Madsen og Erich Hansen i Ommel, Rasmus Hansen i Kragnæs og Rasmus Christensen i Marstal, for at opgøre skifte og rigtighed på stervbo, som til den ende lovlig var blevet registreret, den 12. Sept. afvigte år 1769 takseret, og efter omstændighedernes beskaffenhed på vedkommendes forlangende den 20. i samme måned var bortauktioneret.

Da bemeldte Rasmus Hansen Ageled, som enkemand, ved døden var afgået, så var ingen andre arvinger til stervboet end hans 7 efterladte børn, nemlig:

- Hans Rasmussen, 19 år gammel med sin formynder Jørgen Rasmussen i Ommel.
- Rasmus Rasmussen, 17 år gammel, med formynder Hans Rasmussen i Ommel.
- Eric Rasmussen, 12 år gammel med sin formynder Eric Hansen, sandemand i Ommel.
- Ellen Rasmusdatter, 15 år gammel, med hendes formynder Rasmus Hansen Foged i Marstal.
- Gertrud Rasmusdatter, 13 år gammel, med formynder Isaak Rasmussen i Ommel.
- Christen Rasmussen, 7 år gammel, med hans formynder Christen Christensen i Kragnæs.
- Ingeborg Rasmusdatter, 3 år gammel, med hendes formynder Peder Rasmussen i Ommel.

De ældste Agley'er havde gård nr. 5 (Matrikel 10 – Hovedgaden 48)
Kendte ejer af gården er:
Christen Hansen (før 1683 – 1702/1706)
Hans Hansen (1702/1706 – 1749?)
Rasmus Hansen Ageled (omkring 1749 – 1769) hvor gården overgår til næstældste søn
Rasmus Rasmussen Ageled (1770-1812) – deles mellem de to ældste sønner i matrikel 10 og matrikel 11)
Matrikel 10
Hans Rasmussen Ageled (1812 – 1855)
Hans Rasmussen Ageleds enke (1855-1882). Overgår til den ældste søn
Rasmus Rasmussen Ageled (1882- 1904)
Matrikel 11
Rasmus Rasmussen Ageled (1821- 1850). Overgår til svigersøn
Jens Christian Christensen Boutrup (1850 – 1871)
Boutrups enke (1871 – 1881)
Rasmus Christensen Boutrup (1881 -1914)

Hilsen fra Ommel - måske her at Ag´leyerne boede

Farfar Klaus Rasmussen (øverst til venstre) med søskende. Laurits (Goliat) ved siden af farfar
Foran: :Gertrud, Elisabeth, Jørgine, Jørgen og Maren.

Maren døde i 1909 som 24-årig og blev begravet i sin brudekjole lige før giftermål.

Jørgen (Minde) minesprængte og omkom 1943 ved Samsø.

Forældre er Jørgen Kristoffer Rasmussen og Elisabeth Jørgensen

Boelsmanden i Ommel

Peder Hansen (Forvalter), boelsmand i Ommel 1771-1801 (Bol 16)

Fars farfars momors far

Født i Ommel, døbt 10.6.1742 i Marstal, død 5.9. 1801 i Ommel.

Om Peder Hansen ved vi, at såvel han som hans senere enke var i stand til at låne ret betydelige pengebeløb ud. På grundlag af skyld- og panteprotokollerne er således optalt 9 lån på tilsammen omkring 1100 Rigsdaler.

Trolovet 17.4. og viet 5.6. 1775 i Marstal til

Gjertrud Erichsdatter som er født i Ommel, døbt 1.7.1753 i Marstal, død 29.11.1828 i Ommel.

Børn:

- Kirsten
  18.02.1776, død 13.03.1776
- Kirsten
  04.05.1777, død 03.01.1797
- Hans
  29.07.1781, død 05.08.1781
- Hans
  17.06.1787, død 28.11.1792
- Karen
  01.08.1790 – gift med Jørgen Christoffer Harcke

Lejekontrakt - Actum Ommel den 1.3.1802

Da Peder Hansen ½ boelsmand i Ommel, for nogen tid siden ved døden er afgået og har efterladt sig en enke, navnlig Gjertrud og et umyndigt pigebarn navnlig Karen, 11 ½ år gl. og enken agter at bortleje avlingen på 8te år til hendes svoger Rasmus Hansen, husmand i Ommel. Så indmødte dags dato øvrigheden som skifteforvalter, i boet, for at regulere det fornødne. På enkens vegne var som laugværge overværende Rasmus Rasmussen, ½ boelsmand i Ommel. For datteren blev som formynder beskikket Gotthilf Wilhelm Becker Christensen, indvåner og skipper i Marstal. Den lejekontrakt som enken har aftalt med Rasmus Hansen, består af efterfølgende poster:

enken overlader og afstår det af hendes afdøde mand Peder Hansen efterladte og hans datter arvelig tilfaldne ½ boel med al dets tilbehørige grund, såvel den jord som ligger til boelet, som også den anden jord, den døde haver tilkøbt sig, ligesom de nu er og befindes, til Rasmus Hansen udi 8 efter hinanden følgende år, nemlig fra dette års begyndelse og indtil samme tid 1810 således at han udi samme tid må bruge og benytte sig af dette ½ boel og dets tilliggende jord, så godt, som han ved og kan, uden nogen mands hinder, til- eller påtale, af hvad navn kan være.
Rasmus Hansen svarer, imedens lejemålene varer, alle afgifter af det ½ boel og øvrige grunde med alt, hvad af samme må præsteres.

til enkens nytte og brug i bemeldte 8te år forbeholdes hende

a. at jorden udi Østerhaven den del af tofteparten, der strækker sig i lige i linie ved Hans Ølands hjørne.

b. 4 agre ved Sviineskier næst op ved Hans Rasmussens Stærkes grund sammensteds.

også af denne enken forbeholdne jord svarer Rasmus Hansen alle afgifter i alle måder, samt pløjer og dyrker samme for hende udi den tid, han beholder boelet, ligesom han det befinder for godt, samt indavler hende afgrøden deraf og ellers kører alt, hvad hun desuden behøver uden mindste og ringeste betaling.

derforuden overlader Rasmus Hansen i bemeldte 8 år til enken hans ejende og iboende hus i Ommel til fri beboelse uden nogen slags afgift i nogen måde, hvilket hus også af ham vedligeholdes.

1. Rasmus Hansen forpligtiger sig endvidere årligt i ethvert af hine 8te at betale til enken 18 rigsdaler 24 slesvig-holstensk courant.
2. Rasmus Hansen tilstedes, at udkøre årligt på hans husjord 24 læs giødske som han skal tage ligesom det falder i møddingen.
3. med det ½ boel modtager Rasmus Hansen efter vurdering 2 tønder rug, som er sået i jorden, 2 heste, 1 vogn med behør, 1 plov, 2 harver, 1 par høstlejringer ? med behør, de samtlige slyde og 1 kridtbar - og aflevere alt igen til sin tid efter vurdering. Hvad de befindes bedre, bliver ham godtgjort og hvad der er i slettere forfatning, bør af ham erstattes.
4. af sandemændene Rasmus Rasmussen fra Marstal, Jens Hansen fra Olde, Mouritz Pedersen fra Stokkeby og Lauritz Nielsen fra Kragnæs er bleven i s.h.c. vurderet:

7 fag våningshus a 12 rdl	84 rdl.	
6 fags stald og 10 a 6 rdl	36 rdl	
4 fag brænderum a 6 rdl.	24 rdl.	
8 fag lade a 10 rdl.	80 rdl.	
1 rød hoppe	25 rdl	
1 brun klod	18 rdl.	
1 beslagen vogn med harve og kurv	24 rdl.	
1 plov med tilbehør	2 rdl.	24 s.
1 jernharve	2 rdl.	
1 do.	1 rdl	
Alle slyde i stalden	1 rdl	
I rummet ved loen 12 fjælle		24 s
14 stk. fjælle i den vestre port	1 rdl.	
16 stk. fjælle over fårerummet		32 s.
2 tønder rug, som er sået i jorden	10 rdl	
1 par høstlejringer med læstræ, stieb og bagvogn	1 rdl.	8 s
1 kridtbar		12 s.
Summa	311 rdl.	12 s.

Rasmus Hansen forpligtiger, at behandle jorden på forsvarlig måde og at aflevere den igen i god stand. Da overformynderen såvel som formynderens samtykke i denne kontrakt, så blev de contraherende parter anvist samme nøje at efterleve, hvormed denne forretning således blev sluttet og underskreven

Sign. Tilemann P B Carstens og samtlige vedkommende.

Afståelseskontrakt Actum Ærøskøbing den 9.1.1810

Underskrevne Gjertrud Erichsdatter….. bekender herved….. at jeg afstår til min eneste datter Karen Pedersdatter og hendes mand Jørgen Christopher Harcke det af min afdøde mand efterladte ¾ boel med dets samtlige bygninger, træer og jorden, imod at han yder til mig en sådan årlig aftægt, som den dags dato derover oprettede særlige kontrakt nærmere udviser……..

Aftægtskontrakt Actum Ærøskøbing den 8.1.1810

Da jeg underskrevne Gjertrud Erichsdatter har afstået til min svigersøn det af min mand efterladte ¾ boel i Ommel, så er aftægten, som han årligt skal give til mig, så længe jeg lever, imellem mig og min laugværge Christen Christensen Færgemand, sande- og boelsmand i Kragnæs, og ham blevet bestemt, såsom følger:

skal han årligt give til mig 2 tønder rug, 2 tønder byg, 1 tønde malt og 2 skæpper ærter, nemlig 1 skæppe hvide og 1 skæppe grå, 1 ko i frit foder og græs. Koen skal malkes frit og mælken hjembæres. 2 får ligeledes i frit foder og græs.

skal han give til mig 3 fede gæs af sine, middelstort med foder, 5 stk. flæsk og indmaden af en gris. 1 favn bøgebrænde, 1000 tyske tørv og ½ trave halm. Frit bagen, bryggen og rygen, når sådant forrettes på boelet, og skal han være forpligtiget at bage 1 skæppe om sommeren og 2 skæpper om vinteren. Fri kørsel, hvor jeg vil hen.

skal han levere mig 1 ? hør middelsort, 8 pund sommer- og 8 pund vintersmør, samt betale kopskatten for mig.

til husværelse skal han lade mig i en forsvarlig beboelig stand 4 fag i det nye hus indrette. Endvidere skal jeg også have til privat brug en kålgård ved den nordre side af huset 8 alen i længden og 8 alen i bredden, samt ved nordre side i haven 4 frugttræer, dem jeg selv vil udvælge.

Denne forbeskrevne aftægt forpligter jeg Jørgen Christopher Harcke mig, mine arvinger samt efterkommere på boelet….. at opfylde og yde.

Friis'erne i Marstal

Farmor farfar

Albert Henrichsen Friis, skibsreder og spare-kassebestyrer i Marstal.

Albert er født 22.10.1815 i Marstal, + 18.08. 1905 i Marstal.

Skifte efter Albert foretages 1.11.1905 angiver at Albert har siddet i uskiftet bo efter hustru Inger Marie og at arvinger er: Sønnen professor Albert Henriksen Friis, Ebberødgaard pr Birkerød, datteren Albertine Christine gift med skibsreder Hans H. Nagel, Marstal landsogn, datteren Hansine Eline gift med skibsfører Anders Rasmussen, Marstal, sønnen styrmand Christen Henriksen Friis, død 1884, hans livsarvinger: Albert Henriksen Friis, styrmand i Marstal, sønnen styrmand Martin Christensen Friis, Marstal landsogn, sønnen Albert Clausen Friis, skomager i Ommel, datteren Inger Marie Friis gift med styrmand Claus Rasmussen, Ommel og datteren Jørgine Rasmine gift med styrmand Carl Rasmussen, Marstal

Albert er optaget i sørulle 1861: Løbenummer 48, 45 år gl. (39-25.2.43) gift 3 børn

Medlem af Marstal havnekommission fra 1875 til 1880. Ejede i1865 jagten "De 5 søskende", 25 1/2 commercelæster.

Boede i Sølvgade nr. 22 (matr. 425)

Nævnes i Marstal Søfart s. 346 og flere steder i "Ærø-sejlskibe"[2]. Desuden i "Spare- og Lånekassen i Marstal 1822-1922".

Køber (ifølge ejendomshistorie i marstallere.dk) huset Sølvgade 22 i 1854 og har det til sin død i 1805. Ligeledes køber han i 1889 nabohuset Sølvgade 20 som i 1890 videresælges til svigersønnen Albert Eriksen Rasmussen

Albert er viet 15.01. 1841 i Marstal til Inger Marie f. Rasmussen

Inger og Albert med barn og barnebarn – Marstal Søfartsmuseum

Gravsten over Albert og Inger på Marstal gamle kirkegård

Også lige historien om sønnen med samme navn Albert Henriksen Friis som blev professor og leder af Ebberødgård

[2] Ærø Sejlskibe

Professoren fra Sølvgade

(Broder til farmors far)
(Tidligere bragt i mere udførlig udgave i Ærøboen)

Albert Henriksen Friis blev født 25.11.1857 i Sølvgade 22 i Marstal som det 7. barn i en søskendeflok på 8 børn.

Hvis Albert jun. skulle følge sædvanen og gøre som alle andre skippersønnen skulle han være sømand og stikke til søs efter konfirmationen. Men sådan kom det ikke til at gå Albert jun.

Skolegang og opvækst hører vi ikke umiddelbart noget til og første gang vi igen møder Albert er ved konfirmationen i Marstal kirke den 3. marts 1872 (Marstal kirkebog, konfirmerede, side 7, 1871-1891, s. 7). Alberts kundskaber bedømmes til ug (udmærket godt) hvilket er meget usædvanligt – så her er der en indikation af at Albert har nogle særlige talenter. De øvrige konfirmander får bedømmelsen mg (meget godt), t (tilfredsstillende) eller g (godt) og enkelte mdl (mådeligt)

Albert skriver i en bibliografi i et skrift om Københavns Fødselsstiftelse 1887 (Stadtfeldt, 1887, s. 63): At han i 17års alderen bliver discipel på Borgerdydskolen på Christianshavn. Dette efter at have nydt privatundervisning i hjemmet. Albert dimitterer fra Borgerdydskolen 1877 med 1ste karakter. I 1878 tager han filosofikum med karakteren ug og i sommeren 1884 den lægevidenskablige embedseksamen med førstekarakter – her følger et citat fra hans bibliografi: ”Da den hjælp, der i disse studieår kunne ydes mig fra hjemmet ikke var tilstrækkeligt til mit underhold måtte jeg selv bidrage en del dertil ved at undervise, ligesom også Regens- og mommunitetsstipendiet, som jeg erholdt 1880, var mig en god støtte”

Altså en bemærkning om at hjemmet i Marstal ikke kunne støtte Albert fuldt ud med sine studier og sit ophold i København – her skal det lige bemærkes at faderen var en af de mest velstillede personer i Marstal – men åbenbart ikke har kunnet eller villet støtte sønnen Albert med sine studier.

1.februar 1880 opholder Albert sig i Nørre Voldgade 24, 5. sal som stud. med og chir (Folketælling, Nørre Voldgade , 1880, s. 214) – han er logerende hos købmand Peder Eduard Nicolaj Haase og dennes hustru Caroline Antoinette samt deres 9 børn

1.februar 1885 bor Albert på skolen på Frederikssundsvej 31c på 1. sal som tilrejsende logerende hos førstelærer Christen Lauridsen Christensen, 32 år og født i Marstal og dennes hustru Augusta Karen Wilhelmine, 27 år og født i København. Alberts profession er læge og han er ugift (Folketælling, Frederikssundsvej, Utterslev, 1885, s. 69). På dette tidspunkt er Albert reservelæge kandidat ved kommunehospitalet

Alberts karriere er indtil videre: (Stadtfeldt, 1887)

- 1877: Student fra Borgerdydskolen på Christianshavn
- 1878: Filosofikum
- 1884: Lægevidenskablig embedseksamen
- 1884 1. aug til 1.2.1885: Reservelæge ved kysthospitalet på Refsnæs
- 1885: Studier på fødselsstiftelsen
- 1885 1. juli: Fast kandidat på kommunehospitalet
- 1887 1. juli: Forsvarer doktorgrad ”Om den i København i året 1886 herskende epidemi af menigitis cerebro spinalis”

I Kraks blå bog 1910 (Kraks blå bog, 1910, s. 122) nævnes Albert- foruden beskrivelse ovenfor angives at han

- 1888-1891 er læge ved Kommunehospitalet afd VI
- 1892 er forstander ved Ebberødgaard åndsvageanstalt og fra 1898 overlæge samme sted

I samme Kraks blå bog 1910 nævnes at han er gift 19.10.1893cmed Wilhelmine født 19.12.1863 i København som datter af proprietær S.P. Jensen og hustru Anne født Larsen

Albert er viet 19.oktober 1893 i Sankt Stefans kirke til Wilhelmine Frederikke Louise Jensen Ved brylluppet er det sandsynligt at forældrene fra Marstal ikke deltager da faderen ikke optræder son forlover (måske ligger moderen Inger Marie syg derhjemme da hun dør 20.3.1894)

Albert forbliver forstander på Ebberødgaard indtil han søger sin afsked på grund af svagelighed som 67-årig i 1925. I mange år havde Friis et svækket helbred og fik

på den konto mere lægelig assistance (Hvam, 1993, s. 59)

Albert dør 31. januar 1929 på Københavns kommunehospital (Rigshospitalet) og begravelsen foregår fra Holmens kirke den 5. februar 1929 og Albert begraves på Vestre kirkegård i København – Ved død bor Albert på adressen P. Skramsvej 11

- Der er jo lidt symbolik i at Albert begraves fra Holmens kirke (søfartskirken i København) så han hermed slutter sit jordiske færden i maritime omgivelser ligesom da det hele startede

I 1918 udnævnes Albert til ridder af Dannebrog og modtog 1925 dannebrogsmændenes hæderstegn (Kjøbenhavns Amts Avis, Konservativt organ for Gentofte og Lyngbykredsen, 1921-1943, s. 2.2.1929)
Disse kendsgerninger stammer fra levnedsbeskrivelsen i Københavns Amts Avis i forbindelse med Alberts død. I samme artikel noters at Albert har udført et stort og besværligt kald som forstander på Ebberødgård. Citat: ”Han havde udholdenheden, viljen og den resignation, der er de nødvendige betingelser for at bestride en så vanskelig post, hvor man på forhånd skulle betragte alt håb som lukket ude. Det var et vanskeligt menneskemateriale der var undergivet professor Friis’ forsorg – vel nok det ringeste man kan forestille sig. Men han forstod alligevel i den grad det var gørligt at få disse stakkels individer beskæftiget, således at de i ringest mulig grad var sig selv og samfundet til besvær”

Denne beskrivelse fortæller at Albert havde de gamle marstalske dyder. Han er udholdende og viljestærk. Han beskrives som foregangsmand inden for forsorgen – beskrivelsen fortæller også meget om datidens syn på forsorgen.

Desuden:

Medlem af bankrådet for Birkerød og omegns bank fra 1918 til sin død 1929 (Anmeldelse til Handelsregistret, 1918)
(faderen var jo også regnskabsfører i Låne- og sparekassen i Marstal)

Albert Friis 1905, Frk. Knudsen, en alumne (som beboerne blev kaldt) og plejemoder frk. Schake (Hvam, 1993, s. 58) og arkiv.dk/Birkerød lokalarkiv

Stuegang på sygehuset på Ebberødgaard – fra venstre: reservelægen Dr. Krigsfeldt, assistent Frk. Mouritzen, patient, overlægen Dr, Friis og sygeplejersken Frk. Christensen – arkiv/Birkerød lokalhistoriske arkiv

Om Alberts tilknytning til Marstal fortælles der stort set intet om – vi ved ikke om han har været i kontakt med forældre og søskende – dog er der en annonce i Berlingske politiske og advertisementstidende den 25. august 1905: ”Min kære fader, skibsrheder Albert Henriksen Friis, døde den 18.august, omtrent 90 år gammel. Ebberødgaard den 23. august, Albert Friis, Prof. Dr., med. Begravelsen har fundet sted i Marstal” (Berlingske poltiske og advertisementstidende, 1905, 25. august)

Albert har skrevet flg. Bøger/skrifter:

- Bidrag til Spørgsmaalet om Arvelighed og Disposition indenfor Aandssvagheden : Særtryk af "Nordisk Tidsskrift for Aandssvage-, Blinde- og Vanføre-Lagen samt for Abnormsagens Fællesanliggender"
- Nogle Tilfælde af Drøvtygning hos Mennesket : Særtryk af "Nyt Tidsskrift for Abnormvæsenet" 10 de Hæfte 1899
- Om den i København i aaret 1886 herskende epidemi af meningitis cerebrospinalis. Bidrag til sygdommens pathologi. (doktorafhandling)

I dag bruges Alberts bøger og forskning stadig blandt fagfolk og studerende

Albert og hans virke på Ebberødgård

Forstanderboligen på Ebberødgaard (hvor Albert boede – lidt større end Sølvgade 22) – Birkerød Lokalhistoriske Arkiv arkiv.

Gården har indtil 1892 virket som gods. I 1892 rykker åndsvageforsorgen ind på gården.

Åndsvagerforsorgen startede i 1855 hvor man i Danmark begyndte at gøre en indsats for at hjælpe de ”åndsvage”, som var betegnelse dengang. Institutionen blev etableret af behandlingsmæssige årsager. Lignende institutioner blev tidligere benævnt ”idiotanstalter” men med overtagelsen af Ebberødgard blev betegnelsen ”åndsvageanstalt” Der var en diskussion om ”åndssvage” var farlige: Albert var af den overbevisning ”at det i virkeligheden kun er et ringe mindretal, hvis tilstand er således, at den ….. retfærdiggør anbringelse i en forbryderkoloni (Hvam, 1993, s. 39) – en aldeles sympatisk holdning hos Albert. Andre beslutningspersoner havde en anden holdning og der blev således i 1912 oprettet Livø-anstalten hvor ”farlige” personer fik ophold.

Albert Friis blev ansat på Ebberødgård fordi der var behov for en lægefaglig leder (Hvam, 1993, s. 58)

Førhen havde der været en landbrugsfaglig leder men nu skulle der fokus på det lægevidenskablige

Albert var ingen udpræget dynamisk mand, snarere den besindige administrator, der sjældent forivrede sig. Udadtil markerede han sig ikke så meget som andre gjorde på andre institutioner (f.eks Brejning).

I 1909 var Ebberødgård og Albert Friis i særdeleshed i ilden. Peter Sabroe (1867-1913) også kaldet børnenes ven var folketingsmedlem og medlem af tyendekommissionen. Peter Sabroe tog på besøg på institutioner og holdt øje med disse. Således også en stor sag om Ebberødgård og Albert i 1909, I folketinget proklamerede Sabroe : ”Han (Albert) er mulig en dygtig teoretiker men han er en slet praktiker” Ministeren fandt at angrebet på Friis: ”er sikkert adskilligt overdrevne og jeg mener at de snarest bør tilbagevises” – og tilføjer: ”Om der kan være en og anden lille mangel i hans praktiske evner ved jeg ikke, men som teoretiker er han i alt fald fremragende. Albert forbliver forstander på Ebberødgård indtil han søger sin afsked på grund af svagelighed som 67-årig i 1925. I mange år havde Friis et svækket helbred og fik på den konto mere lægelig assistance.

Mormor og morfar fortæller – Mary og Niels Chr. Hansen

Denne fortælling er baseret ud fra Interview med morfar engang omkring 1980

Morfar Niels Chr. Hansen 14.1.1905
Mormor Mary Christiane Nielsen 22.5.1907

Mormor og morfars sølvbryllup i Ny Møllergade 1950

Morfar er opvokset i Marstal søndre del (P.M. Gang nr. 6). da morfar var dreng var byen opdelt i en søndre- og en nørre del (der blev delt ved Prinsensgade). Som bemærkning til dette kan nævnes, at mormor kom fra den nørre del (Danmarksgade og Bredgade) og som barn aldrig kom i den søndre del af byen. Der opstod tit splid mellem befolkningen i de 2 bydele- og dette gældte især for ungdommens vedkommende, hvor slagsmål og kampe mellem de 2 grupper var almindelige. Disse grænser eller skel gældte ikke kun for byens vedkommende, men også for landsognet, hvor der var andre grænser. Min onkel Johan (faster Stines mand), der var opvokset i Græsvænge erindrede bl.a., at når han skulle til Marstal måtte han snige sig langs markerne, for hvis han gik over Møllevejen, ville han der blive omringet og banket af marstaldrengene.

På samme måde husker min mor fra hendes barndom omkring 1938, at hun var gået til Ommel sammen med en veninde. Inde bag de fleste havelåger stod "ommelsungerne" og råbte efter de to "marstalstøse", og på et tidspunkt skete det, at en pige løb hen til min mor og rev en knap ud af hendes frakke.

Sådan kunne de lokale stridigheder være så mangfoldige- og disse forhold eksisterede vel helt frem til mine ungdomsår omkring år 1970, hvor bl.a. skolerne i Græsvænge, Nørremark og Ommel blev nedlagt- og al skolegang blev samlet på den nye centralskole i Marstal. For at vende tilbage til de stridigheder, der førtes mellem ungdommen i den søndre- og den nørre del af Marstal i mormor og morfars barndom, findes der et vers, der fortæller noget om, hvordan menneskene i de to bydele blev skildret:

de søndre-
de synder.....
de nørre-
de er tørre.....

At området er delt i byen og landsognet, har også haft betydning for, hvor folk bosatte sig (Med til byen hørte den østlige del af Vestergade og den søndre del af Danmarksgade).

Mange skippere f.eks. bosatte sig omkring århundredeskiftet i landsognet fordi skatten der ikke var så dyr, som inde i byen.

Skellet mellem landsogn og by fik ligeledes betydning for min morfars ansættelse ved Marstal gasværk. Da min morfar omkring 1926 (for øvrigt efter sin far) fik arbejde ved gasværket, og således ansat af Marstal kommune, blev det han pålagt, at han skulle bo indenfor kommunegrænsen, hvorfor morfar og mormor snart købte hus i Ny Møllergade.

Mormor

Skolemæssigt havde skellet også betydning. For både min mormors og mit eget vedkommende boede vi begge i henholdsvis 1914 og 1963, da vores skolekarriere skulle begynde, på den "forkerte" side af vejen (nørre del af Danmarksgade og vestlige del Vestergade), så vi måtte gå i Nørremark skole. Hertil skal nævnes, at jeg faktisk boede 200 m. fra Marstal skole og hver dag cyklede forbi den på vej til Nørremark skole.

Før morfar kom til at arbejde på gasværket, kom han, som de fleste andre marstaldrenge ud at sejle efter konfirmationen i foråret 1920. Han sejlede i 6 år og var i denne periode kun med to skibe: "Daggry" og skonnerten "Avance", begge fra Marstal. Det var på dette tidspunkt, lige efter 1. verdenskrig, at sejlskibsæraen var ved at slutte, og dette illustreres

bl.a. ved at Avance i 1921 fik påmonteret hjælpemotor. På disse sejlskibe var der normalt en 3-4 mands besætning, og morfar startede som dreng på skibet, hvor han bl.a. skulle tage sig af madlavningen, hvilket mormor i dag undrer sig en del over, at han kunne klare. Morfar erindrer også en rejse, hvor skibet efter endt vinterhi, netop havde forladt Marstal for at begive sig til Nykøbing F. i ballast. Da de rundede Langeland havde skibet så stærk hældning, at vandet var ved at løbe ind over rælingen, hvorpå

Mormor og morfar - mormor er nok gravid med Svend

morfar sagde til skipperen, at han var bange for, at det skulle gå galt. Skipperen svarede ham blot selvsikkert, at skibet selvfølgelig ikke ville hælde mere. Dette fortæller noget om, hvor stor søkyndighed disse skippere havde på disse sejlskibe.

I 1926 skulle morfar aftjene sin værnepligt. Da han på dette tidspunkt var blevet gift med mormor, og de havde fået Svend, håbede han på, at værnepligten kunne blive af kortere varighed. Problemet var, at man som værnepligtig ikke fik nogen hjælp til kone og barn, og selv om mormor havde sparet lidt penge op, var det alligevel hårdt. På det tidspunkt boede de i Kongensgade og mormors far (Rasmus Nielsen) boede desuden hos dem. Morfar antydede flere gange at hans svigerfar havde masser af penge, men ikke ville hjælpe dem. Selv om man overfor morfar havde antydet, at han kunne slippe med kortere tjenestetid, da han var gift og havde barn, måtte han i den sidste ende blive der lige så længe som alle andre (ca. 6 mdr.)

Morfar kom i søværnet og kom med krydseren "Heimdal" i 4. vagtskifte, hvor han var i hele soldatertiden. Med Heimdal sejlede morfar flere steder hen. Engang var de i Portugal og Spanien, hvor de skulle vise det danske flag. Ofte holdt officererne fest ombord og næste morgen var det så det hold, der havde vagtskifte, der skulle gøre rent efter dem. Herved kunne "rengøringsholdet"

nå at redde sig en del sjatter og diverse rygestof og inden rengøringen var slut havde hele holdet reddet sig en lille brandert. Morfar fortæller også om nogle episoder fra Ålborg, hvor han kommer i kontakt med kongefamilien. Engang da han havde vagt kom to mænd slæbende med en tredje mand, som var så "besoffen", at han ikke selv kunne gå på sine egne ben. Mændene råbte morfar an, at han skulle komme og sørge for, at den "besofne" kom sikkert ombord. Det gjorde morfar så - og opdagede derved hvem manden var! Det var den senere arveprins Knud. På et andet tidspunkt lå morfar inde under en kanon og skulle ordne noget ved denne. Han lå sådan, at benene stak ud på dækket. Mens han ligger der, er der en, der snubler over hans ben, men morfar tror, at det er en, der sparker ham. Derfor råber morfar: "Hold op, din idiot". Morfar kravler ud og ser til sin forbavselse, at det er den senere Kong Frederik den 9., som dog blot smiler og går videre.

Engang kom Heimdal til Lunkebugten på Tåsinge, hvor de skulle holde weekend. morfar og en kammeret, der kom fra Strynø, spurgte vagtmesteren om lov til at tage hjem, men dette blev nægtet. De måtte imidlertid godt tage en båd ind til Svendborg lørdag formiddag og være tilbage på skibet igen lørdag aften kl 20. Det samme ville gælde om søndagen. De skulle altså sove på skibet natten til søndag. Morfar og kammeraten syntes, at dette var urimeligt og fortalte vagtmesteren, at de ville tage afsted alligevel. Vagtmesteren fortalte, at han så ville melde dem til kaptajnen. De tog afsted- og holdt deres weekend i henholdsvis Marstal og på Strynø og mandag morgen blev de kaldt ned til kaptajnen. Han sagde, samtidig med at han grinede noget smøret, at de måtte straffes, når de havde overtrådt reglerne. De måtte ikke forlade skibet de næste 5 dage. Det ville være besværligt ikke at gennemføre straffen, for de næste 5 dage skulle de tilbringe i søen på rejse til Sønderborg. - Kaptajnen var ikke uden lune.

Disciplinen på Heimdal skulle i det hele taget have været temmelig slap, men på den anden side havde alle det jo godt og fornøjeligt.

En anden gang var Heimdal med i en konvoj-øvelse sammen med to andre skibe af samme slags. Øvelsen gik ud på, at nogle u-både skulle angribe skibene og nogle flyvere derfor skulle flyve hen over skibene for at informere dem om Pludselig kommer en flyver meget tæt på Heimdal, og det viser sig, at der ligger en u-båd lige ved siden ag Heimdal. For ikke at ramme u-båden må Heimdal sætte fuld bak, og der sker heldigvis intet, men øvelsen bliver afbrudt.

Herefter samler kaptajnen mandskabet på dækket, og roser dem for deres manøvre ved denne bakkemanøvre, men fortæller samtidig, at han ved, at når det endelig gælder, kan de jo godt bestille noget (underforstået, at det gør de ikke til daglig).

Senere kommer de til København, hvor hele besætningen skal marchere til Dragør. De kunne selvfølgelig ikke gå i takt- og dette understreges af, at de på et tidspunkt møder en trop fra et fodregiment, der til sidst nægter at følges med dem, da deres taktgang og disciplin er slap. Da de skal returnere fra

Dragør er der efterhånden så stort opbrud i flokken, at det er umuligt at samle alle, og turen resulterer i, at nogle først når hjem til Heimdal den følgende morgen. Hvad de lavede melder historien intet om.

Morfar fortæller, at det var fornøjeligt at være med Heimdal, men problemet var som før nævnt, at han ingen hjælp fik til familien derhjemme.

Som tidligere nævnt kunne svigerfaderen Rasmus Nielsen nok havde hjulpet morfar. De to havde nok et meget spændt forhold til hinanden. Dette forhold kan måske illustreres ved følgende: Rasmus Nielsen foreslog morfar, at de skulle købe et skib sammen som Rasmus skulle føre og hvor morfar skulle være på dækket. Dette fik morfar dog forhalet, for de ville ikke være nået til Strynø før de ville begynde at skændes, siger morfar.

Svend, Tove og Edith

Morfars andre fortællinger

For at blive lidt ved overtroen i Marstal gengiver jeg her et par fortællinger, som min morfar har fortalt (Morfar er Niels Christian Hansen f.1905 som søn af Berthine Margrethe og Niels) Historierne har alle en forklaring, men fortæller alligevel en del om tidens reaktioner i Marstal. Hvad der for nogen var en sjov handling kunne for andre være en tragisk besættelse, der kunne give dem men for resten af livet. Virkeligheden i Marstal i begyndelsen af 1900-tallet var imidlertid, at man så trolde overalt, at man så hekse overalt og hele tiden var på vagt overfor hinanden. "Naboen kunne jo være en heks eller en trold".

Morfar overtog hans faders arbejde på gasværket i Marstal. En aften da han gik og arbejdede der, gik døren pludselig op, men der kom ingen ind. Døren blev lukket igen. Dette kunne morfar ikke forstå, så han gik ud for at se, hvad der var, da han blev noget nervøs over hændelsen. Der så han Klaus "Helika" Hansen cykle bort. Næste dag spurgte morfar ham, hvorfor han ikke havde vist sig. Klaus Hansen svarede, at han havde været inde, men da han ikke havde set nogen var han gået igen. De havde åbenbart begge set igennem hinanden.

En anden aften gik morfar også ude ved gasværket. Her så han to skikkelser, som hele tiden bukkede sig ned for igen at rejse sig op. Indimellem gik skikkelserne også frem og tilbage- og de kunne faktisk godt ligne om et par spøgelser... Morfar gik nærmere for at se, hvad det kunne være, og det viste sig at være to koner med hvide forklæder. De var ved at flytte fra et hus i Egehoved.

Den sidste historie handler om, at morfar en dag pludselig hørte en lyd umiddelbart bag ham. han blev godt forskrækket og skulle til at slå ud efter skikkelsen, som han anede bag ham. han besindede sig imidlertid og opdagede at det var Marius Christoffersen, som var kommet ind på gasværket uden at morfar havde opdaget det.

En familie fra PM gang 5 i Marstal –

Morfars forældre

Fisker Tine og Niels Gas

Berthine Margrethe Rasmussen og Niels Christian Hansen

Niels arbejdede efter et liv på søen på gasværket i Marstal som leverede bygas til byen og Berthine Margrethe (Tine) var datter af en fisker fra Lolland – deraf tilnavnene Niels Gas, som min morfar senere overtog og fisker-Tine

Mine oldeforældre er Niels Christian Hansen som er født 18. 9. 1854 i Marstal og er død 17. 5. 1944 i Søndergade 22, Marstal og Bertine Margrethe Rasmussen som er født 13.12. 1865 i Sandby på Lolland og død 18.11.1952 i Marstal.

Parret er viet i Marstal kirke 19. 2. 1884 i Marstal til (han er 29 år og hun 18 år). Efter vielsen boede de mange forskellige steder i Marstal men flyttede senere til Marstals søndre ende (P.M. Gang nr. 6) og senere til Møllergade i Marstals søndre del

Fra min mormor og morfar har jeg fået en masse billeder af familie og vennekreds. Personerne på mange af disse billeder er desværre uidentificerbare. Mine mormor og morfar kendte heller ikke personerne på mange af billederne. Mormor og morfar er født i starten af 1900-tallet så personerne på billederne må formodes at være født i midten af 1800-tallet

Men et billede vender altid tilbage – det er et billede fra min morfars forældres guldbryllup 19.2.1934. Guldbryllupsbilledet blev taget i Ny Møllergade 5 hvor min mormor og morfar boede. Et er af så mange mennesker blev stuvet sammen i den lille stue noget andet er de mange livsforløb der er præsenteret på dette billede – det er disse personligheder og nogle af deres efterkommere og forfædre jeg vil prøve at beskrive. Mange af efterkommerne går i dag rundt i Marstal og Ommel

Niels og Tine's guldbryllup 19.2. 1934 i Marstal

Forreste række fra venstre: Morfars søster Grethe, morfars søster, Ludvigne med Erik Jørgensen (som er søn af Frida), oldefar Niels Christian Hansen, oldemor Berthine Margrete Rasmussen – og mellem oldefar og oldemor er det Johannes Jørgensen (gift med morfars søster Frida), morfars søster Maren, Tove (min mor), Svend (mors broder) og Viggo Møller (gift med morfars søster Maren). Midterste række fra venstre: Ejner (gift med morfars søster Bertha), Frida (morfars søster), Aage Haagensen (med lyset og gift med morfars søster Ludvigne), morfars søster Bertha, Albert Andersen (skomager i Ommel og gift med Bertha Marie som er søster til oldemor, Bertine), Hartvig Rasmussen (broder til oldemor Bertine), morfar Niels Christian Hansen, Christen (broder til oldefar Niels – boede i Bagenkop på Langeland), Christian (broder eller brodersøn til oldemor Bertine), Ove Møller (søn af morfars søster Maren og Viggo Møller), Edith (mors søster) hos Mary (mors mor) og tante Katrine (Hartvigs kone)
Bagerste række fra venstre: Karoline (som var gift med morfars broder Marius), Ingvar Flint (gift med Ellen, boede i Ommel), Ellen Flindt (gift med Ingvar og datter af skomageren i Ommel), Cecilie (datter af skomageren i Ommel) samt Lily og Niels (Niels er søn af Marius (morfars broder) og Karoline og Lily er hans kæreste – de boede i Næstved.

Til venstre: Berthine med Maren og Niels Christian (min morfar) foran huset i P.M. Gang 6
Nedenfor til højre samme hus fotograferet i 1988 (det røde hus)

Klassebillede fra Marstal skole: Morfar er yderst til højre i 2. række

Niels' ungdom
18.9.1854, død 17.5.1944'

Niels Chr. var uddannet smed. Før giftermålet arbejdede han i en smedje, der lå i Kirkestræde lige over for Prinsensgade. Her boede han på et værelse oppe på loftet. På et tidspunkt vågnede han om natten ved at høre, at der blev arbejdet nede i smedjen. En nat ville han op for at se, hvad der skete dernede, men idet han gik henimod døren lød der et brag, som et stykke jern blev smidt mod døren. Niels Chr. blev selvfølgelig forskrækket og skyndte sig i seng igen.

Næste dag spurgte han mester, hvad det var, der skete i smedjen: "Det skal du ikke bryde dig om, det er mod travl tid", svarede mesteren. Natarbejdet var et varsel om at der ville blive meget at lave i den kommende tid.

Niels Chr. kom senere ud at sejle.

Engang var han bl.a. i Bilbao i Spanien, hvor han gik op til en spåkone (med glaskugle). Spåkonen fortalte, at han ville få et brev den følgende dag.

I dette brev skulle der være et ægteskabstilbud fra en pige, der boede i Midtmarken ved hans fødeby Marstal. Hvis han sagde ja til at gifte sig med denne pige ville han i tilgift få husmandsstedet, hvor hun boede sammen med sin far. Niels Chr. kiggede i kuglen og så ganske rigtigt en pige stå i døren ved husmandsstedet i Midtmarken. Pigen kendte han, de var vist nok "lidt i familie"- og med til historien hører også at hun "var lidt kraftig" og ikke særlig køn og nok derfor har været "svær at afsætte".

Niels og Tine

Næste dag kom der rigtig nok et brev med det nævnte ægteskabstilbud, men Niels Chr. afslog det.

(Huset hvor pigen boede eksisterede endnu 1988- det skulle være nr. 4 på højre hånd i Nederste Midtmark- lige i krydset, hvor man drejer ned mod "Solstrålen".

Fisker-Tine fra Lolland

Niels kom hjem igen og blev så forlovet med Berthine Margrethe (Fisker-Tine). Tine var sammen med sine forældre og søskende kommet til Marstal fra Sandby på Lolland.

En familieskrøne fortæller at deres hus skyllede væk under stormfloden i 1872 og de derfor flyttede ind til Sandby fra et sted ude ved vandet (Korsnakke). Skrønen modbevises ved at finde familien i folketællingen for 1870. Her bor familien på fattiggården i Sandby og Tines fader Jørgen og moder Ane Kirstine betegnes som fattiglemmer.

Forældrene må dog have haft en tro på at de ville kunne få et bedre liv i Marstal. I folketællingen for 1901 angives at familien er flyttet til Marstal i 1876. Ved sønnen Hans Ludvigs død 30.11.1876 bor familien i Slettenæs stadig i Sandby sogn. – så de er flyttet væk fra Sandby og ud til vandet og er umiddelbart efter sønnens død flyttet til Marstal. Det må formodes, at de har set nye muligheder for beskæftigelse i Marstal hvilket også blev en realitet da Jørgen slog sig ned som fisker og arbejdsmand og grundlaget for mange efterkommere blev etableret.

Tine's forældre er Jørgen Jensen Rasmussen (Krag)

Huset i Søndergade hvor Berthine og Niels Christian levede på deres gamle dage

som er født 5.7. 1834 i Korsnakke, Sandby sogn på Lolland som søn af Rasmus Andersen Krag og hustru Birthe Marie Nielsdatter og hendes mor er Ane Kirstine Hansdatter som er født 21.2.1831 i Vestenskov på Lolland som datter af ugifte Birthe Kirstine Jensdatter og udlagt barnefader smed Hans Jørgen Pedersen Lund i Vestenskov

Anne Kirstine og Jørgen er viet 5.12.1858 i Sandby på Lolland

Tines (Berthine Margrethe) far var fisker i Sandby og denne beskæftigelse fortsatte han med efter at han var flyttet til Marstal. Da Tines mor Ane Kirstine døde

i 1901 flyttede faderen Jørgen til Ommel, hvor han bosatte sig hos datteren Berte Marie og dennes mand skomager Albert Andersen (folketælling Ommel, Marstal landsogn 1911). Ved folketællingen 1911 får faderen Jørgen fattigunderstøttelse. Jørgen var kendt for "at kunne sætte led"- dvs. sætte led på plads. Efter sigende skulle Jørgen havde været med i krigen i 1864 men der er ikke fundet beviser på dette i arkivalierne – der er ikke søgt om fortjenstmedalje.

Anne Kirstine og Jørgen fik følgende børn:

Jens Julius Hansen Født 24.7. 1857 i Taars, gift med Cecilie Caroline Hansen

Kristian Bernhard Født 25.09.1859 i Taars, gift med Anne Marie Hansen 1.4,1881 i Marstal, død 10.05. 1926, Møllergade, Marstal – Kristian Bernhard og Anne Marie fik en stor børneflok hvoraf mange efterkommere r i Marstal i dag

Alfred Johannes Født 27.11.1861 i Sandby, død 6.2.1871 som 9-årig i Sandby som søn af fisker Jørgen Rasmussen Krag i Sandby

Hans Ludvig Født 24.12.1863 i Sandby, død som 12-årig af hjernebetændelse 30.11.1876 som søn af fisker Jørgen Rasmussen i Slettenæs

Bertine Margrethe Født 13.12.1865 i Sandby (min oldemor)

Birthe Marie Født 11.12.1869 i Sandby og død 15.03. 1928, Tjørnevej 4, Ommel, Marstal, Gift med skomager Albert Andersen i Ommel. Fik en børneflok hvoraf mange efterkommere endnu er i Ommel og Marstal i dag

Hartvig Johannes Født 04.02. 1872, Sandby, død 15.08 1957, Sygehusvejen, Marstal Landsogn, viet 17.11.1903 i Marstal til Ane Cathrine Sørensen

Familien og folketællingerne

Ved folketællingen 1880 befinder Anne Kirstine og Jørgen sig i Færgestræde i Marstal hvor familien ejer et hus. Børnene som bor hjemme er Christian Bernhard på 21 år, Bertine på 14 år, Berte Marie på 10 år og Hartvig Johannes på 8 år.

Ved folketælling 1890 bor Ane Kirstine og Jørgen sammen med børnene Hartvig på 17 år og Bertha på 20 år i Brøndstræde

Ved folketælling 1901 bor arbejdsmand Jørgen Jensen Rasmussen i Sølvgade matr. nr. 398. i Samme hus bor hustru Anne Kirstine Rasmussen og søn Hartvig Johannes Rasmussen som er fisker og født 4.2.1872 i Sandby. Familien er flyttet til Marstal i 1876 (opslag 36, Sølvgade 1901)

Ved folketælling 1901 bor Jørgen og Ane Kirstines søn Jens Julius i Brøndstræde sammen med hustru Cecilie Caroline Hansen f. 8.2.1852 i Lindelse på Langeland og datter Hansine Kristine f. 6.10.1881 i Marstal. De er kommet til Marstal fra Lolland i 1877. Han er skibstømrer hos H.C Christensens. - Brøndstræde matr. 489- ejes af Jens Julius Hansen.

Historier om Tine og Niels

Da Tine og Niels var forlovede var de tit ude at gå tur. En aften gik de hen ad Vestergade, hvor der endnu ikke var bebygget på den side, der vender bort fra byen. Til orientering skal det også nævnes, at der på den modsatte side mod kirken var et stort stendige. Her i mørket kom de pludselig ud for en ubehagelig oplevelse. Det var som om der hen over stendiget svævede en hvid tingest. Samtidig så de en menneskeskikkelse stå indvendig op ad kirkegårdsgitteret med hænderne mod tremmerne. Oven på denne oplevelse blev de begge så trætte i benene at de næsten ikke kunne røre dem. Historien melder ikke mere om, hvad de så- og hvad der senere skete.

En forklaring kan være, at man på den tid ved svær sygdom brugte at hente jord fra en ny gravet grav. Denne jord skulle så ligge under hovedpuden hos den syge, som dermed ville blive helbredt. Det kunne have været en syg person der stod ved kirkegårdsmuren.

Efter at Tine og Niels var blevet gift i 1884 måtte Niels igen til søs. - Som sømand var Niels ikke særlig heldig. Tre gange forliste han i Nordsøen. Tredje gang, syntes han det kunne være nok, og derfor gik han i land og fik arbejde på gasværket i Marstal.

Sidste gang han forliste var omkring århundredeskiftet. Det var i december måned- og det blæste en stiv orkan. Skibet mistede alle master og roret og var samtidig læk. På et tidspunkt fik de landkending, men drev ud igen- og sådan drev de rundt en månedstid. Niels fik koldbrand i sin ene finger og skægget var fuld af istapper, når de stod og pumpede.

Juleaften var de imidlertid så heldige at blive samlet op af en englænder. Berthine Margrethe var sammen

med børnene gået op til svigerfaderen (Christen Pedersen Hansen), som boede oppe på Møllebanken (Vestergade) i Marstal- og her kom der telegram om, at Niels og resten af besætningen var reddet. Det var en dejlig julegave at få.

--- Efter den episode var der ingen af de ombordværende, der tog til søs igen.

Omkring århundredeskiftet var der mange træskibsværfter i Marstal. Ved hvert af disse var der et koge hus, hvor man kogte beg. I disse koge huse blev der også kogt (i damp) skibsplanker, så de kunne formes efter skibets former.

Når skelettet til skibet var formet skulle man "kalfatre". Denne proces gik ud på, at man slog værk (tovværks-hamp) mellem noterne i skibene og dernæst smurte beg mellem revnerne, så de ikke blødte op.

Børn af Berthine Margrethe og Niels Christian: Bagved fra venstre: Ludvigne og Bertha. Forrest er det Frida (Elfrida), Niels Christian og Grethe (Bertine Margrethe)

Fortællingen siger nu, at man om sommeren når det var stille og helt klart vejr, kunne høre, at man kalfatrede på skibene, uden at der var en levende sjæl i arbejde på havnen. Denne lyd, som var som en banken på træplankerne vedblev imidlertid bare med at være i luften.

Niels Chr. Hansen og Berthine bor ved samme folketælling i 1901 i Brøndstræde sammen med børnene Marius 1884, Kirstine 1891, Maren Jørgine 1893, Lovine Johanne 1895 og Bertha 1895 (opslag 21 – ejer er JM Jørgensen) – Bertine og Niels Chr. er flyttet til Marstal fra Lolland 1884.

Børn af Berthine Margrethe og Niels Christian

Marius Kristian er født 11.10. 1884 i Skippergade i Marstal
Viet 5.11.1911 i Marstal med Karoline Margrethe Bager, som er født 9.10.1887 i Marstal (hun flyttede senere over til søn Niels Bager Hansen f. 1919 som havde legetøjsforretning i Næstved).

Marius døde 5. 6. 1918 efter en lang rejse fra Finland til København, hvor de ikke fik andet at spise end kål-rabier. Ved ankomsten til København ville Marius have en øl. Efter at have drukket halvdelen af øllet faldt han død om (havde måske gigtfeber).

Dødfødt barn født 13.8. 1886 i Færgestræde

Kristen Peder 12.10.1888 i Brøndstræde- død 2.3.1890
Anne Kristine er født 16.11. 1891 i Søndergade i Marstal

Ernst

Viet 29.11.1914 i Marstal til Ernst Ingo Hermansen (Røde Ernst), styrmand f. i Grevinge 27.6.1889.

De fik barn Betty Margrethe Hermansen f. 9.11. 1917 i Marstal. Anne Kirstine er død i Lærkegade 8.11.1918 samme dag som sønnen Herman fødes og straks hjemmedøbes men dør samme dag som moderen før fremstilling i kirken (**Begge døde som følge af den spanske syge)**

Anne Kristine var rødhåret (kaldet Kristine).

Betty bor sammen med fader og farmor 1930 i Færgestræde 19 i Marstal. Betty vies i Odense 14.8.1938 (borgerlig vielse) til Robert Thøgersen og er død 1990 i Lynæs ved Hundested

Ernst Ingo er viet igen 9.6.1924 i Vor Frue i Svendborg med Egidie Hansen og igen 30.10.1931 på borgmesterkontoret i Aalborg til Karen Ingeborg Søgaard – Ernst er død 1.10.1961 på Ærøskøbing sygehus

Maren Jørgine er født 8.10.1893 i Søndergade i Marstal

Hun får et barn, Ester f. 13.1.1915 i PM Gang i Marstal – 10 måneders dagen før fødslen hos restauratør P. Madsen Ærø Sommerlyst

Mindesplade i Ryvangen over Viggo Harald Møller

Maren er viet 2.9.1916 i Marstal til skibsnitter i Svendborg Viggo Harald Møller f. 31.12.1891 i Hvorslev. Viggo døde i 2. verdenskrig 22.12.1944 i KZ-lejr Neuengamme. Viggo var Tilknyttet Walther-gruppen i Svendborg, hvor han fungerede som mellemmand for leverancer af våben og sprængstof til Poul Holms gruppe i Svendborg. Blev 19.8. 1944 arresteret af Gestapo. Medlem af Danmarks Kommunistiske parti. De boede i Marstal, Svendborg og Odense.
Mindesmærke findes blandt andet i Ryvangen.[1]

Viggo er nævnt i bogen " Faldne i Danmarks frihedskamp 1940-45"

Biografi fra Frihedsmuseets modstandsdatabase: "Tilknyttet Walther-gruppen. Medlem af Danmarks kommunistiske Parti. Fra slutningen af 1943 var Viggo Møller tilknyttet Walther-gruppen, hvor han fungerede som mellemmand for leverancer af våben og sprængstof til Poul Holms gruppe i Svendborg. Blev 19.8.1944 arresteret af Gestapo. Deporteredes senere til Neuengamme,hvor han afgik ved døden 22.12. 1944"

Tilføjelse: Kom på udkommando til Versen, men vendte tilbage til Neuengamme med den store sygetransport i december 1944. (Pigtråd - Gestapofangen, nr. 5, oktober 1988, s. 128).

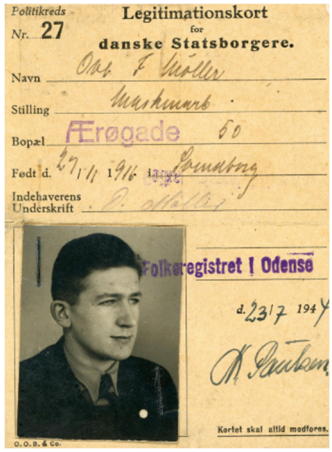

Ove Møller f. 1916

Maren og Viggo Harald Møller bor 1940 i Nørre Voldgade i Odense med børnene
Ove Frederik f. 27.11,16 i Svendborg. Ove blev arresteret 10.1.1945 for at deltage i modstandsarbejde og være DKP'er og ankom til Frøslev 17.1.1945 (Barak H11 stue 12). Ove er død 11.1.1983

Alf Marius f. 18.7.25 i Odense (Dæknavn "Bent", arresteret for sabotage i 1943, i Vestre Fængsel, København, senere Horserødlejren, KZ Sachenhausen og Neuengamme). Alf er død 13.8.1996. Arbejdede hos Thrige-Titan i Odense
Leif f. 5.2.26 i Odense
Grethe 18.7.1925
Annelise Kirstine 5.2.1929.

Louise Johanne (kaldet Lovine/Ludvigne) er født 23. 5. 1895 i Søndergade i Marstal.

Er 1916 i huset i Ramsherred i Svendborg hos enke Valeur (angives født 23.5.1895)

I Politiets registerblade er Ludvigne fundet i København
2.2.1918 Fra Marstal til Sankt Jakobs Gade 9 3. sal hos Schultz
1.11.1919 Sankt Jakobs Plads 6 2.sal hos Bech
1.5.1920 Willemoesgade 45 3. sal hos Larsen
1.11.1920 Livjægergade 17 2. sal hos Sten
1.11.1922 Enghave Plads 20, stuen

Ludvigne er død 18.4.1961 på kommunehospitalet i Århus, bisat 22.4.1961 fra krematoriet, Sct. Lukas, Århus. Urnen er nedsat på Holmens kirkegård i København 29.4.1961. Hun boede ved død på adressen Wærumsgade 25 i Århus
Skifte, Århus skifteret 19.4.61

Viet i Århus domkirke 19.12.1923 med Aage Peter Haagensen, som var repræsentant i de forenede papirfabrikker i hhv. København og Århus. – hun er syerske – forlovere er degn og kirkebetjent

Åge Peter Haagensen er død 25.7.1949 på Frederiksberg. Begravet fra Solbjerg kirke
og født 19.9.1878 på Frederiksberg som søn af boghandlerkommis Peter Theodor Haagensen og hustru Susanne Christine Kryger
Boede ved sin død på adressen Virginiavej 2, Frederiksberg

Barn:
Johannes Peter er født 15.11.1921, konfirmeret 22.3.1936 i Århus domkirke, hvor han angives som født i Tikøb 15.11.1921 og døbt i Filips kirke i København 11.2.1923 familien bor Ryesgade 20 i Århus

Ved folketælling 1925 bor familien i Århus, Guldsmedegade 21, som husassistent har familien Elisabet Petersen f. 1.4. 1906 i Marstal (Søndergade 3 Marstal)
Ved folketælling 1930 bor familien Tjørnealle 5 i Åbyhøj
Ved folketælling 1940 bor familien på samme adresse som i 1930 – Johannes er tømrerlærling

Bertha Nielsine er født 17. 5. 1897 (Markgade i Marstal)
Gift med 20.4.1919 mejerist Ejner Thorup Petersen fra Bandholm på Lolland (f. 1893)

Børn:
Albert 30.3.1921 i Svendborg – søn Niels Thorup (landsholdsspiller i ishockey/Rødovre) – Albert var formand i Rødovre ishockeyklub

Hans Christian f. 28.8.1919 i Svendborg

Er ved folketællinger på følgende adresser:

5. nov 1925 – Fruerstuevej i Svendborg
5. nov 1930 By Munkegade i Århus
5. nov 1940 Dronning Margrethes ved i Århus

Børn:

Erik f. 11.5.1928 Sct. Hansvej 3 i Svendborg – kendt som møbelfabrikant i Svendborg, død 1998
Axel
Karen – gift med Christian Bødker, murermester i Bagenkop

Bertine Margrethe (Moster Grethe) er født 19.10.1902 i Snaregade i Marstal
Sygeplejerske. Boede i Nr. Broby på Fyn.

Niels Christian: Født 14. 1. 1905 I Snaregade i Marstal (Morfar)

Niels og Berthine

Elfrida Maria (Frida): Født 18. 2. 1901 i Brøndstræde i Marstal
Viet 31.12.1922 i Vor Frue i Svendborg til malersvend Johannes Bernhard Jørgensen

Maleri af Chr. Krull 1899- motiv fra Ærø, privateje

Kalkbrænderen Rasmus Boye Christensen

Mormors morfar

Født 22.11.1847 i Marstal, død 24.7. 1943 i Marstal

Artikel i Nationaltidende ”Marstal ældste fylder 95 år på søndag” – 20 november 1942[3]

Rasmus opførte Kalkovnen (Kalkbrænderi på Frederiksøen uden for Marstal) sammen med søn Boye i 1923 og drev den indtil 1936 hvor den blev solgt til Hans Albertsen [4]
Han og familien boede i nederste Skovgyden (der, hvor der er et lille torv: sønnen Christen drev senere bageri her)
Ejede skonnertbrig “Flink”

Uddrag af navigatørernes bog:[5]
Erhverv, 1861. til søs
1869. Navigationsskolen i Marstal
Uddannelse, 1870. styrmandseksamen 1. og 2. del
1870. opbragt med fuldriggeren "Caroline" af Åbenrå" af franskmændene i Malakka Strædet, men blev frigivet 10 dage senere og fortsatte rejsen fra Singapore. Sejlede på Kinakysten og Sydamerika i 3 år
Erhverv, 1880. styrmand i skonnerten "Ida" af Nyborg
Erhverv, 1920, skibsfører i skonnerten "Cathrine" af Marstal
Erhverv, 1930, styrmand i briggen "Flink"
Bopæl 1938, De Gamles Hjem i Marstal

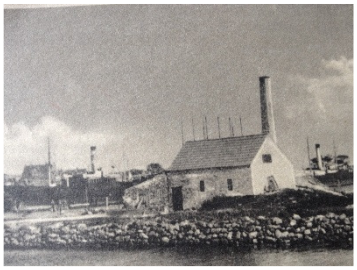

Nedenstående er fundet i ”Seniorposten, april 2015:”[6]

22. september 1924 ”Kalkovnen Styrmand Boye-Christensen har anmodet havnekommissionen om at få lov til at ombygge det gamle kalkbrænderi på Frederiksøen og her indrette moderne kalkbrænderi

16. januar 1925 Kalkovnen er nu blevet end den isolerede idyl. Den moderne tid har gjort sine erobringer også her. Bygningerne står nyopførte og skortsenen rager foretagsomt op over komplekset. Kan være en og anden vil komme til at savne kalkovnen med de forvitrede ruiner, holmen med stilhed og saltvandspust, en forfalden stenbro – sådan som vi kender det fra Jacob Jørgensens fornemme og stilsikre træsnit:

Nu brændes der kalk på full speed. Første portion blev færdig i dag

Kalkovnen - Maleri af Albert Riise som boede i Tordenskjoldsgade

Rasmus med hustru Gertrud og deres børn

Rasmus og Gertrud boede Skovgyden 10 som de overtog efter Gertruds far Jørgen Nielsen Albertsen. Rasmus blev viet til Gertrud Albertsen 18.1.1877 i Marstal. Gertrud er født 27.7. 1852 i Marstal, død 19.6. 1925 i Marstal

[3] Nationaltidende 20.11.1942
[4] Marstal Søfartsmuseums årbog 2009
[5] Navigatørernes Bog, Forlaget "Poseidon" A/S, 1938.
[6] 13. årgang nr. 53, side 15- Ærø seniorpost, Marstal pensionistforening

Rasmus og Gertrud fik følgende børn:

Marie Katrine (Mormors mor) er født 4.09. 1877, og døbt i Marstal kirke 5.10.1877,
Død 13. 8. 1907 i Marstal (Drukning, ved strandkanten i Egehoved jf. kirkebog (Marstal landdistrikt, døde 1907)
Gift 30.1.1902 i Marstal med Rasmus Lauritz Theodor Nielsen (Mormor far)

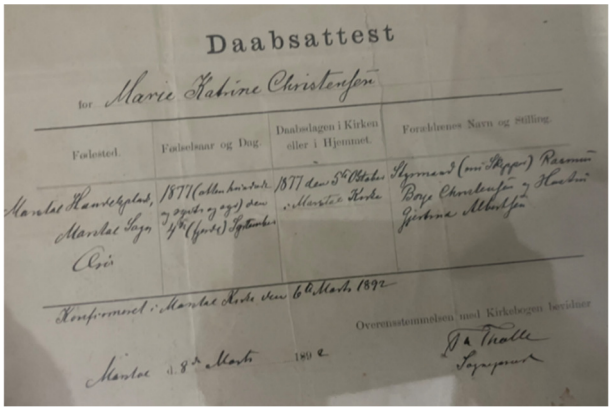
Daabsattest

for Marie Katrine Christensen

Fødested. | Fødselsaar og Dag. | Daabsdagen i Kirken eller i Hjemmet. | Forældrenes Navn og stilling.

Marstal Havnekjøbsted, Marstal Sogn Aar | 1877 (eller henholdsvis 1877 og 1878) den 4de (Oktober) September | 1877 den 5te Oktober i Marstal Kirke | Styrmand (som Skipper) Rasmus Boye Christensen og Hustru Gjertrine Albertsen

Konfirmeret i Marstal Kirke den 6 Marts 1892

Overensstemmelsen med Kirkebogen bevidner

Marstal d. 8de Marts 1892

J. A. Thalle
Sognepræst

Marie fik en meget trist skæbne – hendes søn dør 27.3.1907, mormor Mary fødes 22.5.1907 og Marie drukner sig 13.8. 1907

Dødsattest – Marie er fundet ved strandkantet ved Egehoved (Marstal landsogn) – Årsag: drukning, selvmord, sindssygdom (Melancoli[7]

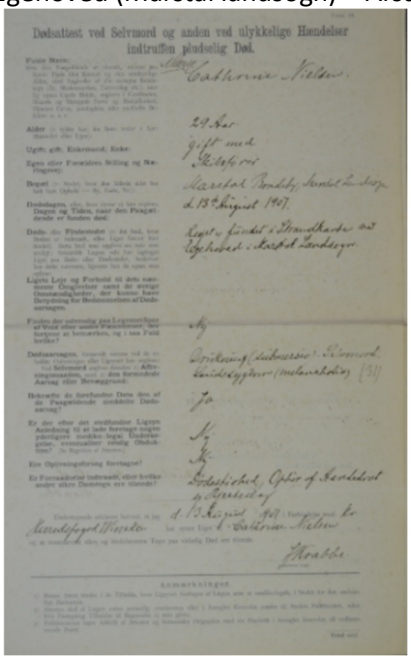
Dødsattest ved Selvmord og andre ved ulykkelige Hændelser indtrufne pludselig Død.

Marie's Børn med Rasmus:

Hans Christian er født 23.11.1902 og dør 27.03.1907
Mary Christiane er født 22.05.1907 – (Mormor)

Dåbsattest for Marie Katrine Christensen

Christen Madsen Boye Christensen er født 28 12. 1880 i Skovgyden, Marstal. Var bager og havde bageri i Skovgyden

Cecilie er født 18.01.1882 og viet 6.4.1904 i Marstal til Peder Laurits Pedersen, murer fra Jordløse på Fyn – er ifølge overlevering flyttet til København

Jørgine er født 4.12.1884 og død.01.04. 1945 i Ærøskøbing. Viet 24.2. 1907 i Marstal til styrmand Niels Madsen fra Strandby, Bagenkop. Bestyrere af bl.a.
Longelse og Kædeby stationer på Langeland. Flytter senere igen til Marstal.

Gerda Rasmine er født 10.08.1888, død 12.12 1928 på "Sindsygehospitalet" i Middelfart.
Viet 10.11. 1918 i Fodslette til købmand Wolle Vejbølle Simonsen i Fodslette (f.24.5. 1889 i Sakskøbing). De får barn Tove Vejbøll Simonsen født 22.4.1919 i Fodslette.
Ved død er hun husbestyrerinde, fraskilt fra kolonialhandler Volle Vejbøl Simonsen, Havbølle i Humble sogn – skilt 1926

Rasmus Boye Christensen er født 13.9.1897

Styrmand. Vies 2.6. 1921 i Sct. Nikolaj, Svendborg til Ellen Henriksen. De blev senere skilt og hun blev gift med Alb' Mande. Rasmus flyttede til København, hvor han fik en "pæreskude" ved Børsen/Gl. Strand. Ellen og Rasmus fik datter Dora Sigma
Gift april 1939 i København med Ingrid Petrea Johansson [8]

Lidt mere om Marie Kathrine og hendes mand Rasmus

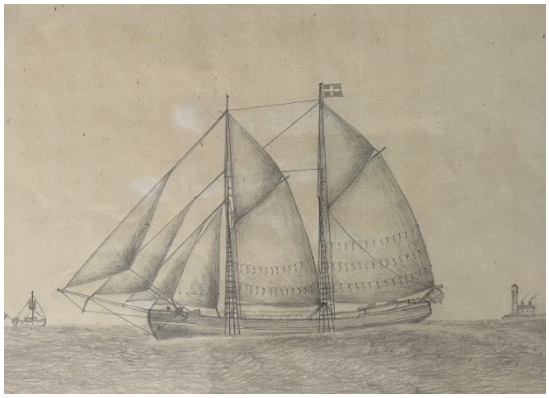

Kultegning - udført af Rasmus Laurits Theodor Nielsen

[7] Dødsattester, øerne, Svendborg Amt 1907

[8] Socialdemokraten 1874-1959

Mormors forældre

Marie Kathrine Christensen og Rasmus Laurits Theodor Nielsen

Rasmus er født 27. 2. 1877 i Marsta og død 27. 2. 1958 i Marstal.

Rasmus Nielsen blev født i Markgade (nr. 12 og 14- matr.290- 291). Boede efter giftermålet i Danmarksgade, hvor to sammenhængende huse blev købt sammen med broderen Hans Chr. Han flyttede senere til Bredgade (næstøverste hus på højre side fra oven(=nord)), hvor han boede sammen med sin mor Maren Lauritsen. Boede sine sidste tid i Hvidtfelds-gade. Rasmus sejlede som styrmand med bl.a. "Elise Dyreborg", som ejedes af hans far Hans Chr. Nielsen [9] - her er der også en længere beretning om et forlis i november 1901 hvor kun han og kokken overlevede – men mere om dette kan læses i bogen og artiklen har også været bragt i "Ærøboen" i 2025.

Rasmus gik i land i 1927.

Rasmus Nielsen har efterladt sig et par dokumenter, som her gengives: [10]

Rasmus Nielsen f. 27. februar 1877 i Marstal.

Søn af skibsfører Hans Chr. Nielsen, Marstal. Gift 1902 med Marie f. Christensen.

Til søs 1892 med sk. "Emanuel", senere 3.m. sk. "Elna" og sk. "Fylla". På navigationsskole i Marstal 1897 og samme år styrmandseksamen 1.- og 2.del.

Ansat som styrmand 1899 i sk. "Elise Dyreborg" af Marstal derefter med 3 m.sk. "Skjold", 3 m.sk. "Vera", sk. "Henriette" og 3 m.sk. "Svalen".

Skibsfører 1906 i sk. "Elise Dyreborg" derefter styrmand i dampskibsrederierne Svendsen og Christensen og Dansk-Russisk D/S

senere fører af skonnert "Christian". Gik i land 1927 på grund sygdom.

Til orlogs 1898 med korvetten "Dagmar". Forlist 1901 med sk. "Elise Dyreborg" ved Skotlands kyst. Oversejlet 1916 med S/S "Elisabeth Mærsk" i kanalen Adr. Hvidtfeldsgade Marstal.

Familien samlet i Bredgade i Marstal

Skonnert "Elise Dyreborg" [11]

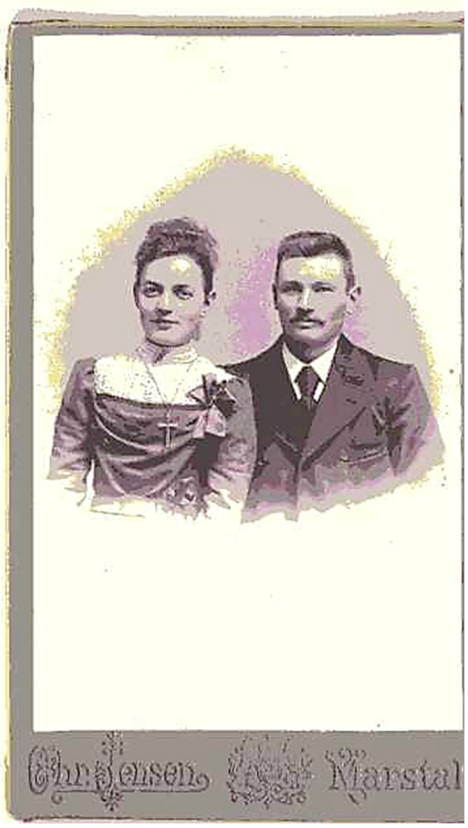

Marie og Rasmus

Topsejlskonnert-blev bygget i Fåborg af skibsbygmester Dyreborg i året 1875 og blev købt til Marstal 1898 af reder H.C. Nielsen. Skibsfører Rasmus Nielsen beretter om skibet fra 1898 til en del ind i 1900. Det er en jævn god sejler. Med "Elise Dyreborg" afsejledes sædvanligvis fra Marstal omkring 1. april, efter at have ligget oplagt 3 a 4 måneder for vinteren. Farten bestod i Nord og Østersøsejladser. Først sejledes i ballast til Norge, for at lade props til Englands østkyst til en fragt a 14 til 16 shillings pr. stander, fulde last var ca. 45 stander, altså en fragt på 650 kr. Efter udlosning af trælasten lastedes der kul i samme østkysthavn, til en dansk havn, til en fragt a

[9] se Ærø-sejlskibe s. 104-107

[10] Dansk Søfart 1933:

[11] Dokument s-97 Marstal lokalarkiv

68 shillings pr. ton- fuld last var 145 tons og fragten ca. 905 kr.

Efter at have udført sådanne tre Nordsørejser, der almindelig varede et halvt år- 2 måneder om hver rejse, gik skibet i fart på Østersøen, en eller to rejser til Kønigsberg eller Libau, for at laste korn til dansk eller slesvigsk havn til en fragt a 6 til 8 mark pr. ton. For hele lasten 8 til 900 kr. i fragt.
Det hændte også, at man første rejse om foråret fik en last korn fra en slesvigsk havn at føre til en russisk østersøhavn, og der igen en ladning oliekager til engelsk østkysthavn og videre fra England med kul til dansk havn. For disse sidstnævnte rejser betaltes bedre fragter, end for ovenfor omtalte props og kul-rejser.

"Elise Dyreborg" blev solgt til Sverige 1908.

Marstal den 2/7 1942

Skibsfører Rasmus Nielsen

Rasmus er søn af skibsreder Hans Chr. Nielsen og hustru Maren født Lauritsen

Brødrene Hans Christian (Himmelsnedkeren) og Rasmus bagved forældrene Hans Christian og Maren

Maleri af I.E.C. Rasmussen - privateje

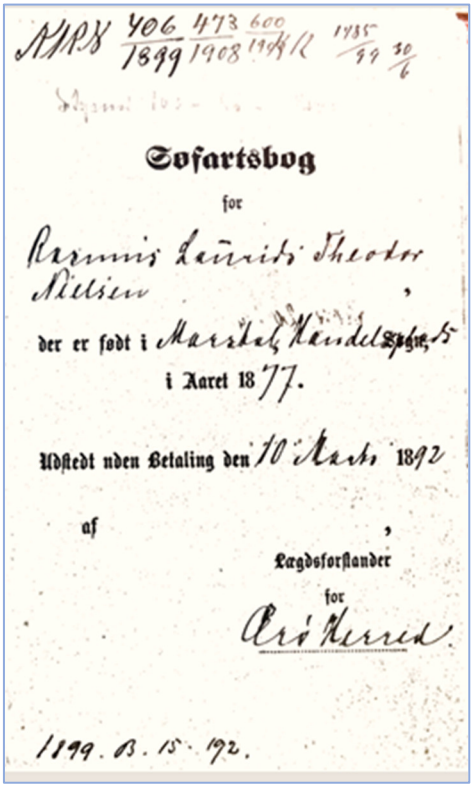

Søfartsbog

for

Rasmus Laurits Theodor Nielsen,

der er født i Marstal, Vandelsøgade, 15

i Aaret 1877.

Udstedt uden Betaling den 10 Marts 1892

af

Lægdsforstander

for

Ærø Herred.

1899. 03. 15. 192.

Kultegning af "Elise Dyreborg" - tegnet af Rasmus Laurits Theodor Nielsen

Emigranten til USA

Niels Hansen Nielsen

Broder til Rasmus Laurits Theodor Nielsens far Hans Chr. Nielsen

Er født 25.6.1890 i Marstal

Jeg har overtaget en række billeder fra min mormor og morfar og et af dem var meget specielt – og der gik mange år inden jeg fik relationen til dette billede – jeg regnede nok med at det drejede sig om familie der var udvandret til USA

Men først billedet

Bevindhold: Brev er stilet til hans tante, som må være Maren Lauritzen (Rasmus' mor) - han har været med i en krig (nok første verdenskrig), hvor han har brugt gasmaske. Dette han har han absolut skulle fortælle omverdenen om

To tante. from N.Nelson.

Jeg vil ønsker Tante har på godt. Ja jeg er back to USA igen. Jeg er glad for to.

Washington (i Lucas County, Ohio) 1909 (skal nok være 1919)

I lang tid troede jeg at der var tale om hovedstaden Washington men fandt så ud af at der var en by Washington i Toledo, Ohio.

Senere finder jeg så i gemmerne dette brev fra samme:

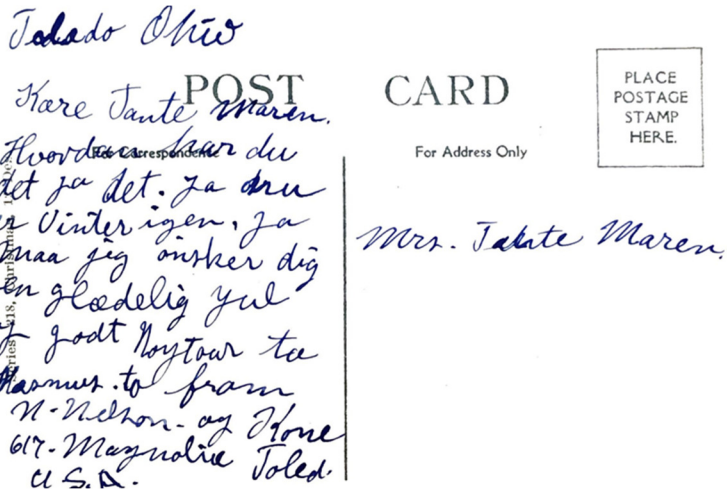
Toledo Ohio

POST CARD

For Address Only

PLACE POSTAGE STAMP HERE.

Kære Tante Maren.
Hvordan har du det ja det. Ja nu er Vinter igen, ja maa jeg ønsker dig en glædelig Jul og godt Nytaar tak Rasmus. to from N-Nelson- og Hans 617-Magnolia Toled. U.S.A.

Mrs. Tante Maren.

Tilbage til Marstal

Niels Hansen Nielsen har samme navn som faderen. Faderen er født 3.8.1850 i Marstal og er død 11.6.1912 i Marstal

Niels senior er viet 26.1.1883 i Marstal til Niels junior´s mor Anne Sofie Jensen som er født. 2.7.1859 i Renbjerg, Broager sogn i Sønderjylland (datter af Jens Jensen og Anne Sofie Dreymann – Anne Sofie er født i Marstal 17.4.1824 som datter af Claus Hansen Dreymann og Anne Chirstine Hansdatter (mere om Claus Dreymann senere), Hun er således søster til Maren som er Niels Hansen Nielsens farmor. Anne Sofie er død 16. maj 1806 på Sindsygeanstalten i Middelfart.

I Ærø Seniorpost – juli 2022 er der en beskrivelse af familien: Huset i Markgade 11 i Marstal: Snedkermester Henning Boye har lånt seniorposten en beretning om sit barndomshjem skrevet af hans far, malermester Karl Peder Boye som den 14.2.1992 skriver: Angående huset i Markgade 11 matr.nr. 233. Mine forældre købte huset på en auktion. Min far var ude at sejle, så det var min fasters mand der bød på det. Huset havde vist stået tomt længe og deres børn var så vidt jeg ved emigreret til Amerika. Auktionen var bekendtgjort i lokale aviser og ved trommeslag i gaderne. Det var i 1913.
Efter sigende i byen var de tidligere beboere ret støjende og børnene var slemme til at skrige. Manden var snedker. Han havde værksted på loftet. Han lavede ligkister. Når de var færdige blev de firet ned fra en luge i den østre gavl. Lugen er der endnu. Derfra kom de ned i en kælder ad en trappe, der var

ude på gaden. Den nedgang er væk nu, men der er stadig en luge fra dengang.
I kælderen var der så et lager af ligkister og de blev brugt af børnene til at sove i om natten. Det var da en praktisk ordning.
Konen var ikke helt almindelig. Det fortælles at en morgen kom hun ud til mælkemanden. Dengang kørte der mælkevogne i gaderne. Hun undskyldte sin manglende påklædning med at hun havde født et barn om natten, så hun var nødt til at have noget mælk. Dengang var det ellers almindeligt at fødende mindst skulle ligge en uge før de måtte komme op. Hun havde været forud for sin tid

Niels og Anne Sofie med deres 5 drenge

Forældrene Niels senior og Anne Sofie får flg. Børn:

Hans Christian er født 17. oktober 1884, død 5.8.1894

Jens Theodor er er født 16. februar 1887. Bor ved folketælling 1901 på Nørrebrogade 13 i København (åndsvag). Er kommet hertil 1900. I 1911 på åndsvageanstalten i Ribe. Er ankommet her 1907. Her er han også ved folketælling 1916

Niels Hansen Nielsen født 25. juni 1890 (det er ham der emigrerer til USA)

Marius er født 30. april 1893. Bor 1916, 1925, 1930 og 1940 på Brejning åndsvageanstal ved Vejle

Hans Christian er født 11. februar 1895. Ikke fundet død i Marstal. Ikke fundet konfirmeret i Marstal.

Claus Sofus er født 28. juni 1896, død 23.5.1908

Ved folketælling 1890 bor familien i Markgade i Marstal: Niels Hansen Nielsen, snedker i Markgade

Markgade i Marstal - Nr. 11 hvor familien boede er på højre side

sammen sin kone Anne Sofie. De har flere børn Hans Christian (1895), Jens Theodor (1887), Niels (1887), Marius (1893). To børn Hans Christian (1884) og Claus Sofus (1896) dør som børn – I kommenteret folktælling fundet på Marstal Søfartsmuseum[12] angives familien som værende "tovlige" – børnene lå i ligkister

Ved folketælling 1901 bor Niels med forældrene og brødre Marius, Hans Chr. og Claus i Markgade i Marstal

Ved folketælling 1906 bor Niels med forældre og brødre Claus og Jens Theodor i Markgade i Marstal

Markgade 11 er på højre side lige før det to etagers

Ved folketælling 1911 bor Niels (fødselsdato angives som 7. juni 1891) hos faderen i Markgade i Marstal - datoerne er alle forkerte – her bor også brødrene Marius og Hans Christian

Ved skifte efter faderens død 11.6.1912 i Marstal bor Niels Hansen Nielsen i Marstal og er skibstømrer.

I dag (2025) ville man nok sige at familien ikke var særlig ressourcestærk

Tilbage til Niels Hansen Nielsen som udvandrer

Niels Hansen Nielsen står på passagerlisten for Oscar II som ankommer til New York 27.3.1914, han er tømrer (Carpenter). Kontaktperson er onkel Chr. Nielsen, Havnegade, Marstal. Skal til Elk Horn. Har 40

[12] Fotograf Bûlow

$ - kontaktperson er ven Johannes Boye i Elk Horn, højde er 5 fod og 3 tommer, mørkeblond hår og blågrønne øjne (Kilde: Passagerlister Ellis Island)

Fra Ib Christensen "Ærø genealogi" har jeg fået følgende

Hans sponsor Johannes Timand Boye f. 19.12.1886, var udvandret i tiden efter 1906 og havde slået sig ned i Jacksonville i Shelby County i Iowa. Han giftede sig med Marie Catherine Hendrickson som blev født i det område som lokalt blev kaldt for Copenhagen. Hendes far Hans var en af farmerne i det område, og Hans hjalp Johannes med at bygge et hus i Harlan som ligger ved siden af kirken i byen (Bethlehem Lutheran Church). I 1940 byggede Johannes og Marie et nyt hus i Elk Horn og flyttede dertil. I 1943 døde Marie og Johannes gifter sig igen. Hans nye kone hed Dora Christensen Boel. Johannes dør i 1980 og bliver begravet ved siden af Marie på kirkegården i Jacksomville (Bethlehem Lutheran).

Niels Hansen Nielsen har sikkert boet hos Johannes, som i øvrigt gik under navnet "John" i USA. Da han var håndværker har han sikkert som mange gjorde dengang, rejst en del rundt alt efter hvor der var gode opgaver at få

Ifølge lægdsrullen er han udvandret i 1914, Da han står på lægdsrullen, får han tilladelse til at rejse til udlandet 18.2.1914 til den 17.2.1917. Han skulle således møde igen i februar 1917, men det gjorde han ikke. I stedet blev han indrullet i den amerikanske hær. Den 12.9.1917 noteres det at han opholder sig i Amerika. Fødested er korrekt (Marstal, Danmark), han er stadig single, men hævder at have været et år i artilleri i Danmark. Også fødselsdato her angives til 25. maj 1889 (han har ikke styr på det).

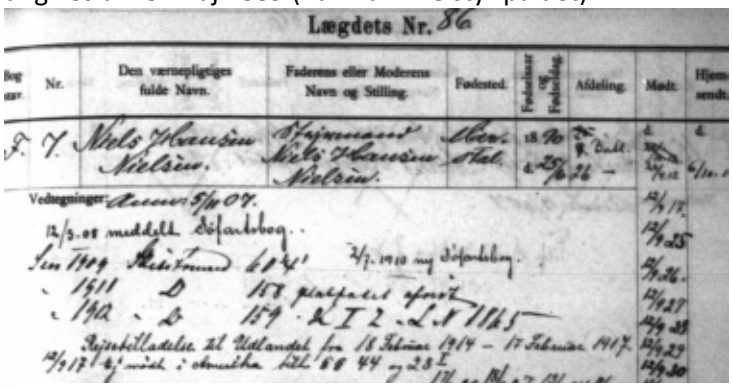
Lægdsrulle Nr. 86

Bog Nr.	Nr.	Den værnepligtiges fulde Navn.	Faderens eller Moderens Navn og Stilling.	Fødested.	Fødselsaar og Fødselsdag.	Afdeling.	Mødt.	Hjemsendt.
I. V.		Niels Hansen Nielsen.	Skipper Niels Hansen Nielsen.	Marstal	18/5 89 d. 25/5 89	1. Bataillon	d. 5/11 12	d. 6/11 12

Vedtegninger: Ansøgning 5/10 07.
12/3.08 meddelt Døfaarbog.
Sen 1909 Skibsfører 604
" 1911 D 157 pligtfarel afmeld
" 1912 " D 159 KI 2 L.R 1185
Rejsebilladelse til Udlandet fra 18 Februar 1914 – 17 Februar 1917.
14/9 17 d/ mdt: ohmelden Tdl 68 44 m 28 I

–Udskrift af lægdsrullen fra Danmark

Niels ændrer navn til **Nealson H. Nelson**
Han deltager i 1. verdenskrig
I registreringspapir for deltagelse i 1. verdenskrig 1917-1918 angives dette: Niels – eller Nealson, deltager i 1. verdenskrig i slag i Frankrig. Her bliver han let såret i kamp ved Aisle-Marne. Dette er i Frankrig nær Belleaux Woods som var stedet for et berømt slag under Første Verdenskrig.

Det andet slag ved Aisne (Bataille du Chemin des Dames eller Seconde bataille de l'Aisne som foregår fra 16. april – midten af maj 1917 blev betragtet som en vigtigdel af Nivelle-offensiven, et fransk-britisk forsøg på at påføre de tyske hære et afgørende nederlag i Frankrig.

Ligeledes deltager Niels (Neason) i 2. verdenskrig

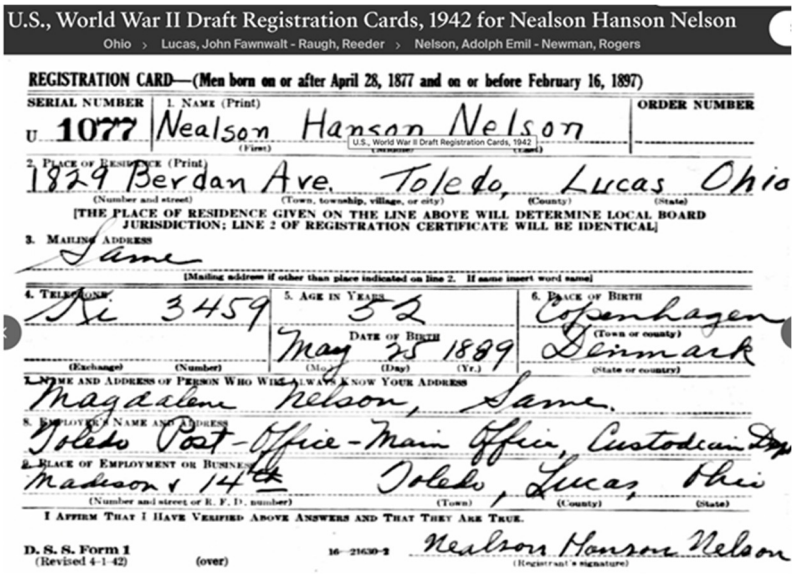
U.S., World War II Draft Registration Cards, 1942 for Nealson Hanson Nelson
Ohio › Lucas, John Fawnwalt - Raugh, Reeder › Nelson, Adolph Emil - Newman, Rogers

REGISTRATION CARD—(Men born on or after April 28, 1877 and on or before February 16, 1897)

SERIAL NUMBER U 1077 | 1. NAME (Print) Nealson Hanson Nelson (First) (Middle) (Last) | ORDER NUMBER

2. PLACE OF RESIDENCE (Print) 1829 Berdan Ave. (Number and street) Toledo, (Town, township, village, or city) Lucas (County) Ohio (State)

[THE PLACE OF RESIDENCE GIVEN ON THE LINE ABOVE WILL DETERMINE LOCAL BOARD JURISDICTION; LINE 2 OF REGISTRATION CERTIFICATE WILL BE IDENTICAL]

3. MAILING ADDRESS Same
[Mailing address if other than place indicated on line 2. If same insert word same]

4. TELEPHONE Ke 3459 (Exchange) (Number) | 5. AGE IN YEARS 52 | DATE OF BIRTH May 25 1889 (Mo.) (Day) (Yr.) | 6. PLACE OF BIRTH Copenhagen (Town or county) Denmark (State or country)

7. NAME AND ADDRESS OF PERSON WHO WILL ALWAYS KNOW YOUR ADDRESS Magdalene Nelson, Same.

8. EMPLOYER'S NAME AND ADDRESS Toledo Post-Office-Main Office, Custodian Dept

9. PLACE OF EMPLOYMENT OR BUSINESS Madison & 14th (Number and street or R. F. D. number) Toledo, (Town) Lucas (County) Ohio (State)

I AFFIRM THAT I HAVE VERIFIED ABOVE ANSWERS AND THAT THEY ARE TRUE.

D. S. S. Form 1 (Revised 4-1-42) (over) 16—21630-2 Nealson Hanson Nelson (Registrant's signature)

I registreringskort for 2. Verdenskrig 1942 er han registreret som postarbejder – stadig er fødselsdag 25.5.1889, nu er fødselssted København, bor Berdan Ave. Toledo, Lucas, Ohio. Hustru er Magdalene Nelson

Et andet dokument fortæller at han i 2. verdenskrig er blevet skudt på venstre vrist

Jeg har fundet folketælling 1920 Toledo, Ohio Magnolie 617. Nielson H.Nelson er det sidste navn i rækken. I kolonnen til venstre for hans navn er husnummeret. 617
Til venstre for det er gadenavnet, skrevet lodret. Magnolia Dette er et solidt bevis. Dette siger også at han er 30 år gammel, ugift, immigrerede i 1907 (kan ikke passe) og blev naturaliseret i 1919. Hans beskæftigelse er "jernarbejder".

Niels, Nealson er viet 15.6.1925 Probate Court, Lucas County, Ohio til Magdalene Susnyk som er kok og født i Ungarn (far er Joseph Susnyk og mor er Elizabeth Lazur. Hendes tidligere navn som gift var Magdalene Madazi. Magdalene var fraskilt

Ved folketælling 1930 bor de Bellevue Road 3242, Washington, Lucas County, Ohio og ved folketælling 1940 Berdam av. 1829

- Stedbørn:
  Steven er født ca. 1909 – hustru Helen (f. Ca. 1911 i Ungarn) og datter Diane f. Ca 1946
- Joseph er født ca. 1911, måske død 15. oktober 1977 i Toledo

Magdalene er født ca. 1916

En avisartikel fortæller at Niels er død 22. juni 1963. Han er begravet på Toledo Memorial Park Cementry i Lucas County. Han døde på Flower Hospital efter at have været syg omkring en måned. Han havde været ansat på byens postkontor hvorfra han trak sig tilbage for 15 år siden (1948). Ved begravelse angives han som født i København 25. maj 1889 (som er forkert)

Han var veteran fra 1. verdenskrig og medlem af de handicappedes amerikanske veteraner, medlem af hellige sakramentkirke og "Holy Name Society" og foreningen for pensionerede offentlige arbejdere.

Hans kone Magdalene overleverham sammen med sønnerne Stephen T og Joseph J., 4 børnebørn og 2 oldebørn. – og så det mærkelige – I Danmark to søstre: Fru Anna Harris og fru Else Jørgensen

Jeg ved ikke hvem disse to damer er? Søstre er de sandsynligvis ikke.

Generelt er min betragtning at Niels (eller Nealson som han kalder sig i staterne) ikke har megen styr på sit ophav. Kan ikke huske fødselsdag, angiver forkert fødested, angiver forkert udvandringsdato – men han har åbenbart fungeret i USA – men en spændende historie.

Galathea af Marstal- R. Chappel. Bygget 1897 og blev 1918-19 købt af rederiet Falken ved skibsreder E.B. Kromann. Sejlede på New Foundland – kilde "Ærø Sejlskibe", maleri er privateje.

Toledo, Lucas County, Ohio - ligger mellem New York og Chicago

Var han med i slaget ved Eckernförde 1849?

Rasmus Lauritzen, matros i Marstal.

Mormors farmors far

Mormor fortalte at der i slægten gik en historie om at hendes farmors far havde deltaget i krigen i 1848-50

Rasmus er født 9.7.1817 i Marstal og død 1.7.1864 og begravet 5. juli i Marstal (46 2/3 år)

Jeg har fundet Rasmus i sørullerne i 1852 og i 1861. Ved sørullen i 1861 står der at Rasmus er svagelig – måske som følge af gener fra slaget ved Eckernförde?

Hvad er søruller? Lister over mænd, der kunne udskrives til militærtjeneste i marinen

28.2.1846 køber Rasmus huset Markgade 9 (jf. marstallere.dk – ejendomshistorie)

Rasmus er viet 16.1.1851 i Marstal til Ellen Marie Eriksen som er født 23.3. 1822 i Marstal og død 20.8.1897 i Marstal

Ved folketællingen 1860 bor familien i huset i Markgade og de har datteren Maren (Mormors farmor)

Ellen Marie bor 1890 hos svigersønnen Hans Chr. Nielsen (se denne)

– jeg har ikke fundet konkrete beviser at Rasmus deltog i slaget ved Eckernförde - men muligheden foreligger på baggrund af disse indicier– derfor denne historie:

Slaget ved Eckernförde 5.4 1849 2skildres i CT Høy's "Træk af Marstal historie" side 215, trykt 1913: *"Den store skar af unge sømænd måtte naturligsvis med i krigen. Ude ved Ærøskøbing lå orlogsdamperen "Hekla" for at afhente dem. En efter en blev de råbt op og jumbede ombord i barkassen. Modet var frisk. Da Hans Bager blev råbt op og sprang ombord med sin bagage råbte han; "Halløj… Dansk mand til liv og sjæl og posen med". I København var der ikke mindre end 62 marstallere, der kom ombord i Gefion. Kun enkelte kom i Kristian VIII……. Kristian VIII sprang i luften*
Claus Jacob Clausen fortæller at han var klyvergast ombord og da de kom til Eckernförde begyndte de at skyde fra batterierne på begge sider. Da sejlene var skudt bort fik han plads ved kanonerne. Johan Jensen Clausen f. 1828 var med "Gefion". Her stod han ved kanon nr. 10 agterude hvor "Guld-Friisen" var kommandør. Den første kugle ramte agterenden og tog 11 mand. Den gik hen over Johans ben og tog hans støvlebånd bort. Næste kugle tog 5 mand, Friis

fik det ene ben beskadiget og Johan fik et slag af en eller anden genstand. Han blev så stillet hen ved mesanen sammen med en styrmand og en soldat. Senere kom han til kanon 7 hvor Jørgen Clausen "Proppeskæreren" var kommandør. Her blev han lader men da hans arme ikke kunne række så langt måtte han sætte det ene ben udenfor. I denne udsatte stilling forblev han uskadt mens der indenfor faldt mand efter mand. Ikke for intet var han født med "Sejrsskjorte"

Peder Hansen Bager som senere rejste til Amerika blev under slaget hejset ned i en bådsmandsstol på skibssiden for med blyplader at dække de beskadigede steder. Han blev imidlertid glemt og måtte sidde i lang tid i vandspejlet med benene i vand. Han råbte men ingen hørte, kun kuglerne susede omkring ham. Til sidste lykkedes det ham at komme op, men da var han så medtaget at han efter kampen kom på hospitalet i Eckernförde.

Da "Kristian VIII" ved halvni tiden om aftenen sprang i luften var der ingen om bord på "Gefion" der hørte det så døve var de blevet af kanontordenen.

Hjemme i Marstal var man i yderste spænding hin Akærtorsdag den 5. april. Fra om morgenen hørte man kanontordenen, mens folk sad i kirken, blev den så stærk at jorden rystede. Pastor Rasmussen var dybt bevæget da han stod på prædikestolen og alle var opfyldt af uro og bange anelser. Efter middag standsede kanontordenen men om aftenen kom et drøn så vældigt, at man aldrig havde hørt mage dertil. Man vidste vel ikke hvad det betød men bange anelser opfyldte hjerterne, og der var mange, der ingen søvn fik i øjnene den nat.

Næste morgen kom der rygter om hvad der var sket. Og mange forældre, hustruer og søskende vred deres hænder i angst for, hvad der var hændt de mange unge sømænd. Man kunne ikke blive i husene men gik op og ned ad gaderne under dæmpede samtaler. De ældre sømænd søgte at berolige stemningen og mente at det var en umulighed at et linjeskib kunne bukke under for et landbatteri – nogle glatte lag måtte være tilstrækkeligt til at knuse skanser, kanoner og mandskab, et linjeskib var aldeles uindtageligt for landkrabber og så fremdeles.

Men som dagen skred, antog rygterne fast form og til sidst kom budskab om ulykken i hele dens omfang. På "Gefion" måtte 7 døde og 7 sårede sårede skrives på Marstals regning"

Meget levende og mere uførligt skrevet i bogen – det er ligeledes med denne historie at Carsten Jensen begynder sin roman "Vi de druknede"

Rasmus kan meget vel være en af de sårede på Gefion – han nævnes i sørullen i 1861 at være svagelig som kan være et resultat deltagelse i krigen 1849

(Jeg har desværre ikke fundet mandskabslister for skibene Gefion og Kristian VIII – ligeledes har Rasmus ikke som så mange andre søgt fortjenstmedalje for deltagelse i krigen 1848-50. En del af disse ansøgninger er forsvundet fra arkiverne)

Den gamle Dreymann

Claus Hansen Dreymann
Mormors farfars morfar (3 * tipoldefar til mig)

Matros, fisker, vægter og kodner med jord i Marstal

Født i Marstal, døbt 1.1.1782 i Marstal, begravet 11.1.1859 i Marstal.

I 1835 er han opført som matros p.t. vægter i Nordre districkt.

I 1845 er han opført som fattig i Brøndstræde.

Beskrivelse er hentet fra slægtsbog som jeg har fundet på Marstal Søfartsmuseum, skrevet af Carl Jørgensen. [13]

Karl Christian Jørgensen er født 24.9.1889 i Marstal og hans farmor er Frederikke Eline Dreymann som er datter af Claus Dreymann)

Carl Jørgensens fortæller: Den gamle Dreimann (eller Dreymann) fødtes ca. 1780 og døde 79 år gl. i 1859. Sejlede i sine yngre år sandsynligvis med jagterne fra byen, fra de sejlede ud om foråret til de lagde op em efteråret sent, og fiskede lidt om vinteren. Under hele engelskkrigen gjorde han tjeneste ombord på tokanonbådene, og blev under denne, måske i begyndelsen af krigen, efter at de

[13] Carl Jørgensens slægtsbog – Lokalarkivet på Marstal Søfartsmuseum

engelske skibes angreb på Marstal var blevet afslået, gift med Anne Christine Hansdatter. Kanonbåden skal bestemt på dette tidspunkt have befunden sig til ankers ude i dybet ved Marstal, og alle officererne og folkene var med til brylluppet, hvor det skal have gået lystigt til, og hvor han ud på aftenen rimede et vers sammen, på opfordring, til ære for præsten, som var med til gildet

”O, du som ved, syndere at omvende til salighed, må selv bekende at når du vin og piger ser har du en ånd som vi andre”

“Han var god nok til embedet som min degn, når den gamle gik af”. Efter Høy’s beskrivelse kan dette godt passe. B.M. Wedel var fra 1799 til sin død 1819 sognepræst og meget afholdt, men ulykkelige forhold “beredte ham efterhånden megen kummer og armod, og henfaldt til drikfældighed, men menigheden bar bestandig over med ham osv.”.

Der er ingen oplysning om, hvilke både, Dreymann under den langvarige krig var med, og hvilke træfninger, de var i: hans navn findes sikkert i orlogsværftets arkiv. Tilbage er udtalelser fra ham, at han stolt har stået for en engelsk kugle, medens hans kammerater faldt hårdt sårede omkring ham, og så, hvad der ikke var underligt, et stærkt had til alt, hvad engelsk var, thi kampene førtes i alt slags vejr i til dels åbne både i 7 lange år, og ofte med en lang og forceret roning, så man kan forstå, at selv for en hårdfør mand som Dreymann må det ha’ været drøje tider.

Når en sådan båd var på togt, rundt omkring i de danske farvande, med deres utal af smuthuller, kunne de på grund af deres ringe dybde om aftenen ro tæt ind på fladvandet, hvor de så ankrede op, lagde masterne (begge to) ned, og smakkerne blev spredt hen over det åbne skibsrum som en slags presenning for at yde en slags tiltrængt læ. Forenden var indrettet som et lille lukket rum, vel til proviant og krudt og officerer. Besætningen var gerne ca. 20 mand.

Når en sådan båd lå tæt ved land med masterne nede, var den ikke god at få øje på fra søen, idet den i frastand flød sammen med land. Den var en farlig trussel for de engelske skibe og deres store konvojer.

Der blev i de år på alle danske værfter bygget små kanonbåde, chalupper og brigger for at tage hævnkrigen op mod “de troløse albion” i alt byggedes der ca. 300, mest små krigsfartøjer, men det lykkedes dog i 1810 at lade linjeskibet ”Fønix” løbe af stabelen af de tømmerrester som englænderne havde efterladt på holmen i 1807.

Endnu i 1848, da Carl Jørgensens fader blev indkaldt til orlogs, og om efteråret var med til at rigge “Sjælland” til, så han dag ved at kigge i et skur langt ovre mod øst, sådanne gamle kanonbåde stå, hvoraf en bar navnet “Ærøe”. Og da han skulle til at købe skib, først i 88, blev han tilbudt en sådan gammel kanonbåd, der var omdannet til fornagter, og i mange år havde været hjemmehørende i Marstal. Denne forliste først i dette århundrede på Sjællands rev med kaptajn Philipsen. Endnu kan der i København træffes en del af disse kanonbåde af temmelig uforandret skikkelse, der benyttes som kulpramme.

Efter krigen har Deymann vel mere slået sig på fiskeriet, men videre flot har det sikkert aldrig været og senere har han i en ældre alder været vægter i byen i en årrække.

I ægteskabet fødtes ikke mindre end 6 piger, hvoraf Carl Jørgensen havde 2 bedstemødre (Anne Christine og Frederikke) ” Fra denne søskendeflok stammer min tip-tip oldemor også, nemlig Maren”. Claus Hansen Dreymann skulle også ha’ fået to drenge, som begge skulle hedde Hans, men at de er døde i en ung alder vil fremgå af Carl Jørgensens videre beretning: ”Savnet af en dreng imellem flokken til at hjælpe til med fiskeriet”, ska’ ha’ fået den gamle til at udbryde, at han “Fanden ta’ ham” gerne ville ha’ haft en dreng for alle pigerne, skønt Anne Christine før hun blev konfirmeret ofte skal have gået med ham ud på bredningen at røgte garnene eller krogene, hvor så ofte, efter hendes egen fortælling, sælhundene havde været og taget deres gode part af fiskene. Sælhundene var på den tid meget talrige, og ofte har hun slået efter dem med årene, når de trak snuden op af vandet i nærheden af båden. Straks når pigerne var konfirmeret var de borte for at tjene.

Dreymann har sikkert været i besiddelse af et udmærket humør trods alle livets genvordigheder. En gang var han med en af jagterne nylig ankommet fra søen, ankret op et sted heromkring. Toldbetjenten skulle ombord, men jollen, han skulle hente ham ombord i, kunne ikke flyde helt ind på den åbne

strandbred. Derfor skulle der vades et stykke ud til den, og da tolderen ikke havde været særlig glad derved, fik han Dreymann til at ride sig derud på ryggen. Undervejs er tolderen rigtignok begyndt at blive betænkelig, "da han undertiden fik et slemt sting i siden, så han måtte kaste det han bar på". Da de var kommet halvvejs standsede Dreymann og rystede og råbte, at nu tog stinget ham, og lod ham falde i vandet, så lang han var, skyndte sig ombord i jollen, og råbte efter tolderen, der skyndte sig i land for at få nyt tøj på, at så kunne han komme en anden gang. Derpå tog han videre ud til jagten, der jo sikkert ikke har haft så lidt ombord, som ikke måtte ses af tolderen. Da han var kommet ud på jagten lettede den igen.

På det tidspunkt dreves smugleriet efter stor målestok- og særlig da mellem Ærø, der var slesvigsk og Langeland, der var dansk.

Dreymanns kone Anne Christine fødtes i 1789 og døde 1884 og blev således 95 ½ år og overlevede sin mand i 25 år. De første 15 år deraf til 1875, vedblev hun at bo på det gamle sted i Brøndstræde, som dengang var et lavt og stråtækket hus (1 ½ fag dansk og to små tyske fag) - og som Jørgensens bedsteforældre Møller senere lod opbygge. Hun vævede dengang, ligesom før manden døde, tidligt og silde for folk, selv for husmændene i Midtmarken, og blandt andet barnebarnets køjetøj, da han skulle ud at sejle efter at ha' været konfirmeret.

Til sidst har hun vel ikke kunnet klare sig selv mere, og er flyttet til datteren, som da boede i Bondebyen, mens væven blev solgt til snedker Clausen. Efter et par års forløb er de flyttet ind i det gamle hus med hende igen, hvor hun til sidst døde, efter svækket hukommelse de sidste år.

Under næsen, på overlæben havde hun en stor vorte, som jo var meget iøjnefaldende. Lige til sidste kunne hun se at læse uden briller og hver søndag har hun siddet med den gamle salmebog fra 1800 foran sig og læst deri, den hvori den gamle Dreymann eller en af hans piger har skrevet i 1842:

"Gud, lad mig denne bog, læse og forstå at jeg Guds barn blive må"

I den tid Dreymann sejlede med de små jagter fra byen kom de med stille fint vejr en sommeraften ind gennem Flensborg Fjord, og ud for Glüksburg forbi en lille båd, hvori der agter sad en ældre svær mand og pilkede torsk: "Gi'r det noget ?", prajede Dreymann. "Ja, det er småt", svarede denne. Der var Frederik den VII, der meget boede på Glüksburg slot.

Til det gamle hus hørte ikke nogen brønd, hvilket var til stor ulempe, således at Anne Christine måtte hente sig forbrug af vand fra brønden i Brøndstræde, der jo var lidt højere oppe. På et tidspunkt flyttede svigersønnen Møllers familie sammen med Anne Christine op i en anden svigersøn hus i Brøndstræde. Anne Christines hus blev lejet ud, da der var for lidt plads. Imens dette skete ville naboen ud mod Kongensgade, Boye, opføre ekstra to fag til sit hus, hvorved al adgang til den brønd, som befandt i et skel på hans ejendom, ville blive lukket. I ældre tid havde den forrige ejer af huset haft ret til at bruge brønden, men adgangen var blevet lukket under en stor koppeepidemi (vistnok før de slesvigske krige), og siden da var adgangen helt spærret med et plankeværk. Ved en tilbygning ville brønden være spærret fuldstændigt. Derfor havde datteren Frederikke Eline fået opsøgt et gammelt huspapir, der medfulgte huset engang det blev købt, og hvori de mente, at deres ret til brug af brønden i skellet eller grænsen var dokumenteret, til den så under epidemien blev lukket.

Denne formodning var blevet styrket forud ved at snedker C. Nielsen (min tip-tip oldefar) havde købt naboejendommen vest for Møller, og havde forespurgt, om der ikke var mulighed for at få ret til denne brønd, hvortil Herredsfoged Carstensen havde svaret, at ikke han, men muligvis Møller kunne komme i betragtning.

Derfor gik Frederikke Eline op med dette papir (der var skrevet i det tyske sprog, som administrationen brugte, og det var stemplet med Gudsgaves segl) til overlærer Lauridsen, for at forsøge om det kunne blive oversat. Han afskrev det så til dansk, og Frederikke udbrød ved at læse dette, "ar så havde de vel mistet retten, da de ikke havde erlagt den årlige grundleje derfor", men Lauridsen påpegede, at den jo heller ikke var opkrævet.

Derfor sørgede de for for at aflevere papirerne til øvrigheden for at få dem tinglæst, og få rettigheden indført i det nye skøde for huset. Nogen tid efter fik de papirerne tilbage i orden. Så skete en af Møllers raske træk, da han en tidlig morgen ud for brønden

brød plankeværket ned, og anbragte en låge dertil, hvorpå deres lejer fik lov til at hente sit forbrug af vand fra brønden. Da Boye, der formente sig ubestridt eje af brønden, mødte, og forbavset spurgte, hvad de kunster skulle betyde. Møller viste ham sine papirer, og da Boye halvt tvivlende spurgte om han måtte låne dem, for hos øvrigheden at høre om dette passede, thi der var netop auktion på Møllevejen en af dagene.

Frederikke blev ikke glad over, at Boye havde lånt papirerne, da de nærede frygt for, at han skulle forsøge at omstøde deres ret igen, men ved henvendelse til Paaren endte det til sidst med et forlig, således at Boye, der var i en slem knibe, fordi han ikke kunne bygge, gik ind på at grave en brønd i Møllers gårdsplads, medens Møller gik ind på at afstå den omstridte brønd.

Marstal havn 1933

Dansk oversættelse af huspapiret:

No. 24 Fr. R.V. vier schilling No.177501764

Herved gjøres det vitterligt at Christen Hendriksen og Hendrich Jensen af Marstal, frivilligt have overdraget Chirsten Christensen, sammesteds, af deres grund ved den østre ende af førnævnte Christen Hendrichsens hus 5 alen i længden fra øst til vest og 15 ½ alen i bredden fra syd til nord til 2 fags våningshus tilligemed fri adgang til Hendrich Jensens brønd, således at hun for sig og sine arvinger uhindret må besidde og bruge samme, hvorimod hun er skyldig og forpligtiget til at ovennævnte grund årlig til jul uden ophold at betale ovennævnte, og det til enhver af dem 2 lybskskilling.

Ligeledes tilkendes ovennævnte Cirsten Christensen og hendes arvinger på rettens vegne det af hendes opførte hus, så at ingen må gøre indgreb i hendes rolige besiddelse af samme, ligesom hun da også har lov til at skalte og valte med sit hus som sin retmæssige ejendom, har magt til at sælge og pantsætte samme uden at dog tillades hendes efterkommere at gøre indgreb i den akkorderede grundleje, som årlig hæves hos Chirsten Christensen og hendes efterfølgere.

Gudsgave amtsstue d. 3. Maj 1764

Dette bekræftes herved af kgl. Justitsraad Ambders navn i Nordborg.

Hansen

Under en samtale mellem 2 børnebørn i vinteren 1925 oplystes det, at gamle Dreymann i vinteren 1859 gled på en trappe i stærkt isslag, og slog sig så slemt, at han efter et kort sygelejedøde. Carl Jørgensens far var da kun 3 år gl, og hans eneste erindring om ham er nogle kulørte blandede glasknapper fra hans vest.

Claus Hansen Dreymann blev gift i Marstal den 6.9.1812 med

Anne Christine Hansdatter
Døbt i Marstal 16.11.1788 som datter af Hans Anthonsen og Beate Christensdatter, død 23.2. 1884 (95 år)

Anne Christine boede i Brøndstræde

Børn:

- Hans Hansen Dreymann
  25.05.1813
  Maren (Min 2* tip oldemor)
  11.05.1815,
  Karen 27.10.1817
- Karen kommer 1836 til Stubbekøbing som tjenestepige sammen med Maren Hermansen også fra Marstal. Maren vies 10.11.1843 i Stubbekøbing til Hans Jakob Larsen, 25 år, i Købmands Wieds tjeneste
- Anne Christine 1.03.1821 som er gift med skomager Carl Christian Møller fra Stubbekøbing – får 23.8.1861 barn Anne Kirstine Mathilde i Marstal)
- Anne Sophie 17.04.1824
- Hans Andersen 17.04.1824
- Hansine Claudine 25.09.1827
- Frederikke Eline 02.06.1830

Min tip-tipoldemor **Maren Dreymann** kommer som tjenestepige til Stubbekøbing og er ved folketælling 1840 hos major og toldkasserer Johannes Koch

Allerede før giftermålet har parret fået et barn **Nicoline Christine Nielsen** født 20.5.1839 i Stubbekøbing. Nicoline er viet 5.9.1864 i Bregninge til Albert Josefsen Clausen. Parret bor ved folketællinger 1880 0g 1890 på Avernakø. (Nicoline er opkaldt efter Hans Christians mor som også hed Nicoline født Holding)

Maren og Hans Chr. vies 14.8.1840 i Stubbekøbing som tjenestepige hos major v. Koch til Hans Christian Nielsen som er født 20.5.1816 i Stubbekøbing

Ifølge opslag i kirkebog ankommer parret til Marstal 1840 sammen med barn Nicoline Kirstine fra Stubbekøbing (fremlagde skudsmål 20.12.1840)

Bosatte sig først i Brøndstræde i nærheden af svigerforældrene. Købte 22.9.1851 to sammenlagte

Gammelt fotografi som jeg kan huske hængte hos mormor og morfar i Ny Møllergade i Marstal: det er Maren og Hans Chr. med børnene Hans Chr, Jens Theodor og Niels

huse i Markgade (matr. 217 og 218). Den ene matrikel sælges igen 1854 til matros Niels Christensen Nielsen.

Hans Chr. Nielsen blev kaldt "Storsnedkeren"

I Marstal får parret børnene:
Hans Christian 13.12.1845, (Min tip-oldefar)
Niels Hansen Nielsen 03.08. 1850 (Ham, hvis søn emigrerer til USA)
Jens Theodor 18.06. 1857

Maren og Hans Chr. på deres gamle dage

Boye-familien – dem med regnskabsbøgerne

I efteråret 2025 har Marstal søfartsmuseum udgivet de to bøger "Skipperfart og kornhandel" og "Med rorpind og blæk" – begge bøger er skrevet på baggrund af Christen Jørgensen Boye's regnskabsbøger

Bøgerne kommer ikke så meget ind på Christens familiære forhold – og faktisk findes der dokumenter der beskriver hvorledes han agerer da hans skib med sønnen Jørgen bliver opbragt af englænderne under englandskrigen 1807-1814. Beskrivelserne har jeg fået af K.K. Henriksen, Odense. Christen Jørgensen Boye ene søn er Mormors farmors far

Jørgen Hansen Boye (ham, der druknede)

Skipper/styrmand i Marstal

Født i Marstal, døbt 24.12.1780

Leith er i Skotland og er Edinburgs havneby og Grimstad er en by og kystkommune i Agder fylke i Norge. Kommunen grænser til Arendal i øst, Froland og Birkenes i nord og Lillesand i vest)

Druknet 7/8.10.1826, Sørulle Marstal 1826 – "verunglückt und ertrunken auf einer …reise von Leith in der Nacht von der 7te bis 8te Oct. 1826. Unter Norwegen bei Grimstad.

Ved samme lejlighed natten mellem 7-8. okt. 1826 druknede også broderen Christen Jørgensen Boye som var skipper på skibet samt Niels Samuelsen, 22 år

Skifte afholdes 9.11.1826 for Jørgen og Christen – der efterlades 3 umyndige børn: Rasmus Boye 12 år og har som værge farbroder Hans P. Boye, Marie Cathrine 17 ½ år og som formynder Anders Knudsen samt Agnes Boye 15 år og som formynder hendes farbroder Hans A. Boye

Nævnes som Jørgen Hansen Boye, junior ved Marie Cathrines dåb 1809

Ved datteren Agnes' dåb 1812 benævnes han Jørgen Christensen Boye men igen ved sønnen Rasmus' dåb 1814 Jørgen Hansen Boye

Måske er det Jørgen der er udlagt barnefader til Jørgen Hansen Boye født 16.08.1801, Marstal– moderen er Cathrine Elisabeth Albertsdatter som senere vies til Peter Andersen Grube.

Gift i Marstal 6.4.1809 hvor faderen Christen Jørgensen Boye er formynder (kongebevilling) med

Cathrine Margrethe Rasmusdatter
Født i Marstal, døbt 13.3.1785, død 5.8.1816 (31 år gl.)
De får børnene

Marie Cathrine Boye 11.06.1809 (Mormors farmor) som giftes med Christens Christensen og er mor til kalkbrænderen Rasmus Boye Christensen
Agnes Boye 02.01.1812
Rasmus Boye 26.09.1814

Marie Cathrine Boye med sin mand Christen Madsen Christensen født 29.9.1802 i Marstal (om eftermiddagen, står der i kirkebogen)

Christen Jørgensen Boye

Mormors farmors farfar

Far til Jørgen Hansen Boye

En flække (fra tysk Flecken) er historisk en by som ikke var købstad, men havde visse særrettigheder (Wikipedia)

Christen er født i Marstal, døbt 11.4.1756, død 7.6.1822 (66 år

Er ved folketælling 1803 47 år og skipper og kodner med jord i Marstal Flække

Ejede 1778 jagt "Emanuel" 10 lst.
Bygger 1786 jagt "De Fire Brødre" 17 lst i Marstal
Bygger 1799 jagt "Emanuel" 10 lst i Troense

Ejer en tid også en galease.
Ejer 1818 jagt "Enigheden" 27 lst, 5 mands besætning, på den tid Marstals største skib, bygget i Marstal 1806.

I august 1810 bliver hans skib ført af sønnen Jørgen Hansen Boye (se denne) på en rejse fra Nakskov til Norge med 750 tdr. byg, under Skagen taget af en engelsk fregat og indbragt til Newcastle, hvor opladningen oplossedes, hvorefter han forsynet med licens fik tilladelse til at sejle ballastet tilbage til Danmark, hvor skibet imidlertid blev beslaglagt af myndighederne.

Brev:

Til Hans Majestæt Kongen

Allernådigste Overherre og Konge

I august måned dette år sejlede min søn Jørgen Hansen Boye, borger og skipper i Marstal, med mit skib "Emanuel", 19 commerclæster, lastet med 750 tønder byg, fra Nakskov og var bestemt i at laste samme for min regning i Christiania (Oslo). Han var imidlertid ikke så heldig, at få denne hjem, men blev lidt under Skagen taget af en engelsk fregat, og tvungen at sejle med sin last til England. Det er overflødigt at forsikre Deres Majestæt at min søn mod sin vilje blev tvungen til at sejle til England i stedet for til Norge. Min søns sindelag og hans egen derved forbundne skræk er tilstrækkelig borgen for, at ikkun overmagten nødte ham til eftergivelse og til at anløbe NyeCastel (Newcastle), hvor han ankom den 22.sept. d.å. Imidlertid er det lykkes ham, af englænderne at blive frigiven, og at få tilladelse med baglast (ballast) at sejle til hjemstedet uden nogen hindring, hvor han når Frideritz (Fredericia), hvor han imidlertid til min største skade er bleven stoppet af de der kommanderende.

Allernådiste Konge

Skønt det for mig har været forbunden med stor skade, at mit skib således har været taget af fjenden og jeg derved måske har forlist hele ladningens værdi så priser jeg mig dog lykkelig for, at skibet og folkene er frigivne. Men skal skibet blive liggende ved Fredericia, hvor ingen havn er, i denne urolige årstid, så står jeg største havn for at lide en større skade ikke, at tale om at der i dette efterår burde ……..?

Det er mig ubegribeligt af hvad årsag skibet og holdet, da jeg er overbevist om, at min søn ej har gjort sig skyldig i nogen brøde og at sådant må bevises af sin og sit folks forklaring. Hvad der er sket er en følge af overmagten som min søn og hans …….. over. For at afværge en større skade, ved jeg intet sikkert middel, nu at tage min tilflugt til min ømme landsfader, derpå givne …….. Til Deres Kongelige Majestæt er derfor min allerunderdanigste bøn, at det måtte behage allerhøjstsamme, at føre sådan anstalt, at mit førbenævnte skib uden videre ophold ved Fredericia måtte løslades.

Allerunderdanigst

Christen Jørgensen Boye

Marstall d. 14 november 1810

Kilder er

Supplerende anmærkninger fra Greve Ahlefeldt Laurvig fra Tranekær Slot og og Landefoged Carstens i Ærøskøbing

Landetaten D. Kronprinsens Kommandokontor. Indkomne sager fra Generalkommandanten for Fyn og Langeland nr.706/1810

Landetaten D. Kronprinsens Kommandokontor 1801-07 og Generaladjudantstabens Bureau 1808-11: Register til kopibog og Ekstraktprotokol for sager vedkommende på Fyn og Langeland 1810 - Ekstraprotokol nr. 706

Christen Jørgensen Boye vælges i kommissionen for hjælp til de brandlidte i 1815 og i havnekommissionen 1818.

Opføres 1803 (129' familie) som skipper og har to tjenestepiger: Juliane Christens 25 år og Barbara Hanses 18 år.

Fra hans bevarede regnskabsbøger og skibsjournal (privateje hos Synne Kromann), der er ført fra 1786 til 1807, kan man se, at han sejlede på marstallernes sædvanlige fart - og ganske særligt Østersøfarten. Fra han i marts eller først i april gik ud fra Marstal, og til han i december lagde skibet i vinterleje igen, kunne han gøre 6-9 rejser. Næsten hver rejse gav et ret betydeligt overskud, og det var ikke noget ringe beløb han nåede, når han efter sidste rejse gjorde årsindtægten op. Fortjenesten var stigernde i løbet af

Bogen som er skrevet af Karsten Hermansen og som er udkommet i 2025, Marstal Søfartsmuseum

1790'erne og nåede et højdepunkt i 1799, da han i ren nettoindtægt, på 6 rejser, havde 3.148 rdl.

1803 købte han i alt omtrent 4.000 (tdr.) korn (rug og hvede, som han solgte for i alt 27.866 rdl. Og med en fortjeneste, når alle omkostninger er fradraget på 2.600 rdl)

Han nævner flere gange de beløb, han førte med sig: "8.november 1786, da havde jeg hjemmefra med mig i sølvpenge 1.582 rdl. I bankosedler 560 rdl."

I oktober 1789 medbragte han hjemmefra i bankosedler 2.475 rdl. I grov courant (store sølvmønter) 62 rdl. I småpenge 22 rdl. og i svensk courant 5 rdl. 2 mk.

Christen er viet 28.9.1777 i Marstal til

Marie Cathrine Hansdatter Boye
Født i Marstal, 1760, død 3.9.1836 (77 år)

Børn:

Maren 14.06.1778
Karen 10.10.1779, + 21.06. 1836
Jørgen Hansen Boye 24.12.1780, + 07.10.1826
Hans Albertsen Boye 13.10.1782, + 30.11.1861
Christen Jørgensen Boye 01.02.1784, + dec. 1826
Anders Rasmussen Boye 01.05.1785, + efterår 1838
Hans Jørgensen Boye 09.04.1787, + 19.11.1798
Maria Cathrine 29.06.1788, + 29.03.1860
Claus Christensen Boye 06.06.1790, + 24.04.1833
Anne Sophie 27.11.1793, + 13.06.1860
Elisabeth 18.10.1795, + 16.06.1797
Hans Jørgensen Boye 13.11.1796, + 10.06.1849
Rasmus Christensen Boye 22.06.1803, + 05.12.1878

Maleri af marinemaleren J.C, Rasmussen 87, privateje

Forpagteren på Voderup

Anthon Ulrich Hansen

Mormors farfars mormors farfar (5 * tipoldefar til mig)

Dødt på Voderup, begravet 29.10.1755 (spedalskhed?)

Viet 3.7.1738 på Voderup herregård til

Anne Jensdatter Clausen

Født i Ærøskøbing, døbt 16.4.1719, død 8.1.1793 i Ærøskøbing (74 år)

Om deres liv og levned følger her beskrivelse lavet af Ketty Lykke, Eskilstrup:

Torsdagen den 3. Juli 1738 på Voderup Herregård blev forpagteren på Voderup Seigneur Anthoni Ulrich Hansen og Jomfru Anne Jensdatter Clausen viet uden foregående trolovelse og lysning, efter kongelig bevilling.

At blive viet uden foregående trolovelse og lysning blev betragtet som "fint" - kirkelig trolovelse blev først afskaffet 1799. Desuden at blive tituleret Seigneur, som Ulrich blev ved denne lejlighed, var et udtryk for større værdighed end det sædvanlige Monsieur.

Med som gæst var bl.a forfatteren Ambrosius Stub, og han havde skrevet et vers til lejligheden:

- *Nærværende Anthon og Anna hans Brud*
- *Har ærlig i Kiøbing holdt Brylluppet ud*
- *De sadde 500de Siæle i Raad*
- *Og fik overflødig af Viin og af Mad*
- *Jo meere de tæred, jo meere de fik*
- *Og det er Jens Clausens sædvanlige Skik*
- *Derover beklaged sig mangen en Giæst*
- *Han slog ey for Tiden sin Lomme på Læst*
- *Jeg selv var i Klemme, til sidst blev jeg frie*
- *Da Lommen stod Munden i Rætterne bie:*
- *Ja Bruden maa tilstaae, at førend hun slap,*
- *Blev Livet udspiilet og Trøjen for knap*
- *For Ræsten har Anthon og Anna så vel*
- *Forholdt sig, at ingen med Føye og Skiæl*
- *Kand næste hvad Skudsmaal der gives enhver*
- *Som haver sin Næste paa Bolsteret kiær*
- *Et Barsel og Kirke-Gang staaer nu til Ræst*
- *Sligt meldes den hæderlige Tranderup Præst*

Det har i sandhed været en ordentlig fest, om de virkelig har været 500 mennesker vides ikke ganske bestemt, men det var ikke spor usædvanligt at være flere hundrede mennesker til festerne på den tid - naturligvis kun i visse kredse.

I parentes skal bemærkes at den førstefødte, datteren Salome er døbt 25. februar 1838 (ca. 8 måneder efter brylluppet)

Anthon Ulrich Hansen var søn af forpagteren på Voderup, Hans Andersen og hustru Sibylla Ursula

Den lille herregård Voderup, syd for Vindeballe i Tranderup sogn, var oprettet af Herug Christian af Ærø 1624 på grundlag af et par gårde som i sin tid havde tilhørt Sct. Knudsbrødrene i Odense. Senere blev arealet større ved nedlæggelsen af et par gårde i Vindeballe, hvorfor præsten i Tranderup årlig modtog en "pension" på 24 rdl"
Gårdens jorder, det man nu kalder Voderup Mark, strakte sig fra Vindeballes marker ud til Østersøen, hvor de berømte Voderup klinter hørte med til gården og fra Øster-Bregningemark i vest til Tranderupmark i øst.

Ligesom Gråsten (Ærø), blev Voderup oprindelig drevet for hertugens regning af amtsskriveren, ved hjælp af en foged. Men fra ca. 1710 blev begge gårde forpagtet bort. Hans Andersen nævnes dette år som forpagter.

År 1721 begyndte en ny forpagtningsaftale på 11 år, og 1732 fornyede han atter forpagtningen. Imidlertid døde han allerede det følgende år, og efterlod sig enken og den knapt nok voksne søn Anthon Ulrich Hansen. Fra 1735 nævnes Anthon som forpagter. Selve forpagtningen foregik ved licitation for hver periode - oprindelig 11 år, senere kun 6 år - og forpagtningssummen var stærkt svingende - hvilket naturligvis har haft stor betydning for forpagterens økonomi. I perioden 1749-55 nåede den op på 1000 rdl. Årligt, men ved fornyelsen 1755, få måneder før Anthon Ulrichs død, faldt den til 740 rdl.

Herregårdens bygninger, som lå omtrent vest for godsets vestgrænse, og på 3 sider omgivet af eng og mosedrag, var ret beskedne. Efter en beskrivelse fra 1748 var stuehuset på 16 fag bindingsværk, der var tegltag, og den rummede forfpagterboligen med 2 stuer og 2 soveværelser, desuden hollænderi med mælkekammer og ostekammer. Desuden var der

nogle avlsbygninger, en kostald på 25 fag, en hestestald og en lade på 14 fag, et kornhus på 12 fag - det hele var af bindingsværk og stråtag - og der var endvidere et antal mindre bygninger. I haven var der 6 æbletræer og 2 pæretræer.

Da Anthon overtog forpagtningen trængte bygningerne meget stærkt til at blive repareret, og allerede 1736 fandt der store "højst fornødne" reparationsarbejder sted. Der blev endvidere bygget en ny hestestald - og 1743 en ny bygning på 12 fag. Anthon Ulrich Hansen havde i flere år kendt familien Clausen. Han nævnes som fadder ved en barnedåb hos Peder Clausen i Ærøskøbing 1735 og ligeledes 1737 nævnes "Mons. Anthonius Ulrich Hansen".

Anthons økonomi var ikke ret god, specielt ikke i de senere år. Hans vanskeligheder bragte ham i et vist afhængighedsforhold til sognepræsten i Tranderup, Stephen Dressing. Han kom i gæld til præsten, hvad der fik en skæbnesvanger betydning både for ham selv og for familien - og så sandelig ikke mindst for præsten selv.

Provst Dressing, som øjensynlig havde haft en tilbøjelighed til at drive købmandsskab, var købmandssøn fra København. Han påtog sig at afsætte gårdens produkter. Det var noget som faktisk var ganske ulovligt, idet det i Danske Lov udtrykkeligt var forbudt præster at drive handel. Foruden den forretning var han - eller hans skipper - gået uden om tolden i Ærøskøbing, og det kunne ikke undgå at få følger. I 1754 blev der rejst sag på bytinget, hvor borgmester Brolund fungerede som dommer. Det var byfoged Kehlet som rejste sagen imod provsten for " adskillige formentlig utilbørlige købmandsskaber og toldsvig". Kehlet var året forinden blevet udnævnt til kongelig toldkontrollør i Ærøskøbing.

Kehlet anklagede provsten for under sin foregivne kommissionærhandlinger at besvige kongens høje interesse og forfordele købmænd og andre negocierende i Ærøskøbing. Han forlangte at føre vidner, og få udstedt tingsvidne til afbenyttelse såvel overfor kammerkollegiet som andre retter i fornødent tilfælde. "Det er en landkyndig sag", erklærede han, "at provst Dressing har ført adskillige og mange vidtløftige købmandsskaber og praktiseret ind og ud af landet Ærø til Danmark, fra Danmark til Ærø igen, adskillige ting uden at medføre de lovlige bevisligheder, som fra og til toldsteder burde fremlægges og forevises for vedkommende toldbetjente".

Provst Dressing havde i sit indlæg undskyldt sig med, at han havde været kommissær, altså befuldmægtiget, for monsr. Anthon Hansen på Voderup, men Kehlet mente, at det var ikke mindre graverende, at han forringede sin stand, og gjorde sig til købmandstjener eller kommissær, end om han virkelig brugte købmandsskab. Kehlet selv stod på lidt svage fødder, idet han af overretten på Gottorp var idømt en bøde på 300 rdl, som han ikke havde kunne betale, og var suspenderet fra sit embede som byfoged. Dressing hævdede da også, at han var inkompetent til at rejse en anklage mod ham.

I det følgende retsmøde fremlagde Kehlet imidlertid sin instruktion som toldkontrollør af 1. Sept. 1853 fra rentekammeret. Ifølge denne § 6 var det ham pålagt nøje at have "inseende" med, at ingen graverede toldinteressanterne, dvs. byens handlende, ved at undlade at betale told i den "pagttid", da tolden skulle oppebæres efter den fyrstelige toldrulle i henhold til overenskomsten mellem hertug Frederik og byens negocierende.

Anthon Hansens forbindelse med provst Dressing var medvirkende til, at han 1755 på begæring af en række kreditorer blev erklæret konkurs med den begrundelse, at man frygtede at Dressing efterhånden skulle føre noget bort fra boet. For at sikre dette for kreditorerne blev en yngre mand, Christian Frederik Palludan Schrøder som "curator bonorum" anbragt på Voderup. Indkaldelse af kreditorer skete 10. Okt. 1755.

Anthon og hans familie havde det sandelig ikke nemt. Samtidig med at han havde økonomiske problemer, plagedes han af en frygtelig sygdom, som havde ramt ham; han var blevet spedalsk. På det tidspunkt, da han var blevet erklæret konkurs, lå han dødssyg på Voderup. 4-5 uger før han døde, var han så syg, at han ikke kunne røre en finger, end sige bruge dem til at spise, skrive eller nogen anden ting. Maden "måtte gives ham af andre som et barn, fordi hans hænder var så udslagne af spedalskhed ligesom sammenkrumpne". I denne elendighed søgte man hjælp hos en klog mand, Mester Jacob i Angel. Den 15. Eller 16. Oktober blev han båret ud på en vogn, lagt i sengeklæder og så kørte de afsted med ham. Rejsen med den dødssyge mand - i vogn og derefter i

båd - varede 4 a' 5 dage, og 8. eller 9. dagen efter at han var kommet hjem, døde han den 29. Oktober 1755.

På Voderup fortsatte madame Anna Hansen forpagtningen indtil forpagtningsperioden udløb 1761. Hun antog så en forpagter Christian Frederik Schrøder og inden længe stod der et intimt forhold mellem enken og den 10 år yngre forvalter. Den 21. marts 1759 blev - som der står i kirkebogen "madam Anne, sal. Anton Hansens, trolovet med Christian Frederik Palludan Schrøder". Og 10 dage senere, søndage Judica, den 1. april blev deres barn døbt, en dreng, som efter moderens første mand fik navnet Anton Ulrik.

Hvornår vielsen fandt sted mellem Anne og Christian vides ikke, idet den pågældende præst ikke indførte vielser.

Som nævnt udløb forpagtningsperioden 1761, og familien måtte rejse fra Voderup. Schrøder forsøgte så at blive skoleholder i Tranderup sogn, senere i Rise sogn, men begge steder uden held.

I 1770 boede familien i Ærøskøbing, hvor Schrøder da nævnes som skolemester. I øvrigt har han formodentlig også tjent lidt ved vinkelskriveri - han blev tiltalt 1789, fordi han i en sag mellem boelsmand Jacob Madsen i Leby og hans byfæller havde været pennefører for begge parter.

Anna Clausen, som fra begyndelsen af levede i sus og dus, kom til at ende sine dage i meget små kår. Hun er nævnt i Webers dagbog, som skriver således: 8. januar 1793 døde Anna Schrøders her, Jens Clausens datter, én gammel kone. Også hun havde oplevet svære omskiftelser i livet, siden hun som ung pige drog afsted til herregården Voderup medførende Ambrosius Stubs muntre vers, til hun som Anna Schrøders, en fattig gammel kone, endte sine dage i Ærøskøbing.

Hendes mand overlevede hende i 5 år og døde 1798.

Anthon Ulrich og Anna Jensdatter Clausen får blandt flere børn sønnen Hans Andersen født 10.1.1745 (ved kirkelige handlinger benævnes han Anthonsen – også ved hans begravelse i Marstal 1798). Hans bliver skipper i Marstal og vies til Beate Christensdatter.

Anna's far Jens Clausen var en rig købmand i Ærøskøbing men døde som lærer i Sundby på Falster.

Jens er født 1692 i Ærøskøbing, begravet 20.02.1760 i Stadager på Falster som skoleholer i Sundby

Jens Clausen var først købmand i Ærøskøbing, men sit sidste leveår boede han på Falster hos sin søn Johan.

Jens Clausen var ret velstående købmand i Ærøskøbing. Foruden sit hus på hjørnet af Søndergade og Vestergade, hvor han boede, ejede han et hus på Torvet, umiddelbart syd for latinskolen, købt 1741.

Han havde 2 herremarksparter og 2 byskifter, foruden at han også havde flere skibe. Det ene "Fru Hilleborg", som han selv havde ladet bygge, var på ikke mindre end 50 læster (1 læst regnes for ca. 42 tdr.). Det førtes i 1748 af skipperen Jeppe Hansen fra Aabenraa. Endvidere havde han jagten "Svanen" på 7 læster og båden "Skovridderen".

Foruden korn, handlede Jens Clausen med tobak, salt og tjære, de sidstnævnte ting købte han gennem obertløjtnant Juel på Valdemar Slot på Tåsinge.

At Jens Clausen virkelig havde "magt" over det vistes bl.a. ved det store bryllup han holdt, da den ældste datter Anna skulle giftes 1738. Der var inviteret flere hundrede mennesker til festen, og det har nok stået på i flere dage som sædvane var på den tid.

Ved de store bygningsarbejder på Voderup 1736 og følgende år var Jens Clausen hovedleverandør af bygningsmaterialer, tømmer m.m. Her var altså en begyndende forbindelse mellen Clausen-købmændene (Jens havde en broder Peder, der ligeledes var købmand i Ærøskøbing).

Desværre varede glæden ikke ved. Henimod slutningen af 1740'erne begyndte det at knibe med Jens Clausens økonomi. Hans kreditorer rykkede ham, og i løbet af et par år måtte han sælge skibene og endda pantsætte sine ejendomme. I første omgang måtte familien træde hjælpene til. Den 25. maj 1747 måtte han sælge 1/8 i skibet "Fru Hilleborg" til sønnen Claus Jensen – han var en velstitueret købmand i Fåborg – for 500 rdl. Og den 16. dec. Samme år lånte denne ham yderligere 500 rdl. Mod pant i de 2 herremarksparter.

Svigersønnen Anthon Ulrich Hansen købte den 11. juni 1748 ligeledes 1/8 i "Fru Hilleborg" for 550 rdl. Og svogeren Johan Christian Johansen købte den 7. marts 1749 jagten "Svanen". Derudover måtte han optage en række lån mod pant i jordlodderne og husene. Det gik endda så vidt at han den 15. okt 1748 lånte 73 rdl. I en brændevinskedel og en jernkakkelovn "på min sal bestående".

Således var gælden vokset ham ganske over hovedet, og den 18. marts 1749 sendte han følgende brev til magistraten med anmodning om at få sit bo registreret, og taget i "Possession til hans Kreditorers Anbefaling":

Velædle og velviise Hr. Borgmester, Byfoged og Raad udi Errøes Kiøbing.

Som Gud er bekiendt, at ieg baade i Henseende til Sind og Legeme er ganske Siug og meest Sengeliggende, saa ieg icke i nogen maade kand fortsætte min Næring og derhos Daglig strænges og trænges.

Jens Clausen dør som skoleholder i Sundby, Stadager sogn og der holdes skifte 17.3.1760

Han efterlader sig følgende arvinger:

Enken Salome Johansdatter og børnene
1) Claus Jensen, købmand i Fåborg på Fyn
2) Jens Jensen 23
3) Anne Jensdatter g.m. Schrøder, forpagter på Ærø
4) Agathe Jensdatter, enke efter Andreas Tidemann Severin, skoleholder og organist i Kippinge

Jens Clausen er viet 4.10.1718 i Ærøskøbing til Salome Johansdatter. Foruden ovennævnte børn havde han sønnen **Johan Clausen** som bliver præst i Stadager på Falster – Johan kommer trist af dage da han bliver forgiftet med rottegift – jeg citerer kirkebogen for Stadager:
" Død 1. maj 1755. Kirkebog: Fredagen den 9. maj blev sognepræsten til Stadager og Nørre Kirkeby menigheder begravet i Stadager Kirke. Han blev opskåret og der fandtes i ham en skefuld rotte-krudt, hvoraf sås det og blev siden bevist, at han var forgivet af hans forlovede Kæreste Jomfu Mossin, som derfor blev halshugget på Ønslev Rettersted.

Der er skrevet flere artikler og bøger om denne episode – bl.a. Helene Strange: "Jomfru Mossin"

Anthon og Anna's søn Hans Anthonsen bliver skipper i Marstal (og bliver min 4 gange tipoldefar)

Døbt 10.1.1745 i Tranderup, født i Voderup og begravet 6.12.1798 i Marstal, 54 år gammel.

Hans havde en farbror i Holland, hvor datter rejser til. Ved alle kirkelige handlinger skrives han som Hans Anthonsen.

Hans er trolovet 18.9.1774 og viet 23.10.1774 i Marstal Beate Christensdatter som er født i Marstal, døbt 3.9.1747, død 15.5.1828.

Børn:

Caroline (Karen) 16.07.1775, gift med Hubertus Muller, Gravenhage, Holland – viet 16.08. 1801 i Gravenhage
Johan Antonio Hansen 24.08.1777
Christen Hendrichsen 03.10.1784
Anne Christine 15.11.1788 som vies til Claus Hansen Dreymann (se denne)

Stadager kirke på Falster

Præster og degne på Falster

Når man i slægtshistorier ryger ind i præstefamilier får man mulighed for flere oplysninger – en sådan præstefamilie fandt jeg blandt mormors aner – det drejer sig om mormors farfars farmors morfars far **Oluf Lauritsen Brasen** som først var kapellan og hører i Stubbekøbing of senere sognepræst til Sdr. Kirkeby og Sdr. Alslev på Falster.

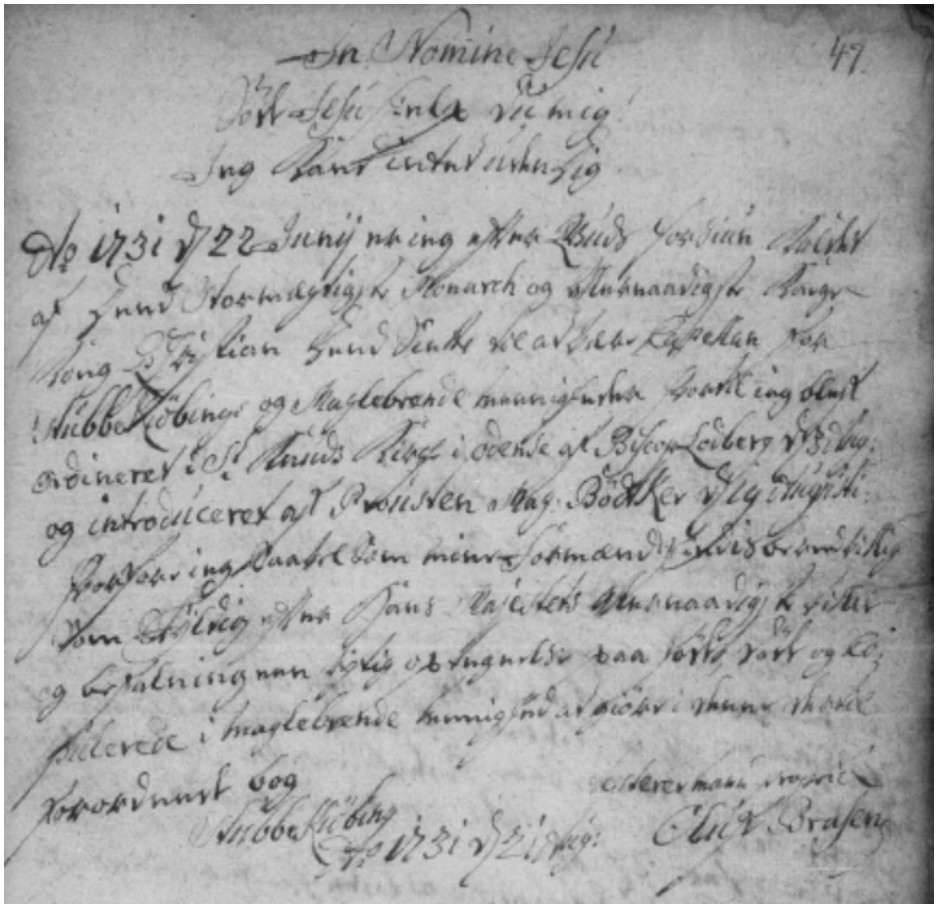

Oluf er døbt 1.12.1697 i Stubbekøbing som søn af Laurs Feldberedder og er død 1.3.1748 i Sdr. Kirkeby.

Oluf er mormor farfars farfars mormors farfar (10 generationer)

Oluf er i perioden fra 1705 og frem til 1714 elev i latinskolen i Stubbekøbing - han benævnes i flæng Oluf Feldberedder og Oluf Lauritsen – Oluf nævnes sidste gang i protokollen 1714

Oluf blev 1721 hører ved latinskolen i Stubbekøbing, tog som sådan attest 21. feb. 1724, prædikede for Dimis. 25. jan 1726.

Blev 22. juni 1731 kaldet til residerende kapellan i Stubbekøbing og Maglebrænde og blev ordineret 3. august. Afløser Simon Walther Forbus som dør 5.5.1731. – Her er teksten til hvad han i den forbindelse skriver i kirkebogen:

In Nomine Jesu
Sød Jesu hielp du mig
Ieg kand intet uden Dig
Ao 1731 d 22 Junii er ieg effter Guds Forsiun kaldet af Dend Stormægtigste Monarch og Allernaadigste Konge
Kong Christian Dend Siette til at være Capellan for Stubbekiøbing og Maglebrende Menigheder hvortil ieg blef
ordineret i St Knuds Kirche i Odense af Biscop Lodberg d 3 Aug.
og introduceret af Prousten Mag. Bødtker d 19 Augusti
hvorfor ieg Saavel Som mine Formænd findis beredvillig
Som Skøldig effter Hans Majestets Allernaadigste Villie
og Befalning var? rig?tig optegnelse paa Fødte, Døde og Kopulerede i Maglebrende Menighed at giøre i denne dertil forordnede Bog
Stubbekiøbing ....
Ao 1731 d 21 Aug. Oluf Brasen

Den 7. juli 1739 begynder Ole Brasen at katetisere i kirken (Stubbekøbing)

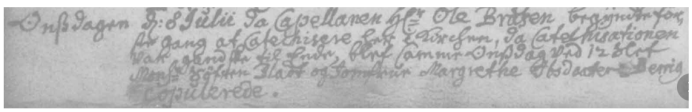

15. marts 1743 blev han sognepræst i Kirkeby[14]

Høreren i Stubbekøbing klager over byfoged C.N. Benzons opførsel "der altid bliver sig lig" – mange andre klagede over byfogeden [15]

[14] Wibergs præstehistorie

[15] Stubbekøbing, B. Liisberg 1912, side 246

Våbenskjold

Brasen Skjoldet[16] er blåt, deri en sortfinnet Guld- Brasen svømmende over Sølv-Vand. Hjælmmærke: En naturligfarvet Fortuna med blåt Sejl. Hjælmklæde: Indvendig Sølv, udvendig blå

Våbenet er gengivet efter aftryk af signet, anvendt af Sognepræst til Kirkeby-Sønder Karleby, Provst Oluf Lauritsen Brasen (1698—1748), og optaget i Heraldisk Selskabs Vaabenrulle som Nr. 140 for hans Agnater.

Litt.: Karl Thalbitzer: »Optegnelser om Familien Brasen«

Skifte efter Oluf[17]

Ao 1748 den 1 april var provsten over Falsters Sønder Herred med flere forsamlet i Sønder Kirkeby præstegård i stervboet efter velærværdige nu salige hr. Oluf Brasen, i live sognepræst til bemeldte Sdr. Kirkeby og Sønder Alslev sognes menighed, som den 3. marts sidst afvigte ved døden afgik, for at foretage registrering og vurdering over den salig mands efterladenskaber til videre påfølgende lovlig skifte imellem den salig mands efterlevende enke hæderbårne matrone Else Christine Knudsdatter Assens og den salig mands efterladte børn, nemlig Niels Olsen Brasen 18 år, Bodil Sofia Olsdatter Brasen 19 år, Anne Else Olsdatter Brasen 15 år, og af sidste ægteskab med velbemeldte den salig mands efterlevende enke, deres i nærværende ægteskab sammen avlede børn Karen Margrete Brasen gl. 9 år, Hans Christoffer Olsen Brasen gl. 8 år, Inger Maria Olsdatter Brasen, 7 år, Mathias Helt Olsen Brasen gammel 3 år og Margrethe Hedevig Olsdatter Brasen gammel 1 år.
Ved denne forretning var til stede enken og hendes lovværge velærværdige og højlærde magister Elers, sognepræst til Horbelev og Falkerslevs sogns menigheder, så og på egne og sine søskendes vegne den benævnte Niels Olsen Brasen, og der foruden som af skifteretten var udtaget som tilsynsværge for at beobagte de umyndiges tarv skoleholderen i bemeldte Sønder Kirkeby Morten Jørgensen, efterdi der ikke vidstes nogen her i landet at være den salig mands pårørende, og blev da i bemeldtes overværelse stervboet registreret og af 2de mænd begge kirkeværger i bemeldte Sdr. Kirkeby.
Vurderingen blev hovedsagelig foretaget efterhånden, som man kom frem fra det ene rum til det andet. Der var ikke overvældende mange møbler, og mange af dem var ret beskedne og en del betegnedes som værende gamle. Man indledte med en standseng med sengetøj i sengekammeret. I et kammer ved siden af var der en lignende seng.
Derefter kom turen til køkkenet, som var møbleret med et bord med krydsfod og to bænke alt af fyrretræ. Foruden møblerne blev husgeråd af træ og jern vurderet. Desuden var der en malmgryde, et messing rivejern, en jernrist, et gammelt sengebækken, en liden blik kaffekande, en kobberpotte og nogle små jerngryder. Et par små kedler, en lysestage, to lysesakse, et strygejern med to bolte var af messing, en morter med støder nævnes også. Af tin var der et suppefad, to små fade, et dusin tallerkener, seks bliktallerkener, en lille tinskål, fire gamle tintallerkener og en messing lyseplade.
I dagligstuen var et klædeskab af fyr, to malede dragkister med beslag var også af fyr, et lidet indlagt skrin, en liden dragkiste med tre små skuffer, et lille fyrretræs bord, et lille rundt bord, fem stole med sort læderovertræk, en lænestol, en liden taburet, et spejl med sort ramme, en jern bismer med kobberlod, en jernbilæggerovn var 8 rdl. værd og den næsthøjst vurderede genstand overhovedet. I havestuen en indlagt dragkiste med messingbeslag var 4 rdl. værd, mens et stort rundt bord med drejede fødder kun

Postkort, Stubbekøbing

[16] Våbenførende slægter i Danmark, heraldisk forlag, København 1946

[17] Falster Sdr. herred, gejstlig skifteprotokol 1748 1/4

blev vurderet til 4 mark, og en slagbænk havde samme værdi. I et rum, som blev kaldt lang kammeret, var der en bænkekiste af fyrretræ, en gammel slagbænk, en gammel skalmeje og et par øltønder.
Studerekammeret var forsynet med en jernkakkelovn, et grønmalet fyrretræs bord, to gamle stole med rødt overtræk, to udsyede hynder dvs. broderede, en egekiste med lås, en kraveæske, en himmelseng af fyr med fire omhæng og kappe og sengetøj, to ternede håndklæder, en sort rejsekjole med grå bay under, en hat og en klædebørste.
I endnu et sengekammer var et fyrretræs bord med grønt tæppe af rask, et gammelt fyrretræs slagbord, et spejl med forgyldt ramme, et lidet beslagen grønt skrin med lås og nøgle, en rejsekiste. Noget linned blev derefter vurderet, udover nogle blårgarnslagner, fire af en slags og to af en anden, var der et dusin servietter, en dug og to mindre samt seks håndklæder. I kammeret ved køkkenet en halv tønde at sætte gryn i, fire små melfjerdinger og en liden balje og i spisekammeret et gammelt førerskab, et lille bord og nogle fjerdinger og andet af træ, en kobber tærtepande og lidt mere husgeråd af forskellig slags. I rullestuen var der foruden rullen, en kværn og et sengested med indhold af sengetøj.
I bryggerset blev en brændevinskedel vurderet til 16 rdl., så den var mere værd end kakkelovnen. Desuden var der kar og øltønder af forskellig størrelse, en messing kaffekedel et stort fyrfad, en tekedel og andet lignende. Derefter gennemgås lofterne, vogne og redskaber i gården, seletøj og redskaber i form af økser, naur og en båndkniv.
Bæsterne bestod af syv heste og hopper af forskellig alder, de var 39 rdl. 4 mark værd. Derimod var der kun en rødhjelmet ko, som var 9 år gammel, den blev vurderet til 10 rdl., men der var 18 får med grøde, dvs. at de var drægtige, samt en gammel vædder. Endvidere var der syv unge svin og syv andre mindre til i alt 11 rdl. 4 mark. og endelig fire gæs og en gase. Til sidst blev kornet på loftet vurderet, og boets formue gjort op til 273 rdl. 1 mark 4 sk.
1749 den 3. marts da nådsens året var afsluttet, var der igen skiftesamling i stervboet, både for at eksaminere stervboets og nådsens årets indkomster, så og for at modtage hvad efter den derom gjorte tillysning og at beregne stervboets indtægt og udgift til skiftets endelige slutning, og blev da af enken og lovværge indleveret en specifikation over nådsens årets indkomster, både på det til præstegården i afvigte år indavlede korn, som stervboet alene tilkommer så og det, som efter loven deles imellem successor og stervboet så vel som tiendeoffer og acsidenties med videre, som stervboet tilgodekommer.
Derefter blev skatter og andre udgifter regnet ud til 768 rdl. 5 mark 10 sk. "Og da både indtægterne og udgifterne er lig hinanden, og altså ej noget bliver tilovers for enken eller nogen af børnene at arve, hvorved da enkens gjorte erindring om hendes 3 stedbørns fordring om noget haver indkommet henfalder af sig selv, da det foruden erfares, at de har fået mere end bemeldte konditionelle løfte kan have i sig, hvor imod der ej bliver noget for de umyndige hendes børn tiljævnet efter loven. Og efter der af skifteretten blev til sidst blev påråbt, om nogen havde videre at fordre, men ingen indfandt sig, og der ligeledes skete forespørgsel hos enken og stervboets vedkommende, om de vidste noget videre, som kunne komme stervboet til gode, men der erklærede, at de ej vidste noget videre end det, som allerede indført er. Så blev enken og lovværgen fremdeles af skifteretten tilspurgt, om de uden at gøre videre udlæg ville fornøje en hver af kreditorerne, hvor til de svarede, at kreditorerne og stervboets besværinger skulle uden noget udlæg der til at gøre fornøjelig udbetalt og enkens lovværge og stervboets kasserer magister Elers forsikrede derfor at holde provsten og assessorerne i alle måder kravesløs og uden ansvar. hvormed dette skifte i Guds navn tilendebragt og sluttet".[19]
Kirkebogen fra Sønder Kirkeby er i så dårlig en forfatning, så det ikke har været muligt at finde børnenes nøjagtige data, og en eftersøgning i Nykøbing Falster efter 1749 gav intet resultat

Oluf Brasens familie:

Viet 1. gang 5.6. 1727 i Vor Frue kirke i København, Collega Scholae i Stubbekøbing, ungkarl til Boeld Sophie Boldt, fra Prosmands i Store Skt. Clemensgade (forsvandt ved Københavns brand i 1728 – gik fra Gammeltorv/Nytorv til Kattesundet – nogenlunde som Frederiksberggade i dag).

Bodil døde 9. sept. 1728, 26 år og 10 mdr. gl. – samme dag som hun fødte sin førstefødte. Præstens søster Inger Marie som senere giftes med Oluf er blandt fadderne ved sønnen Hermans dåb.
15. september 1729 blev hørerens Monsieur Oluf Brasen, hans kjæreste Bodil Sofie Boltin som døde

den 9. september kl. 7 da hun havde født en levende søn til verden med ligprædiken begravet i kirken og alle klokkers ringning i hendes alders 27 år og 2 måneder

Barn:

- Herman Brasen 09.09.1728, begravet 9.2.1731

Viet 3. gang 20.5.1738 til **Else Kirstine Assens**, som var datter af sognepræst i Horbelev Knud Assens og født 19.3.1709 i Horbelev. Hun døde som enke i Nykøbing 1768.

Else lever i Nykøbing F som enke ved søster Johanne's død i Horbelev 1758 [18]

Børn.

- Knud
  19.03.1739, begravet 28.01. 1740
- Hans Kristoffer
  28.10.1740, var 1770 sømand på de lange rejser.
- Karen Margrethe
  20.07.1742, tjente 1770 i København
- Inger Marie
  16.04.1744 tjente 1770 i København
- Mattias Helt
  09.12.1745 var 1770 sømand på de lange rejser
- Margrethe Hedvig
  10.05.1747, begravet 11.3.1784 som enke efter klokker Niels Wandel i Nykøbing

Oluf er viet 2. gang 12.6.1729 i Stubbekøbing til

Inger Marie Nielsdatter Hollender.
Født ca. 1698, død 2.5.1737 i Stubbekøbing (39 år gl)

Hun er søster til tidligere sognepræst i Stubbekøbing Erik Hollænder hvor bun som fadder ved Jørgen Pedersen Stadagers barn og angives som Erich Hollenders søster)

Børn:

- Bodil Sofie
  06.03.1730, var død 1770
- Niels
  17.03.1731
- Anne Else
  06.03.1733, var død 1770
- Lauritz
  13.01.1735, død 1.4.1735.
- Ingeborg Cathrine
  15.04.1737, død 15.7.1737.

Skifte: [19]
Inger Marie Nielsdatter Hollænder i Stubbekøbing. 9.5.1737,
Enkemand: Oluf [Lauridsen] Brasen, kapellan i Stubbekøbing og Maglebrænde. Børn:
1) Bodil Sofie Brasen 7
2) Niels Brasen 6
3) Anne Else Brasen 4
4) Ingeborg Cathrine Brasen 3 uger, der døde 15.7.1737.
Formynder:
1 morbror Erik Hollænder, præst i Stubbekøbing og Maglebrænde
2 mosters mand Jesper [Johansen] Gadegas, rektor i Stubbekøbing.
Afdøde døde 2.5.1737.

En søster Anne bliver 20.5.1731 viet til Jesper Gadegas i Stubbekøbing

[18] http://www.dragtilminde.dk/HFekstra/KNUDSDATTER.html
[19] Brejls gejstlige skifter, Stubbekøbing

Johannes Danielsen Svejmar, degn i Idestrup

Mormors farfars farmors mormor far

Født 06.12. 1705 i Nykøbing F
Død 21.3.1761 i Idestrup

Blev student 1727 i Nykøbing F. og blev samme år huslærer hos sognepræst til Døllefjelde Mourits Hoe. Fik 3.7.1732 kollats som degn i Idestrup og blev indsat 6. juli.

Ved bispevisitationerne 1738 og 1747 bemærkes, at ungdommen var vel oplyst.

Ved skiftet efter ham var boets underskud 4 rdl.

I auktion efter provst Philip Adam Dietrich i Ønslev 12.3.1742 (Gejstlige skifteprotikoller Falster Nørre Herres 1721-1823 s. 446) køber degnen Svejmar i Idestrup 1 hollandsk lærredslagenog 1 Chrodius over Ephi…. På tysk

Viet 1. gang 5.7.1732 i Idestrup til Anna Maria Nielsdatter Forbus som er født 1696 i Søllested, begravet 15.7.1736 (Hun er viet 1. gang 1720 til forgængeren som degn i Idestrup Hans Lauridsen Waadager) –

Den 9.7.1732 begraves i Idestrup degnen Johannes Svejmars steddatter Anne Marie Waadager
Børn:

- Hans 02.04 1733
- Maren 1734

Viet 2. gang 1737 til Maren Christensdatter Saxtorph (vielse ikke fundet) som er født 1701 i Nykøbing, datter af kandestøber Christen Olufsen Saxtorph og Karen Madsdatter Smidt. Maren er begravet i Idestrup 8.12. 1737

Barn:

- Peiter Lotharius 1737

Viet 4. gang 30.9.1759 i Idestrup til Giørvel Sophie Dam, født 1707 i Nykøbing, datter af købmand Carsten Lydersen Elers og Giørvel Lauridsdatter Kylling. Hun er gift 1. gang 14.9.1730 med Christen Jensen Dam, som er tjener hos amtmand Landorph og senere værtshusholder i Vaalse. Ved brylluppet var hun husholderske på Søholt. (Idestrup 1746-1819 opslag 13 – samme dag vies Johannes' datter Maren til Niels Olufsen Brasen – se nr. 454 og 455)

Viet 3. gang 24.7.1738 i Slemminge på Lolland til

Anne Margrethe Jensdatter Ostersen

Født 04.10 1713 i Holløse, Gunderslev sogn, Øster Flakkebjeg herred, Sorø Amt.

Anne Margrethe er død 9.2.1757 i Idestrup i sin alders 43 år, 4 måneder og 4 dage

Næste generationer:

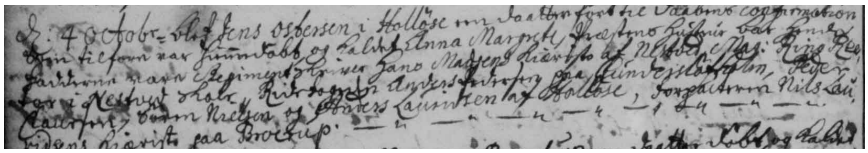

Præsten Oluf og hans hustru Ingers søn Niels Olufsen Brasen vies til Johannes og Anne Margrethes datter Maren (nedenfor uddrag af Idestrup kirkebog hvor vielse er registreret). Niels bliver også degn i Idestrup og efterfølgende i Sdr. Kirkeby.

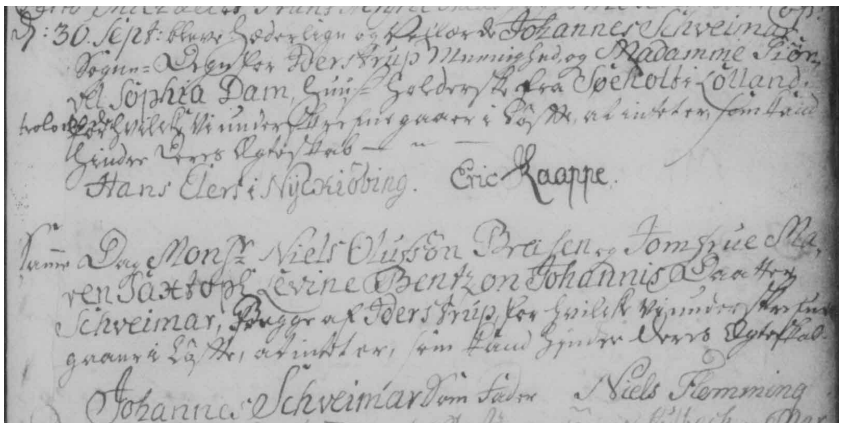

Niels Olufsen Brasen og Maren får blandt en datter Anne Margrethe Brasen som lever sit voksenliv i Stubbekøbing og bliver mor til Nicoline Holding hvis søn Hans Christian Nielsen er ham der flytter til Marstal med Maren Dreymann i 1845.

Kilder:

- Træk af Marstals historie, C.T.Høy 1913
- Ærø sejlskibe, F. Holm-Petersen og Kaj Lund 1958
- Marstal søfart indtil 1925, E. Kroman, nyoptryk efter original fra 1927
- Skipperfart og kornhandel, Karsten Hermansen 2925
- Med rorpind og blæk, Palle O. Christiansen 2025
- Spare- og Laanekassen i Marstal 1833 – 1922,1922
- Landsbyliv i Ommel, Rita M. Jakobsen, 2008
- En by ændrer ansigt, Andrea Galsbo, Erik Kromann 1990
- Ærø besat 1940-45, John Kristensen 2013
- Et liv på godt og ondt, Henry Lovdall Kromann,
- Ambrosius, Digteren – Vibeke Arndal 2005
- Ambrosius Stub og hans ærøske forbindelser, Erik Kroman, 1967
- Marstal landsogn, Ulla Jensen og Rita M. Jakobsen,2012
- Stubbekøbing gennem tiderne, købmand W. Wulff, 1912
- Marstallere.dk – fantastisk database med personoplysninger om personer fra Marstal sogn, Flemming Boye
- Ommel 1900 til 1914 på godt og ondt. Privat skriv af Erik Rasmussen
- Drengeår på Ærø, Herman J. Bornæs, Privat ryk 1969
- Et bryllupsdigt fra 1744, Erik Kroman, Ærøboen 1962
- Clausen-slægten fra Ærø, Ketty Lykke, Eskilstrup, privattryk
- Våbenførende slægter i Danmark, heraldisk forlag, København 1946
- Faldne i Danmarks frihedskamp 1940-45
- Nationaltidende 20.11.1942
- Marstal Søfartsmuseums årbog 2009
- Navigatørernes Bog, Forlaget "Poseidon" A/S, 1938.
- Dansk Søfart 1933:
- Ærø Seniorpost – juli 2022
- Carl Jørgensens slægtsbog – Lokalarkivet på Marstal Søfartsmuseum

Rasmus Rasmussen Ageled

Klaus Rasmussen

Anne Eriksdatter

Jørgen Kristoffer Rasmussen

Jørgen Kristoffer Harcke

Gertud Harcke

Karen Pedersdatter

Klaus Rasmussen

Jørgen Rasmussen Jørgensen

Laurtis Hansen Jørgensen

Marthe Nicolaysen

Elisabeth Jørgensen

Albert Hansen Kræmer

Maren Hansen

Maren Eriksdatter

Karlo Ivan Rasmussen 1920

Christen Henriksen Friis

Albert Henriksen Friis

Maren Hansdatter Thorsen

Christen Henriksen Friis

Jørgen Rasmussen Jørgensen

Inger Marie Rasmussen

Ellen Marie Hansdatter

Inger Marie Friis

Johann Clausen

Albert Hansen Clausen

Birgitte Sophie Clausdatter

Ellen Cathrine Clausen

Ahrend Fr. Jørgensen Krull

Ellen Cathrine Krull

Ellen Cathrine Rasmusdatter

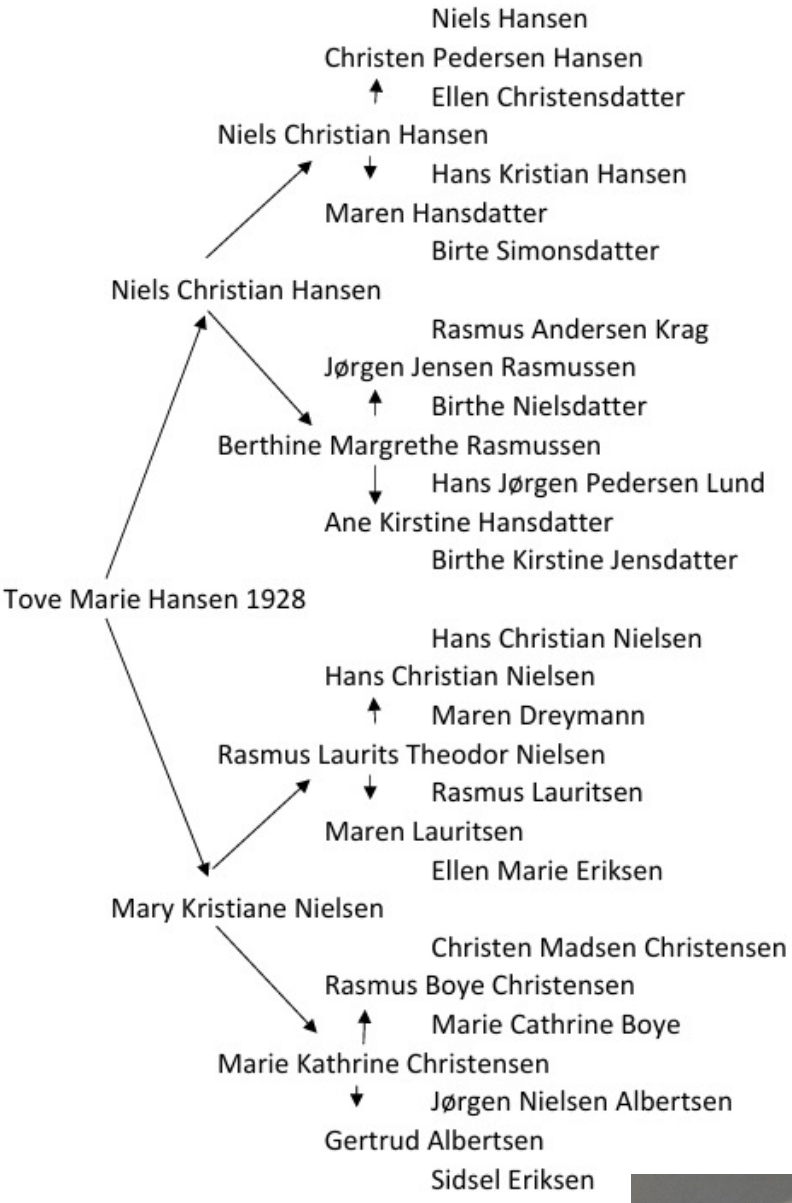

ISBN: 978-8-79759-812-2

9 788797 598122

ISBN 978-87-975981-2-2